

0011000101111000000111101111001
11100011001111000010000100011
001111010111101 ISSN 2300-5955
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001
11100011001111000010000100011
001100010111100000111101111001

BNB

Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy

2017/6

***PROMOCJA CZYTELNICTWA W BIBLIOTEKACH
SZKOLNYCH I PEDAGOGICZNYCH***

„Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy” jest inicjatywą społeczną.

Wszystkie prace związane z jego redakcją są wykonywane bezpłatnie.

Redakcja nie wypłaca honorariów autorskich.

Za treść i zawartość poszczególnych tekstów odpowiadają ich Autorzy.

Poglądy zawarte w artykułach i materiałach są osobistymi przekonaniem Autorów
i nie zawsze pokrywają się z opiniami Redakcji.

Na łamach niniejszego numeru wykorzystano zdjęcia z serwisu Pixabay (licencja CC0).

Biuletyn jest publikowany na licencji

[Creative Commons. Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/)

Od Redakcji5

Z praktyki

Wiesława Budrowska *Czytaj od A do Zachwytu: projekt promocji czytelnictwa*6

Anna Giniewska *O tym jak gorzowscy uczniowie mieli przerwę na czytanie*12

Elżbieta Korzeniecka *Marketing czytelniczy na Złotej*15

Beata Malentowicz *Promujemy czytanie w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu*19

Małgorzata Olejnik *By książka zamieszkała w życiu dziecka. Biblioteka Pedagogiczna w Pile realizuje projekt edukacyjny*24

Barbara Pająk *Interaktywne zajęcia dla dzieci podczas Nocy Kultury jako przykład edukacji międzykulturowej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu*28

Magdalena Płatonow *3000 razy Sienkiewicz, czyli obchody roku pisarza w Bibliotece Pedagogicznej WOM w Gorzowie Wielkopolskim*34

Badania

Aldona Zawalkiewicz *Podsumowanie wyników ogólnopolskiego badania satysfakcji użytkowników bibliotek pedagogicznych*38

Materiały

Anna Marcol *Tworzymy turniej czytelniczy w Quizizz*49

Agnieszka Kaczmarczyk, Aleksandra Kupka-Kucharska, Iwona Walczak, Barbara Wawrzak *Rola rodziny w kształtowaniu kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży*57

Alicja Przytomska-Pietrzak *Programowanie czas zacząć!*64

Relacje i sprawozdania

Anna Siemińska *Niekonwencjonalne metody wspierania czytelnictwa dzieci i młodzieży:*

O wyruszaniu w drogę, spotkaniach i przemianach. Sprawozdanie z warsztatów73

Agnieszka Kłyk, Beata Wolna-Kudełko *Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. II Forum*

Bibliotekarzy Szkolnych w Siemianowicach Śląskich76

Komunikaty

Mateusz Paradowski *Zdobądź nowe umiejętności online! Skorzystaj z oferty Bibliotecznego Centrum*

Zdalnej Edukacji78

Polecane lektury

Anna Marcol (oprac.) *Promocja czytelnictwa za pomocą gier edukacyjnych80*

W roku szkolnym 2016/2017 popularyzacja czytelnictwa oraz rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży ponownie były jednym z kluczowych kierunków polityki oświatowej państwa. Postanowiliśmy zatem kontynuować ten wątek na łamach naszego rocznika.

W dziale *Z praktyki* prezentujemy wybrane projekty i przedsięwzięcia, zrealizowane przez biblioteki szkolne i pedagogiczne w różnych częściach kraju. Teksty te dotyczą zarówno sprawdzonych już form promocji książki, jak i nowatorskich i innowacyjnych rozwiązań. Z tematyką numeru wiążą się także pozostałe materiały – samouczek obsługi aplikacji Quizizz, którą można wykorzystać w ramach konkursów czytelniczych, konspekty spotkań promujących czytelnictwo, przykłady zadań zachęcających do nauki programowania (przydatne także w bibliotece), sprawozdania i komunikaty z interesujących wydarzeń i przedsięwzięć oraz omówienia polecanych publikacji – materiałów do przeprowadzenia gier edukacyjnych na temat wybranych lektur. Całość uzupełnia informacja o wynikach ogólnopolskiego badania satysfakcji użytkowników bibliotek pedagogicznych, które zostało przeprowadzone w minionym roku szkolnym.

Szósty rocznik „Biuletynu Nauczycieli Bibliotekarzy” powstał dzięki zaangażowaniu wielu osób. W pracach redakcyjnych uczestniczyli pracownicy następujących placówek oświatowych: Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach (Anna Marcol), Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej im. Karola Wojtyły w Elblągu (Mateusz Paradowski, Jadwiga Pawluk), Biblioteki Pedagogicznej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku (Magdalena Brewczyńska), Biblioteki Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu (Wiesława Budrowska, Izabella Milewska-Warta, Aldona Zawałkiewicz), Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu (Beata Malentowicz) oraz Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie (Bożena Boryczka).

Serdecznie dziękuję wszystkim współpracownikom za ich nieocenioną pomoc i zaangażowanie. Składam także podziękowania autorom tekstów, którzy zdecydowali się podzielić ze środowiskiem bibliotekarskim swoimi pomysłami na promocję czytelnictwa.

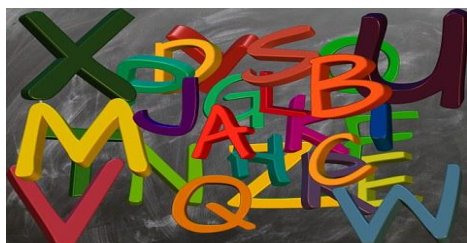
W imieniu całej redakcji zapraszam do lektury i zachęcam do współpracy w nowym roku szkolnym!

dr Anna Marcol
redaktor naczelna

Wiesława Budrowska

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

Czytaj od A do Zachwytu: projekt promocji czytelnictwa

Webinarium, gra czytelnicza, konferencja, warsztaty, wykład czyli przegląd działań promujących czytelnictwo, które bibliotekarze z biblioteki pedagogicznej w Toruniu proponują nauczycielom.

Projekt promocji czytelnictwa ***Czytaj od A do Zachwytu*** był realizowany w Bibliotece Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu od grudnia 2015 do czerwca 2016 roku.

Przedsięwzięcie było odpowiedzią na wymagania Ministerstwa Edukacji Narodowej. W roku szkolnym 2015/2016 jednym z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa było rozwijanie kompetencji czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Projekt zainicjowali i zrealizowali nauczyciele bibliotekarze Wydziału Informacyjno-Bibliograficznego Biblioteki Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu, przy współpracy z Toruńskim Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Toruniu, Dolnośląską Biblioteką Pedagogiczną we Wrocławiu oraz Warmińsko-Mazurską Biblioteką Pedagogiczną im. Karola Wojtyły w Elblągu.

Adresatami projektu byli nauczyciele poloniści, nauczyciele bibliotekarze oraz uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.

Cele projektu

Celem głównym projektu było rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe zakładały prezentację twórczości Henryka Grynberga i jej miejsca w dialogu polsko-żydowskim; realizację wirtualnej gry czytelniczej jako formy rozbudzania zainteresowań czytelniczych; prezentację portali internetowych promujących wartościową literaturę; wykorzystanie webinarium jako narzędzia przekazywania wiedzy; prezentację skutecznych metod kształtowania postaw czytelniczych oraz wspieranie nauczycieli polonistów i bibliotekarzy w rozwijaniu kompetencji w zakresie promowania czytelnictwa wśród uczniów.

Treści projektu

Projekt składał się z cyklu szkoleń, wykładów, webinarium i prezentacji skierowanych do różnych grup odbiorców:

1. *Henryk Grynberg – głos drugiej strony* – wykład dla maturzystów.
2. *CzyToGra – wirtualna gra literacka dla nauczycieli polonistów i nauczycieli bibliotekarzy* – webinarium.
3. *Oporny czytelnik* – webinarium dla nauczycieli polonistów i nauczycieli bibliotekarzy.
4. *Dobra książka w Internecie* – szkolenie dla nauczycieli polonistów i nauczycieli bibliotekarzy.
5. *Licencja na czytanie* – konferencja dla nauczycieli polonistów i nauczycieli bibliotekarzy.

Zajęcia realizowane w ramach projektu odbywały się w siedzibie Biblioteki Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu przy ul. Dąbrowskiego 4.

Wykład dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych

Projekt promocji czytelnictwa *Czytaj od A do Zachwytu* zainaugurował wykład dra hab. Kazimierza Adamczyka *Henryk Grynberg – głos drugiej strony*, który odbył się 2 grudnia 2016 roku w sali wystawowej Biblioteki.

Słuchaczami byli uczniowie klasy drugiej i trzeciej I LO w Toruniu, ich opiekunowie nauczyciele poloniści, inni goście zainteresowani tematyką wykładu oraz pracownicy Biblioteki Pedagogicznej. Wykład zgromadził około 60 słuchaczy.

Kazimierz Adamczyk, pracownik Uniwersytetu Jagiellońskiego, badacz m.in. literatury i życia literackiego emigracji wojennej i powojennej oraz literackich reprezentacji Holokaustu, zasadniczą część swojego wystąpienia podzielił na trzy etapy. Najpierw ogólnie nakreślił różne perspektywy, problemy, terminologię związaną z eksterminacją Żydów, następnie odczytał trzy własne eseje na temat twórczości Henryka Grynberga, na koniec nakreślił obszary, sformułował pytania/problemy i wskazał na różne perspektywy badających i opisujących Shoah współcześnie. Sporo miejsca wykładowca poświęcił trzem powieściom Henryka Grynberga – *Żydowska wojna*, *Zwycięstwo* i *Memorbuch*. Pierwsza stanowi wstrząsającą autobiograficzną relację czasu Zagłady widzianą oczami żydowskiego dziecka. Powieść *Zwycięstwo* opowiada o jej skutkach po zakończeniu wojny. *Memorbuch* natomiast to panorama losu Żydów w Polsce i w Europie, a także całych wieków antysemityzmu, którego jednym z przykładów jest nagonka 1968 roku i przymusowa masowa emigracja polskich Żydów. Na zakończenie Kazimierz Adamczyk wskazał różne perspektywy i obszary refleksji w badaniu i opisywaniu Holokaustu (Holokaust jako problem chrześcijaństwa, Żydzi obsesją Polaków, stereotyp Żyda – komunista, problem zagrabionych majątków żydowskich). Wykładowca podzielił się także refleksją ze spotkań z Henrykiem Grynbergiem, który wciąż spotyka się z widoczną w Polsce niechęcią do Żydów.

Webinaria dla nauczycieli i bibliotekarzy

W dniu 22 lutego 2016 roku odbyło się webinarium *Czytelnik oporny – jak z nim pracować?*, którego celem była próba zdefiniowania *czytelnika opornego* i przedstawienie sposobów, które mogą pomóc w dotarciu do niego. W trakcie spotkania przekazano wskazówki jak dobrać lektury oraz jakie wybrać formy pracy w bibliotece, dzięki którym czytelnik oporny może zostać użytkownikiem biblioteki.

W webinarium wzięło udział 42 uczestników. Byli to nauczyciele poloniści oraz bibliotekarze bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Podczas webinarium uczestnicy zastanawiali się nad definicjami czytelnictwa, czytania, czytelnika opornego. Zapoznali się ze stanem czytelnictwa w Polsce w oparciu o wyniki badania za rok 2014, przeprowadzonego i opublikowanego przez Bibliotekę Narodową.

Uczestnikom webinarium zaprezentowane zostały również wybrane wyniki badań czytelniczych przeprowadzonych przez Instytut Badań Edukacyjnych wśród 12- i 15-letnich uczniów. Padły odpowiedzi na pytania: *Kto – co – kiedy czyta i jakie są źródła informacji o tym co czytać*.

W dalszej części webinarium zaprezentowane zostały definicje czytelnika opornego sformułowane przez doktora Michała Zajęca oraz Grażynę Walczewską-Klimczak. Uczestnicy webinarium wypełniali też ankietę, w której wskazywali potencjalne przyczyny nieczytania przez grupę czytelników opornych. Najczęściej respondenci wskazywali dwie odpowiedzi:

- brak tradycji czytania w domu (przyjmuje się, że dzisiejsi „czytelnicy oporni” są najczęściej dziećmi dawnych „czytelników opornych”),
- brak księgozbiorów w gospodarstwach domowych – dzieci nie mają dobrych wzorców osobowych – nie widzą dorosłych oddających się lekturze w czasie wolnym.

Kolejna część webinarium poświęcona była metodom docierania do czytelnika opornego. Zaprezentowane zostały dwie medialne formy promocji czytelnictwa: sleeveface i akcja *Przylapani na czytaniu* oraz Booktalking (Gawędy o książkach).

Następnie uczestnicy webinarium na czacie tworzyli listę tytułów książek, które mogłyby być interesujące dla czytelników opornych lub osób nieczytających. W podsumowaniu webinarium rozmawiano o roli bibliotekarza w docieraniu do czytelnika opornego i motywowaniu go do czytania.

Uczestnicy spotkania wysoko ocenili webinarium jako formę szkoleniową. Średnia ocen wyrażonych w skali pięciostopniowej wyniosła 4,8.

W dniu 29 lutego 2016 roku odbyło się webinarium *CzyToGra – wirtualna gra czytelnicza*, którego celem było poszerzenie wiedzy nauczycieli i bibliotekarzy na temat organizacji i wykorzystania gier literackich w nauczaniu i promowaniu czytelnictwa.

W webinarium wzięło udział 28 uczestników. Byli to nauczyciele poloniści oraz bibliotekarze bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Podczas webinarium uczestnicy dowiedzieli się, jak przygotować i poprowadzić literacką grę miejską na wirtualnej mapie oraz wzięli udział w grze literackiej pod hasłem: *Zbrodnia w mieście. Nie przeczytasz – nie przeżyjesz*.

Udział w grze, oprócz walorów zabawy, miał stanowić dla uczestników inspirację do wykorzystania funkcjonalności mapy Google w opracowywaniu własnych gier wirtualnych. Gra toczyła się w zaznaczonych na mapie miastach, w których rozgrywają się akcje, wybranych przez organizatorów, polskich powieści kryminalnych.

Oprócz wykładu na temat organizacji wirtualnej gry czytelniczej i udziału w grze, uczestnicy zapoznali się z przykładami dobrych praktyk. Przedstawiono im scenariusz miejskiej gry czytelniczej *Tropem Misia Wojtka* oraz zarekomendowano scenariusze gier literackich przygotowanych przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. Uczestnicy webinarium poznali też metody szyfrowania haseł. Przedstawiono im szyfrowanie haseł za pomocą odwróconego alfabetu, GA-DE-RY-PO-LU-KI, Szachownicy Polibiusza oraz kółka i krzyżyka. W ramach dzielenia się doświadczeniem zaprezentowano uczestnikom przykłady wykorzystania Facebooka do realizacji gier i promocji czytelnictwa.

W trakcie webinarium uczestnicy dyskutowali i zadawali pytania na czacie, integrowali się na wirtualnej tablicy, rozwiązywali quizy sprawdzające znajomość lektur, a także wypełniali ankietę oceniającą możliwość wykorzystania wirtualnej mapy do realizowania gry czytelniczej. Na pytanie: „Czy wykorzystanie wirtualnej mapy do gry czytelniczej jest ciekawym pomysłem?” twierdząco odpowiedziało 82% uczestników, a 79% respondentów zadeklarowało wykorzystanie wirtualnej mapy w swoich przyszłych działaniach promujących czytelnictwo.

Uczestnicy wysoko ocenili webinarium jako formę szkoleniową. Średnia ocen wyrażonych w skali pięciostopniowej wyniosła 4,8.

Warsztaty dla nauczycieli i bibliotekarzy

Kolejnym przedsięwzięciem zrealizowanym w ramach projektu *Czytaj od A do Zachwytu* były warsztaty *Dobra książka w internecie*. Odbyły się one 5 i 6 kwietnia 2016 roku w Bibliotece Pedagogicznej. Uczestnikami było 28 nauczycieli i bibliotekarzy z województwa kujawsko-pomorskiego (z Torunia, Lubicza, Brzozówki, Brąchnowa, Dobrzejewic, Chełmna).

Celem warsztatów było wskazanie miejsc w Internecie, promujących wartościową literaturę dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

W trakcie trwających dwie godziny zajęć zaprezentowano uczestnikom wybrane portale, vortale, blogi, magazyny i fora pomocne w wyszukiwaniu wiarygodnej informacji o literaturze pięknej, popularnonaukowej i literaturze faktu.

Odbiorcy szkolenia poznali definicje i sami definiowali dobrą książkę, opowiadali, jakimi kryteriami kierują się w trakcie własnych wyborów czytelniczych, a także dokonali oceny i prezentacji wybranych przez siebie źródeł internetowych rekomendujących wartościową literaturę. Podczas warsztatów szczególną uwagę zwrócono na wartość zamieszczanych na prezentowanych portalach rekomendacji książek. W trakcie warsztatów prezentowa-

no oceny książek tradycyjnych, ebooków i książek multimedialnych. Przywołano m.in. portale Mądre książki,¹ iCzytam,² Ryms,³ Booklips,⁴ blogi Pierogi Pruskie,⁵ Strefę Czytacza⁶.

Warsztaty zostały poddane ewaluacji za pomocą anonimowej ankiety elektronicznej. Średni stopień zadowolenia z udziału w warsztatach wyrażony oceną w skali od 1 do 5 wyniósł 4,75.

Konferencja na temat kształtowania postaw czytelniczych

Ostatnim wydarzeniem zrealizowanym w ramach projektu promocji czytelnictwa *Czytaj od A do Zachwytu* była konferencja *Licencja na czytanie*. Odbyła się 14 kwietnia 2016 roku w sali wystawowej Biblioteki Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu. Zgromadziła ponad 60 osób: nauczycieli i nauczycieli bibliotekarzy. Licznie zgromadzeni słuchacze mogli zapoznać się z wystąpieniami przygotowanymi z perspektywy historyka literatury, socjologa, polonisty, historyka oraz księgarza.

Pierwsze wystąpienie – *Od grzecznej pensjonarki do dzikuski i chłopczycy – powieść dla dziewcząt w XX-leciu międzywojennym* – zaprezentowała dr Elżbieta Kruszyńska z Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Mówiła o zainteresowaniach czytelniczych dziewcząt XX-lecia międzywojennego. Zaznaczyła, że czytelnictwo było wówczas na wyższym poziomie niż obecnie. Przybliżyła terminologię dotyczącą omawianej twórczości (powieść dla dziewcząt, powieść pensjonarska), mówiła o adresatkach tych powieści, charakterystycznych wątkach, stałych elementach, języku i stylu powieści dla dziewcząt. Zaprezentowała perełki należące do tego typu literatury (m.in. twórczość Klementyny z Tańskich-Hoffmanowej, Zofii Żurakowskiej, Marii Buyno-Arctowej, Kornela Makuszyńskiego).

Następną prelegentką była dr Beata Bielska reprezentująca Zespół Realizacji Badań PRYZMAT. Instytut Socjologii UMK w Toruniu. Przedstawiła raport z badań – *CzytaNIE – czy uczniowie toruńskich szkół ponadgimnazjalnych sięgają po książki?* Prezentacja zawierała wyniki bardzo ciekawego badania czytelnictwa zrealizowanego w maju i czerwcu 2015 roku wśród uczniów klas drugich toruńskich szkół ponadgimnazjalnych. Badanie przeprowadzone zostało za pomocą ankiety audytoryjnej. Wśród przedstawionych wyników optymizmem napawał fakt, że ponad 22% uczniów to czytelnicy tzw. intensywni (ale niekoniecznie lektur szkolnych). Smutne natomiast jest to, że 21% uczniów nie czyta w ogóle. Beata Bielska mówiła także o tym, jakiego rodzaju literaturę czyta młodzież i skąd pozyskuje książki. Podkreśliła wpływ rówieśników (większy niż rodziny) na intensywność czytania w tym okresie życia. Zaakcentowała rolę rodziny w inicjowaniu czytelnictwa w dzieciństwie. Mówiła również o wpływie sytuacji materialnej i wykształcenia matek na poziom czytelnictwa młodych ludzi.

Polonistki Elżbieta Ciesielska (Gimnazjum nr 24 w Toruniu) i Katarzyna Fiałkowska (I LO w Toruniu) zaprezentowały relację z konkursu literackiego *Gwiazdorskie lektury*, który został przeprowadzony w toruńskich gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Kolejną referentką była Ewa Stanek z toruńskiej księgarni „Bookinista”. Wystąpienie nosiło tytuł *Trendy czytelnicze wśród dzieci i młodzieży – z perspektywy księgarza*. Prelegentka podzieliła się ze słuchaczami refleksjami z obserwacji socjologicznych, jakie prowadzi w swojej pracy. Zdecydowanie podkreśliła wagę rozwijania czytelnictwa już od najmłodszych lat. Następnie poprowadziła słuchaczy poprzez tytuły książek i serie wydawnicze przeznaczone dla starszych dzieci i młodzieży. Zwróciła uwagę na rolę rodziców i dziadków w inicjowaniu i rozwijaniu czytelnictwa dzieci i wnuków. Przestrzegła przed postrzeganiem lektur szkolnych jako zła koniecznego. Podpowiadała, jakiego rodzaju literatura może zachęcić młodego czytelnika do lektury. W interesujący sposób mówiła o cechach kompetentnego księgarza i roli otwartości w rozmowach z klientami.

¹ Mądre książki [on-line]. [dostęp: 15.03.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://madreksiazki.org/>.

² iCzytam [on-line]. [dostęp: 15.03.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://iczytam.pl/ksiazki-2-5>.

³ Ryms [on-line]. [dostęp: 15.03.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ryms.pl/>.

⁴ Booklips [on-line]. [dostęp: 15.03.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://booklips.pl/>.

⁵ Pierogi Ruskie [on-line]. [dostęp: 15.03.2017]. Dostępny w World Wide Web: <https://pierogipruskie.blogspot.com/>.

⁶ Strefa Czytacza [on-line]. [dostęp: 15.03.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.strefaczytacza.pl/>.

Dr Maria Jadczak – nauczycielka historii (V LO i GiLA w Toruniu) przygotowała prezentację *Czytam aby ŻYĆ*. Prelegentka mówiła o obowiązku promowania czytelnictwa wśród uczniów przez nauczycieli wszystkich przedmiotów. Przygotowane wystąpienie stanowiło plon debaty oksfordzkiej, jaka miała miejsce w toruńskim Liceum Akademickim. Maria Jadczak sformułowała tezę *Warto poświęcić czas na czytanie książek* i przygotowała uzasadnienie w celu jej poparcia. Argumenty sformułowała z perspektywy osoby dorosłej i wielkiego miłośnika książek. Mówiła także o tym, że przygotowując je miała świadomość, że młodzież dostarczy innych – typowych dla osób młodych.

Michał Żarski – nauczyciel polonista (I LO w Toruniu) w wystąpieniu *Okiem blogera. Spojrzenie na literaturę* zaprezentował dwa prowadzone przez siebie blogi literackie (*Centrum dowodzenia* i *Litera Tura*). Blog *Centrum dowodzenia* prowadzony jest z myślą o uczniach. Stanowi źródło dodatkowej wiedzy – zawiera linki do tekstów i filmów poświęconych historii literatury, sztuce i medioznawstwu. Natomiast blog *Litera Tura* zawiera recenzje oraz wywiady. Zamieszczane tam teksty dotyczą literatury pięknej, literatury faktu oraz muzyki popularnej. Michał Żarski zamieszcza tam także prowadzone przez siebie wywiady z pisarzami. Serwis ten może stanowić źródło dodatkowej wiedzy pozaszkolnej, zwłaszcza dla tych, którym zależy na poszerzaniu horyzontów. Autora bloga interesuje głównie literatura faktu i opracowania dotyczące historii najnowszej i w tym kierunku zamierza rozbudowywać swój serwis.

W ostatnim wystąpieniu nauczycielki języka polskiego z toruńskiego Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich – Anita Streich i Hanna Wrycza-Wilińska zaprezentowały możliwości uatrakcyjnienia lekcji języka polskiego i sprawowania wiedzy uczniów poprzez quizy interaktywne tworzone i przeprowadzane na bezpłatnej platformie Kahoot!

Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty. Patronat medialny nad konferencją sprawowały toruńskie Nowości oraz Serwis Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna SBP.

Konferencja została poddana ewaluacji za pomocą anonimowej ankiety elektronicznej. Średni stopień zadowolenia z udziału w konferencji wyrażony oceną w skali od 1 do 5 wyniósł 4,57.

Podsumowanie projektu

Projekt promocji czytelnictwa *Czytaj od A do Zachwytu* cieszył się dużym zainteresowaniem. Uczestniczyło w nim ok. 220 osób. Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia zostały zrealizowane i ocenione. Liczba osób, które wzięły udział w proponowanych zajęciach świadczy o skutecznej promocji projektu. Ocena projektu oparta na rozmowach i wywiadach z odbiorcami wypadła pozytywnie. Webinaria, warsztaty i konferencja zostały poddane ewaluacji za pomocą anonimowych ankiet elektronicznych. Średni stopień zadowolenia z udziału w proponowanych zajęciach wyrażony oceną w skali od 1 do 5 wyniósł 4,6.

Uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej uczestniczący w wykładzie dra Kazimierza Adamczyka mieli możliwość poszerzenia wiadomości dotyczących twórczości Henryka Grynberga i historii Holocaustu.

Nauczyciele i bibliotekarze biorący udział w proponowanych zajęciach dowiedzieli się, jak skutecznie kształtować postawy czytelnicze, jak motywować do czytania ucznia, który nie czyta i nie jest zainteresowany czytaniem. Poznali też miejsca w internecie, które promują wartościową literaturę oraz poszerzyli swoją wiedzę na temat organizacji i wykorzystania gier literackich w nauczaniu. Poznali webinarium jako narzędzie przekazywania wiedzy, a uczestnicząc w nim, mogli komunikować się z prowadzącym spotkanie wykorzystując wirtualne narzędzia. Webinaria pozwoliły na uczestnictwo w spotkaniu nauczycielom i bibliotekarzom niezależnie od miejsca zamieszkania. Umożliwiły także współpracę w zakresie przygotowania i prowadzenia webinarium z bibliotekami pedagogicznymi z Elbląga i Wrocławia. Doświadczenia zdobyte w trakcie organizacji projektu mogą stanowić dobrą podstawę do planowania podobnych działań w kolejnych latach.

STRESZCZENIE:

Artykuł jest sprawozdaniem z realizacji projektu promocji czytelnictwa *Czytaj od A do Zachwytu* w Bibliotece Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu, w którym uczestniczyło ponad 200 osób.

SŁOWA KLUCZOWE:

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu, Czytaj od A do Zachwytu, Grynberg Henryk, Adamczyk Kazimierz, CzyToGra, Oporny czytelnik, Dobra książka w internecie, Licencja na czytanie, nauczyciele bibliotekarze, holokaust, promocja czytelnictwa, webinarium, gra czytelnicza, booktalking, projekt edukacyjny.

Anna Giniewska

Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim

O tym jak gorzowscy uczniowie mieli przerwę na czytanie

Czas wolny, zwłaszcza w szkole można wykorzystać na wiele sposobów, począwszy od błęgiego nicnierobienia poprzez skakanie, jedzenie, rozmawianie, surfowanie po Internecie i przeglądanie portali społecznościowych, skończywszy na nauce i rozmowie z rówieśnikami.

Czy przerwa w szkole jest dobrym momentem na czytanie? Czy widok ucznia z książką, którą czyta dla przyjemności, to rzadkość?

Podczas XIII Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek, który w 2016 roku odbył się pod hasłem *Biblioteka inspiruje*, Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim zaproponowała szkołom zorganizowanie akcji promującej czytelnictwo, zatytułowanej *Przerwa na czytanie*. Chcieliśmy udowodnić uczniom, że czytanie jest ciekawe, zachęcić ich do sięgnięcia po książkę w każdej sytuacji i każdym miejscu.

Każda zgłoszona szkoła była zobowiązana do przeprowadzenia akcji bicia rekordu w czytaniu na dwóch lub więcej wybranych przerwach. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął Prezydent Miasta Gorzowa Wielkopolskiego – Jacek Wójcicki.

W założeniach akcja miała zasięg miejski, jednak już w jej trakcie okazało się, że naszą propozycją zainteresowane są też inne szkoły. Ostatecznie zgłosiło się 27 placówek oświatowych, w tym 7 spoza miasta.

Przerwa na czytanie w Zespole Szkół w Kostrzynie nad Odrą. Fot. E. Jaworek-Klatta.

Przed planowanym wydarzeniem niektóre szkoły przeprowadziły akcję informacyjno-agitacyjną zachęcającą do czytania, np. Szkoła Podstawowa w Deszcznie powiadamiała uczniów przez szkolny radiowęzeł. Zespół Szkół nr 6 z Gorzowa Wielkopolskiego zamieścił wiadomość w dzienniku elektronicznym Librus z podaniem harmonogramu przebiegu akcji na terenie szkoły.

Podczas organizacji *Przerwy na czytanie* Szkoła Podstawowa nr 10 oraz Gimnazjum nr 7 w Gorzowie Wielkopolskim współpracowały razem z Samorządem Uczniowskim, który miał wpływ na ostateczny przebieg akcji. Ich propozycje, np. aby czytanie odbyło się na piątej godzinie lekcyjnej oraz żeby przynieść w tym dniu poduszki, zostały chętnie przyjęte przez dyrekcję.

Przerwa na czytanie w Gimnazjum nr 7 w Gorzowie Wielkopolskim. Fot. A. Balbierz.

Nawał pracy i wzmożony ruch nie ominął biblioteki. W Deszcznie zanotowano dwuipółkrotnie większą frekwencję niż w poprzednich dniach i ponad trzykrotny wzrost wypożyczonych książek.

W czwartek (12 maja 2016 roku) w: Gorzowie Wielkopolskim, Deszcznie, Stawie, Bożnowie, Brójcach, Kostrzynie nad Odrą oraz Dąbroszynie podjęto próbę bicia rekordu. Korytarze szkolne zamieniły się w ogromne czytelnie. Czytano wszędzie: na korytarzu, boisku, w toalecie, na stołówce, bibliotece, w klasie, w auli. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Brójcach, którzy w tym dniu byli na wycieczce, czytali książki w bibliotece na Zamku Czocho. Ciekawym pomysłem wykazali się organizatorzy akcji z Dąbroszyna, którzy stworzyli specjalne „Strefy Czytania” dla najmłodszych uczniów.

Pozycja czytania była również ważna. Czytano na siedząco, stojąco, leżąc, na spacerze, a nawet w biegu. Warto zwrócić uwagę na I Liceum Ogólnokształcące w Gorzowie Wielkopolskim, gdzie zespół cheerleaderek popisał się ogromną kreatywnością w czytaniu lektur.

Przerwa na czytanie w I LO w Gorzowie Wielkopolskim. Fot. I. Ostapczuk.

Jedni czytali krótko, inni długo, bo aż przez 7 przerw. Czytali rodzice, bibliotekarki, dyrektorzy, dziennikarze, radne z Gorzowa Wielkopolskiego. Jednak wśród czytających dominowali uczniowie.

Pierwsza *Przerwa na czytanie* zgromadziła imponującą liczbę uczestników, łącznie – w 27 placówkach – czytały 5573 osoby¹. Tym samym ustanowiliśmy pierwszy rekord w liczbie osób wspólnie czytających na przerwie. Dziś wiemy, że w 2017 roku będziemy starali się powtórzyć akcję obejmując jej zasięgiem całe województwo.

Cieszymy się, że akcja została przyjęta z wielkim entuzjazmem. Nauczyciele podkreślali, że najbardziej cenią sobie to, że uczniowie wypożyczyli książki na dłużej, że wielu z nich zainteresowało się również książkami przyniesionymi przez kolegów i nauczycieli. Padło wiele deklaracji przystąpienia do kolejnej edycji bicia rekordu w czytaniu na przerwie i propozycje, aby wspólne czytanie powtarzać raz w tygodniu.

W ten niecodzienny sposób udowodniliśmy, że można czytać zawsze i wszędzie².

STRESZCZENIE:

Artykuł dotyczy akcji promującej czytelnictwo, zatytułowanej *Przerwa na czytanie*, która odbyła się w maju 2016 roku. Jej inicjatorem była Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim.

SŁOWA KLUCZOWE:

promocja czytelnictwa, Tydzień Bibliotek, Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim.

¹ Akcję czytania na przerwie dokumentują filmy opublikowane w Internecie. Zob. *Czytanie na przerwie. Dlaczego nie!* (Zespół Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wielkopolskim) – Telewizja TELETOP: <http://tvgorzow.pl/2016/05/12/czytanie-na-przerwie-dlaczego-nie/> oraz film zamieszczony na fanpage'u Zespołu Szkół nr 21 w Gorzowie Wielkopolskim: <https://www.facebook.com/zs21gorzow/videos/654404908031637/>.

² Album ze zdjęciami udostępniono na Facebooku – fanpage Biblioteki Pedagogicznej WOM w Gorzowie Wielkopolskim: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.1286772801337208.1073741910.283524854995346&type=3>.

Elżbieta Korzeniecka

Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku

Marketing czytelniczy na Złotej

Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku od wielu lat podejmuje działania, które mają na celu propagowanie literatury dziecięcej i młodzieżowej (*Podlaskie Spotkania z Pisarzami, Białostocki Tydzień Czytania Dzieciom*). Od kilku lat realizujemy projekty, które trwają przez dłuższy okres czasu – kilka miesięcy. Poprzez nasze lekcje chcemy wspomagać nauczycieli, których zadaniem jest rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży.

Teatr a literatura

Projekt *Teatr a literatura* był jedną z form dotarcia z tekstem literackim do najmłodszych. Realizowaliśmy go we współpracy z Białostockim Teatrem Lalek oraz studentami Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Białymstoku w okresie od listopada 2015 roku do końca stycznia 2016 roku. Związek teatru z literaturą od wieków jest nierozdzielny – dorosły widz i czytelnik wyrasta z młodego odbiorcy sztuki i literatury.

Zajęcia dla przedszkolaków prowadzone w ramach projektu edukacyjnego *Teatr a literatura*.
Fot. M. Kakareko-Wiszowata.

Adresatami projektu byli nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz dzieci w wieku 4–9 lat. Przyświecała nam idea propagowania czytelnictwa, poszukiwaliśmy sposobów zachęcenia dzieci do czytania książek. Powstał projekt odzwierciedlający powiązania tekstów literackich z przedstawieniami teatralnymi. Napisaliśmy scenariusz, stworzyliśmy adaptację tekstu *Smok Podwawelski* na podstawie książki Joanny Gutowskiej *Legenda polskie: scenariusze dla teatryku szkolnego* i przygotowaliśmy krótkie przedstawienie. Było to dla nas nowe doświadczenie i wyzwanie. Wypożyczone z teatru elementy scenografii oraz lalki sprawiły, że zajęcia odbywały się w bajkowej scenerii, zyskały na atrakcyjności.

Zainteresowanie przedsięwzięciem przeszło nasze oczekiwania. W naszych lekcjach uczestniczyły zarówno dzieci szkolne, jak i przedszkolaki. Zdecydowaliśmy się na przedłużenie projektu o jeden miesiąc. Wzięło w nim udział 798 dzieci i nauczycieli z 11 szkół i 8 przedszkoli, wśród nich również dzieci spoza Białegostoku.

Materiał z realizacji projektu *Teatr a literatura* został zamieszczony na Facebooku. Odwiedziła nas ekipa telewizyjna, a nakręcony materiał został wyemitowany w *Obiektywie*. Zdjęcia z lekcji można obejrzeć na stronach internetowych szkół, które uczestniczyły w projekcie. W opinii nauczycieli biorących udział w zajęciach, tematyka projektu była bardzo interesująca. Dzieci poszerzyły wiadomości na temat książek i teatru, zwiedziły bibliotekę. Pozytywnie ocenili całe przedsięwzięcie za pomocą emotikonów.

Zachęteni sukcesem zdecydowaliśmy się poszerzyć naszą ofertę biblioteczną o zajęcia z dziećmi, opierając się na współpracy ze szkołami i przedszkolami.

Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!

Wkrótce taka okazja nadarzyła się. Propozycję napisania projektu propagującego dziecięcą literaturę niemiecką otrzymaliśmy od Goethe Institut, który od wielu lat współpracuje z Medioteką Języka Niemieckiego funkcjonującą przy Bibliotece Pedagogicznej CEN w Białymstoku. Powstał projekt *Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!* Celem projektu była popularyzacja języka niemieckiego wśród dzieci i młodzieży.

Zajęcia *Mały Duszek* dla klas I-III szkoły podstawowej w ramach projektu *Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!*
Fot. M. Kakareko-Wiszowata.

Otrzymaliśmy od naszego partnera środki finansowe na zakup potrzebnych pomocy. Zakupiliśmy książki niemieckich autorów w przekładzie na język polski (71 egzemplarzy), materiały papiernicze, rekwizyty. Z jeszcze większym rozmachem przystąpiliśmy do realizacji, włączyliśmy do projektu wszystkie klasy szkoły podstawowej. Przeprowadziliśmy warsztaty dla nauczycieli i rodziców dotyczące metod pracy z teatrzykiem Kamishibai i lapbookami, warsztaty dla nauczycieli języka niemieckiego, zatytułowane *Wciągające historie kryminalne z zagadką na lekcji języka niemieckiego w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej* (prowadząca: Krystyna Łuniewska – konsultant języka niemieckiego). Powstały trzy scenariusze na podstawie książek niemieckich autorów. Bardzo ważne było przygotowanie sali – musiały znaleźć się w niej wszystkie elementy niezbędne w prowadzeniu trzech różnych zajęć. Zmienialiśmy scenografię w zależności od propagowanej literatury. Dzieciom bardzo podobała się sceneria pomieszczenia, które było inne od klasy. Wykorzystywaliśmy różne formy zabawowe, łączyliśmy bardzo stare (teatrzyk Kamishibai) z całkiem nowymi (lapbooki). Staraliśmy się zaskakiwać niekonwencjonalnymi sposobami poznawania tekstu literackiego.

Promowanie czytelnictwa w formie mądrej zabawy pozwoliło wprowadzić dzieci w mało znany świat literatury niemieckiej. Projekt został dobrze przyjęty przez środowisko nauczycieli. Był realizowany od marca do końca grudnia 2016 roku. Odbyło się 106 lekcji, w których wzięło udział ponad 2000 dzieci i 177 nauczycieli z Białegostoku i mniejszych miejscowości. W konferencji podsumowującej projekt uczestniczył przedstawiciel Goethe Institut, który bardzo pozytywnie ocenił naszą pracę. Przygotowaliśmy materiał zdjęciowy, krótkie filmiki, wywiady z dziećmi, nauczycielami, rodzicami. Na bieżąco można było śledzić nasze zajęcia na Facebooku.

Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje

Od 2016 roku, w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa (NPRCz), Ministerstwo Edukacji Narodowej realizuje Priorytet III: „Zakup nowości wydawniczych oraz modernizacja infrastruktury bibliotek szkolnych i pedagogicznych”. Jego głównym celem jest upowszechnianie edukacji czytelniczej i medialnej oraz wzrost czytelnictwa wśród uczniów. Celem programu jest wsparcie bibliotek szkolnych i pedagogicznych w zakresie zakupu nowości wydawniczych i lektur rozwijających kompetencje i zainteresowania dzieci i młodzieży. Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku przystąpiła do jego realizacji. W ramach NPRCz podejmowane są różnorodne działania mające na celu zachęcanie uczniów do czytania i popularyzacji wartości, jakie daje każdemu czytelnikowi obcowanie z książką. Powstał projekt edukacyjny *Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*. Zakupiliśmy książki, na podstawie wcześniej przeprowadzonej diagnozy wśród nauczycieli oraz założeń projektu. Księgozbiór wzbogaciły publikacje dla dzieci i młodzieży różnorodne pod względem tematyki i formy wydawniczej. Wśród nich są książki nietypowe, interaktywne, o różnych formatach, picturebooki, z ruchomymi ilustracjami, z magicznymi kartonikami. Przyciągają wzrok, bawią i uczą. Zakupiliśmy również wydawnictwa, skierowane do nauczycieli, dotyczące historii pisma i książki oraz rozwoju czytelnictwa.

Młodzież gimnazjalna podczas zajęć *Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*.
Fot. M. Kakareko-Wiszowata.

Od listopada 2016 roku nauczyciele bibliotekarze prowadzą zajęcia edukacyjne skierowane do nauczycieli i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Podczas lekcji w niekonwencjonalny, ciekawy sposób przekazujemy wiedzę dotyczącą pisma i książki. W tym celu wykorzystujemy prezentację multimedialną, zabawę w „głuchy telefon”, kalambury, tworzenie piktogramów (zapisywanie wiadomości bez użycia liter, za pomocą symboli). Te praktyczne zajęcia uzmysławiają uczniom ogromną rolę pisma i książki w rozwoju cywilizacji i komunikacji międzyludzkiej. Dodatkowym atutem zajęć jest wystawa narzędzi i materiałów pisarskich – ołówków, maszyn do pisania, kałamarzy, temperówek itp. Są to eksponaty wypożyczone z Muzeum Historycznego w Białymstoku. Atrakcyjnym dopełnieniem jest możliwość wzięcia do ręki osobliwych książek zakupionych w ramach projektu i interaktywny kontakt z tymi wydawnictwami. Budzi to pozytywne emocje uczestników zajęć, prowadzi do zainteresowania książką.

Od lutego 2017 roku oferta zajęć edukacyjnych w ramach projektu *Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje* jest adresowana także do nauczycieli i uczniów szkół gimnazjalnych oraz starszych klas szkół podstawowych.

Młodzież aktywnie uczestniczy w zajęciach prowadzonych metodą zabawową. Na stronie internetowej Biblioteki Pedagogicznej CEN w Białymstoku została zamieszczona relacja z prowadzonych zajęć¹.

STRESZCZENIE:

W artykule przybliżono wybrane projekty promujące czytelnictwo, realizowane przez nauczycieli bibliotekarzy Biblioteki Pedagogicznej Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku (*Teatr a literatura, Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!, Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*).

SŁOWA KLUCZOWE:

promocja czytelnictwa, projekty promujące czytelnictwo, literatura dziecięca i młodzieżowa, teatr w bibliotece, Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku.

¹ B. Werpachowska. „*Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*” – relacja z pierwszych zajęć [on-line]. [dostęp: 04.05.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://biblioteka.bialystok.edu.pl/cms/?q=node/2032>.

Beata Malentowicz
Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

Promujemy czytanie w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu

Dlaczego warto czytać? Jak dotrzeć do młodszych i starszych uczniów i zainteresować ich książką i czytaniem? – to najczęściej zadawane pytania uczestnikom szkoleń i warsztatów promujących czytelnictwo organizowanych przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu. Ich odpowiedzi: „Czytam i przenoszę się w inny świat, czytam i poznaję inny świat, czytam i uczę się czegoś nowego”.

Rok szkolny 2016/2017 to kolejny rok wzmocnionych działań proczytelniczych. Jeden z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa brzmi „upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży”. Biblioteki, szkoły i instytucje kultury doskonale wykorzystały ten czas i zintensyfikowały oraz zdywersyfikowały swoje działania. Organizowały akcje, zajęcia czy konkursy zachęcające do czytania.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu (dalej DBP) również aktywnie włączyła się w realizację wyznaczonych przez Ministra Edukacji Narodowej zadań. Zaproponowała uczniom i nauczycielom wiele nowych tematów oraz form pracy, podczas których zawsze na najważniejszym miejscu była książka. Skąd inspiracje i pomysły? – z obserwacji bliższego i dalszego otoczenia, zgłoszonego przez środowisko zapotrzebowania, śledzenia trendów.

Jednym z nowych tematów zaproponowanych przez DBP były zajęcia z wykorzystaniem teatrzyku Kamishibai – opowiadania historii przy użyciu ilustrowanych kart z tekstem na odwrocie. Prezentowaniu kart *towarzyszy wyjątkowy nastrój, powstający za sprawą przenośnego teatru, przy pomocy którego ilustrowane opowiadania są przedstawiane w formie papierowych „slajdów”*. *Technika i walory takiego przedstawienia pomagają osiągnąć magiczny efekt koncentracji, a ta forma opowiadania czy też czytania to prawdziwie teatralne doświadczenie. Gdy narrator odczytuje tekst i kolejno odkłada karty, przed widownią pojawiają się następne ilustracje utrzymujące zainteresowanie w aurze niezwykłości i magii*¹. Nauczycielki bibliotekarki DBP zaintrygowane opowieściami o magii i niezwykłości zajęć realizowanych za pomocą teatrzyku Kamishibai, postanowiły wprowadzić je do oferty Biblioteki. Zaproponowano tematy: „Magiczny świat zaklęty w Teatrzyku Kamishibai” – to pomysł na spotkania czytelnicze dla dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów klas 1–3 oraz „Słucham, tworzę, przedstawiam” – to warsztat tworzenia opowieści Kamishibai – dla uczniów klas 4–6. Zajęcia są realizowane w oparciu o opowieści Wydawnictwa Tibum, do których opracowano scenariusze. Prowadzą je cztery osoby. Spotkania odbywają się w DBP i w szkołach. Od września do końca marca przeprowadzono zajęcia dla 85 grup przedszkolaków i uczniów. Podczas spotkań prowadzący „opowiada czytając” tekst i omawia poruszony w nim problem. Dzieci, po wysłuchaniu opowieści bardzo chętnie włączają się do rozmowy na tematy wywołane przez autorów. Następnie rysują swoje ilustracje Kamishibai i przedstawiają je innym przy wykorzystaniu parawanu.

Kamishibai to nie tyle innowacyjna, co interesująca i skuteczna forma popularyzacji czytelnictwa. W bieżącym roku DBP skoncentrowała się na pracy tą metodą z najmłodszymi dziećmi. Kolejnym wyzwaniem związanym z Kamishibai będzie przygotowanie zajęć dla starszych uczniów.

¹ Kamishibai [on-line] [dostęp: 15.04.2017]. Dostępny w WWW: <http://www.kamishibai.edu.pl/kamishibai>.

Zajęcia z wykorzystaniem teatrzyku Kamishibai.
Fot. A. Dyrek.

Tworzenie ilustracji Kamishibai.
Fot. A. Dyrek.

Bieżący rok szkolny przyniósł też inne ciekawe doświadczenie związane z promocją czytania. Były to zajęcia przygotowane dla młodzieży i przeprowadzone w jednym z wrocławskich liceów w ramach realizowanych przez DBP zadań wspomagania szkół. Tematykę spotkań zaproponowała nauczycielka bibliotekarka ze szkoły. Wymagały one od prowadzących otwartości i elastyczności. Podczas zajęć rozgorzały gorące dyskusje m.in. o tym, dlaczego warto czytać oraz czy i dlaczego Polacy nie czytają. Uczestnicy dzielili się wspomnieniami na temat lektur z dzieciństwa, swoimi opiniami na temat form promocji książek oraz przekazywali, skąd czerpią informacje o ciekawych książkach. Chętni prezentowali swoje ulubione tytuły. Młodzież miała także okazję zapoznać się z różnymi kampaniami społecznymi dotyczącymi czytania i mogła je ocenić.

DBP jak wiele innych bibliotek włącza się w różne ogólnospołeczne akcje promowania czytania. Przykładem takich działań jest Dzień Głośnego Czytania. Bibliotekarze zaproponowali uczniom zajęcia „Czytamy w bibliotece”, czyli spotkanie z książką. Celem zajęć było wsparcie nauczycieli i wychowawców w procesie wychowawczym poprzez czytanie tekstów przybliżających dzieciom uniwersalne wartości, jakimi powinny się kierować w życiu. Przeprowadzone zajęcia były inspiracją do opracowania projektu cyklu spotkań czytelniczych, których tematem przewodnim są uczucia. Po rozpoznaniu potrzeb potencjalnych odbiorców, w Bibliotece opracowano scenariusze zajęć na podstawie konkretnych tytułów książeczek adresowanych do dzieci, a poruszających takie tematy jak: smutek, radość, strach, wstyd czy złość. Zajęcia będą wprowadzone do oferty w następnym roku szkolnym.

Wykorzystanie różnych form zajęć umożliwiło wprowadzenie do oferty DBP nowatorskich spotkań z lekturą. W okresie świątecznym zaproponowano zajęcia opracowane na podstawie fragmentów *Opowieści wigilijnej* Karola Dickensa. Celem było uświadomienie uczniom, że Święta Bożego Narodzenia wiążą się nie tylko z tym, co znajduje się na wigilijnym stole czy pod choinką, ale przede wszystkim z najgłębszymi przeżyciami duchowymi, z refleksją nad naszym codziennym postępowaniem, z potrzebą przebaczenia, miłości i bliskości w tym szczególnym czasie. Uczniowie czytali fragmenty powieści, analizowali je, wyciągali wnioski, a także rozwiązywali krzyżówki, zadania, rebusy i malowali świąteczne obrazki.

Rozwiązywanie zadań w ramach gry „Biuro detektywistyczne Lassego i Mai”.

Fot. A. Chawawko.

Kolejny (obecnie wdrażany) projekt to gra literacka pt. „Biuro detektywistyczne Lassego i Mai”, adresowana do uczniów klas trzecich szkoły podstawowej. Uczniowie poprzez zabawę, rozwiązując przygotowane zadania, łamigłówki, zagadki detektywistyczne, wykorzystują swoją wiedzę na temat znajomości wybranych części z serii książek „Biuro detektywistyczne Lassego i Mai”. Celem przygotowanej gry jest przede wszystkim zachęta do czytania, do zapoznania się z twórczością Martina Widmarka, do rozwiązywania zagadek detektywistycznych utrzymanych w klimacie serii książek o Lasse i Mai, do ćwiczenia logicznego myślenia i zdolności dedukcji. Uczestnicy podczas gry rozwiązują zadania związane z treścią książek, ale także poznają Bibliotekę i jej zbiory, uczą się pracy w grupie, wspólnego podejmowania decyzji. Przygotowanie zajęć na podstawie tekstu literackiego to ogromne wyzwanie dla nauczycieli bibliotekarzy, jednak zaangażowanie uczniów, ich aktywność i autentyczna radość podczas wykonywania zadań dają pewność o słuszności wyboru tej metody pracy z tekstem.

Wspomniany wcześniej Dzień Głośnego Czytania (wrzesień) był w Bibliotece prawdziwym świętem, ale także początkiem procesu złożonego z zajęć, szkoleń, wystaw i konkursów mających na celu promocję czytania. Poza zajęciami czytelnickimi przedstawionymi powyżej, Biblioteka popularyzowała czytelnictwo wykorzystując także inne formy: na kanale YouTube DBP zostały opublikowane krótkie fragmenty książek czytanych przez bibliotekarzy DBP. Nagrania te były udostępnione w mediach społecznościowych i spotkały się z sympatycznym odbiorem. Technologię i media wykorzystano również do informowania o działaniach i promowania zbiorów Biblioteki: „Promujemy czytanie” to aktualizowana prezentacja działań DBP związanych z popularyzacją czytelnictwa, a „Znany nieznany Dolny Śląsk” to wystawa multimedialna zbiorów na temat naszego regionu.

Bardzo ważna w procesie popularyzacji czytelnictwa jest stała i bieżąca współpraca z nauczycielami i bibliotekarzami. Od września uczestniczyli oni w wielu szkoleniach związanych z promocją różnych form pracy z lekturą. Cykl zapoczątkowało szkolenie „Jak zachęcić do czytania? – zrób to inaczej”, podczas którego zaprezentowano różne formy i działania motywujące do czytania na różnych etapach edukacyjnych, a także przedstawiono metody pracy z tekstem, które mają na celu popularyzowanie książek i ich czytanie. O tym jak bardzo potrzebna jest wymiana doświadczeń na temat pracy z książką i tekstem oraz jak wielkim wyzwaniem dla bibliotekarzy jest upowszechnianie czytelnictwa, zachęcenie uczniów do czytania, ale również dotarcie z tą wiedzą do rodziców i... wszystkich nauczycieli w szkole, świadczyć może zainteresowanie szkoleniem „Jak zachęcić do czytania? – zrób to inaczej”, które w okresie od września do marca bieżącego roku szkolnego przeprowadzono dla nauczycieli bibliotekarzy pracujących na Dolnym Śląsku aż dziesięć razy.

Ogromne zainteresowanie zajęciami z wykorzystania teatryku Kamishibai, adresowanymi do uczniów, przełożyło się na potrzebę zorganizowania warsztatów z tego tematu dla nauczycieli. „Kamishibai – teatr ilustracji” to propozycja szkolenia na temat tej alternatywnej pracy z tekstem. Podczas spotkania omawiano: ideę i zasady Kamishibai oraz propozycje zajęć z wykorzystaniem teatru ilustracji. Jednak głównym celem szkolenia była prezentacja wartości, dzięki którym ta forma pracy z obrazem i tekstem wzbudza tyle emocji wśród odbiorców w każdym wieku, czyli pokazanie dwóch światów: rzeczywistego i przedstawionego oraz dwóch magicznych sekretów Kamishibai: prawdy o życiu pokazanej przez autora i niezwykłych przeżyć, które umożliwia technika użycia parawanu, czyli pokazanie, jak świat przedstawiony w opowieści przenika do świata rzeczywistego, a dzięki silnej koncentracji i uczuciu wzajemnego porozumienia wyzwala się niezwykła energia *kyōkan* (czuć jednym), co pozwala na wspólne odkrywanie prawdy i wspólne jej przeżywanie.

Nauczycielom zaproponowano również szkolenie pt. „Gawęda o książkach – magia i moc słów”. Celem szkolenia było podkreślenie znaczenia literatury w rozwoju dzieci i młodzieży, ale i dorosłych oraz zapoznanie z alternatywnymi formami pracy z tekstem, takimi które zaangażują czytelników, zachęcają do czytania książek. Tematem głównym omawianym podczas szkolenia była idea booktalkingu: w jaki sposób działa i jak należy w szkole czy w bibliotece szkolnej przygotować się do organizacji booktalkingu. Uczestnicy zapoznali się z przykładami gawęd o książkach, wymienili się doświadczeniami w tym zakresie oraz zaprezentowali swoje ulubione książki.

DBP we Wrocławiu promuje czytelnictwo także poprzez zabawę w formie quizów czytelnickich udostępnianych na Facebooku. W tym roku zaproszono do „sprawdzenia się” ze znajomości „Quo vadis?” w dniu Narodowego Czytania, a w następnych miesiącach do odpowiedzi na pytania w quizach opracowanych z okazji rocznic związanych z pisarzami: Zagadki z Joanną Chmielewską, Czy mógłbyś podróżować jak Kapuściński?, Życie i twórczość Bohumila Hrabala. Zabawa z miesiąca na miesiąc zdobywa coraz większą liczbę fanów. Na pewno jest ciekawym sposobem na popularyzację książek.

Biblioteki pedagogiczne i szkolne są instytucjami działającymi na rzecz nauczycieli i uczniów. Są placówkami, które od zawsze gromadziły i udostępniały książki, czasopisma. Ale jednocześnie są ośrodkami edukacji i kultury, prowadzą szeroki wachlarz usług promujących czytanie. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu stara się sprostać oczekiwaniom współczesnego rynku oświatowego i poszerza ofertę związaną z upowszechnianiem czytelnictwa, także w celu zdobycia nowych użytkowników. Inwencja, otwartość i szybka odpowiedź na potrzeby odbiorców to szansa na pozytywny odbiór Biblioteki i jej działań w środowisku, a przy tym zwiększenie efektywności promocji książek.

Materiały ze szkoleń, do zajęć czytelniczych i promujących czytelnictwo:

- Teatrzyk Kamishibai [on-line]. [dostęp: 28.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: https://www.tes.com/lessons/Mg8v2_eMCpZ7wg/kamishibai-teatr-ilustracji-jak-pracowac-z-tekstem.
- Czytam, ponieważ... [on-line]. [dostęp: 28.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: https://www.tes.com/lessons/nzWQgMQNq_Ca-g/czytam-poniewaz.
- Fragmenty powieści na YouTube [on-line]. [dostęp: 28.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLVCVXV0UGZPJm160EyHZjwF45aOsi19e>.
- Prezentacja multimedialna „Promujemy czytanie” [on-line]. [dostęp: 28.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: <https://sway.com/KrxUZvoxKcS42rXQ>.
- Wystawa multimedialna „Znany nieznany Dolny Śląsk” [on-line]. [dostęp: 28.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://webowadbp.wixsite.com/edukacja-regionalna/blank-c24vq>.
- Gawęda o książkach [on-line]. [dostęp: 28.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.tes.com/lessons/wvlqPYR2U5nvzw/gaweda-o-ksiazkach-magia-i-moc-slow>.

STRESZCZENIE:

W artykule przedstawiono sposoby realizacji przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu zadań związanych z popularyzacją czytelnictwa: szkolenia i warsztaty, zajęcia edukacyjne, wystawy multimedialne, quizy online. Prezentowane tematy szkoleń i zajęć czytelniczych wprowadzono w roku szkolnym 2016/17 jako odpowiedź na zgłoszone zapotrzebowanie lokalnego środowiska oświatowego.

SŁOWA KLUCZOWE:

Promocja czytelnictwa, teatrzyk Kamishibai, gra literacka, booktalking, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu, DBP.

Małgorzata Olejnik

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

By książka zamieszkała w życiu dziecka

Biblioteka Pedagogiczna w Pile realizuje projekt edukacyjny

W roku szkolnym 2015/2016 pracownicy Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile zrealizowali projekt „Skuteczne metody zachęcania uczniów do czytania”. Bodźcem do opracowania i wdrożenia tego projektu stały się kierunki polityki oświatowej państwa, które kładły nacisk na rozwijanie kompetencji czytelniczych i upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Główne cele, które przyświecały nauczycielom bibliotekarzom podczas opracowania projektu, były następujące:

- wspomaganie szkół i placówek w zakresie realizacji kierunków polityki oświatowej państwa,
- poznanie sposobów na przekonanie uczniów do czytania,
- kształtowanie aktywnych postaw czytelniczych,
- motywowanie do codziennej lektury.

Projekt obejmował różnorodne formy pracy z dziećmi i młodzieżą, takie jak: zajęcia czytelnicze, wystawy, konkursy czytelnicze, warsztaty z grami, a także konferencję dla nauczycieli. Przeprowadzono łącznie 59 zajęć dla dzieci i młodzieży. Nauczyciele bibliotekarze świadomi są znaczenia rozwijania zamiłowania do książek wśród dzieci najmłodszych, dlatego też znaczna liczba zajęć skierowana została do dzieci w wieku przedszkolnym.

We wszystkich zajęciach i spotkaniach uczestniczyło 1186 uczestników oraz 160 nauczycieli. Zajęcia tematyczne bazowały na tekście literackim, zazwyczaj głośno odczytanym przez nauczyciela bibliotekarza, zaproszonego gościa lub samych uczniów. Wszystkie zajęcia czytelnicze opracowane zostały w sposób atrakcyjny i wykorzystywały metody aktywizujące uwagę ucznia. Wielokrotnie wykorzystywano technologie informacyjno-komunikacyjne, m.in. tablicę interaktywną, interaktywne materiały dydaktyczne, quizy Kahoot! czy chociażby prezentacje multimedialne.

Zajęcia dla najmłodszych odbiorców, przedszkolaków, opracowane zostały w sposób zajmujący, przy wykorzystaniu elementów zabawy czy ruchu. Dzieci miały możliwość poznania ciekawych książek, wierszy i baśni m.in. książki W. Witłaka „Syrop maga Abrakabry”, wiersza D. Wawiłow „Szybko”, J. Tuwima „Lokomotywy”, baśni braci Grimm „O wilku i 7 kozłatkach” czy H. Ch. Andersena „Księżniczka na ziarnku grochu”. Zajęcia urozmaicone zostały zabawami integrującymi (np. „Witam dzieci”, „Podróż samolotem-bajkolotem”), zagadkami, piosenkami, fragmentami filmów czy audiobooków, zabawami relaksacyjnymi czy ruchowymi (np. zabawa w pociąg do wiersza „Lokomotywa”, kolorowanie, układanie puzzli), elementami dramy (np. odegranie scenki przy wykorzystaniu odpowiednich rekwizytów z baśni „O wilku i 7 kozłatkach”, inscenizacja baśni „Księżniczka na ziarnku grochu”), a także pogadankami odnoszącymi się do bezpośrednich doświadczeń dzieci. Ciekawym elementem, wielokrotnie stosowanym podczas zajęć z młodszymi dziećmi, była chusta animacyjna Klanzy, która może ilustrować tekst czytanej bajki czy wiersza, ale również może stać się atrakcyjnym przerywnikiem podczas zajęć. Dzieci bardzo entuzjastycznie reagują na ćwiczenia na tablicy interaktywnej, które związane są z treścią czytanego tekstu, np. grupowanie gatunków ptaków na te, które odlatują na zimę do ciepłych krajów oraz na te, które pozostają w Polsce bądź dopasowywanie nazw wiosennych kwiatów do obrazka.

Przykładowe tematy zajęć przeznaczonych dla dzieci w wieku przedszkolnym: „Nigdy nie otwieram nieznajomym – poznajemy baśnie braci Grimm”, „Wiosenne spotkanie z wierszami Marii Konopnickiej”, „W baśni Andersena wszystko zdarzyć się może”, „Marta i ufoludek”, „Syrop maga Abrakabry”, „Tydzień czytania – Marek Wagarek”, „W krainie wierszy Tuwima”, „Spotkanie z książką w bibliotece”, „Pirackie opowieści”.

Zajęcia „Nigdy nie otwieram nieznajomym – poznajemy baśnie braci Grimm” z dziećmi z Przedszkola nr 5 w Pile.
Fot. M. Gutowska.

Zajęcia dla uczniów szkół podstawowych także przygotowane zostały z myślą o rozwijaniu zainteresowań dzieci książkami i czytaniem. Podczas spotkania uczniowie poznawali ciekawe teksty literackie, m.in. „Szarkę” E. Nowak, fragmenty książki o Muminkach, „Przygody Koziołka Matołka” K. Makuszyńskiego, wiersze J. Brzechwy, fragmenty książki „Marek Wagarek” I. Tuwim czy „Walizkę pana Hanumana” R. Witka.

Zajęcia urozmaicane były elementami zabawy, zaskoczenia, rywalizacji, ruchu. Zwracano uwagę na umiejętne połączenie tradycyjnych metod prowadzenia zajęć z nowymi technologiami. Wykorzystywano zabawy integrujące, aktywizujące ucznia. Ważny element podczas zajęć stanowiły rekwizyty, których dzieci mogły dotknąć i zapoznać się z nimi. Przykładowo podczas zajęć na temat historii pisma i książki zaprezentowano różne materiały i narzędzia piśmiennicze – glinianą tabliczkę, pismo węzełkowe kipu, tabliczkę drewnianą pokrytą woskiem, zwój papirusowy. Uczniowie mogli również samodzielnie zapisać dowolny tekst za pomocą pióra gęsiego i atramentu. Podczas zajęć uczestników nieoczekiwanie odwiedził gość w stroju zakonnika, który zasiadł przy stole i zaczął pisać piórem gęsim na pergaminie (scenie towarzyszyła muzyka chorału gregoriańskiego). Uczniowie wielokrotnie podczas zajęć przebierali się w stroje np. Indianina czy Egipcjanina.

W przypadku tej grupy odbiorców świetnie sprawdza się tablica interaktywna, dzięki której można wykonać wiele interesujących zadań tworzonych m.in. w aplikacjach LearningApps (np. test wyboru, memory czy zadania polegające na dopasowywaniu czy grupowaniu elementów). Niezwykle entuzjastycznie uczniowie reagują na quizy utworzone w programie Kahoot!, które najczęściej stanowią podsumowanie wiedzy zdobytej podczas zajęć czytelniczych. Podczas quizu należy jak najszybciej udzielić prawidłowej odpowiedzi, a wyniki natychmiast są wyświetlane za pomocą rzutnika na ekranie. Zajęciom przeważnie towarzyszyła wyświetlana prezentacja multimedialna, która stanowi uzupełnienie czy wizualne ukazanie omawianego tematu, np. prezentowane są fragmenty pisma – węzełkowego, klinowego, obrazkowego czy ozdobnego inicjału, ilustracja Gutenberga i jego wynalazku, wizerunek autora omawianej książki, np. Juliana Tuwima czy Tove Jansson.

Podczas zajęć dla starszych uczniów (z klas IV-VI) wielokrotnie stosowana była praca w grupach, podczas której uczniowie mieli za zadanie wyszukiwać informacje w słownikach, encyklopediach czy innych książkach popularnonaukowych oraz czasopismach. Podczas zajęć „Leśna przygoda Gabrysi” uczniowie wyszukiwali, a następnie prezentowali przed całą klasą odszukane w materiałach bibliotecznych informacje na temat wilków.

Przykładowe tematy zajęć przeznaczonych dla uczniów szkół podstawowych: „Zaproszenie do rodziny Muminków”, „Kornel Makuszyński i bohaterowie jego uśmiechniętych książek”, „Wierszykowe królestwo Jana Brzechwy”, „Poznajemy historię książki”, „Poznajemy zwierzęta leśne”, „Walizka Pana Hanumana”, „O chciwym magu”.

„Leśna przygoda Gabrysi” zajęcia z uczniami SP nr 2 w Pile.
Fot. B. Moskal.

Zajęcia dla starszej grupy odbiorców – dla uczniów gimnazjum oraz liceum, wymagały od prowadzącego nauczyciela bibliotekarza opracowania ciekawego, a zarazem atrakcyjnego dla młodzieży scenariusza zajęć. Wymaganiom tym sprostały zajęcia w formie quizu literackiego „Na tropach literatów”. Celem zajęć była popularyzacja literatury pięknej, a także sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej nie tylko lektur, ale literatury w ogóle. Uczniowie aktywizowani byli różnymi metodami: krzyżówkami, testem wyboru, rozsypankami (np. dobór autora do tytułu, dobór postaci literackich). Na podstawie wysłuchanych fragmentów audiobooków uczniowie musieli odgadnąć tytuł i autora dzieła. Ciekawym urozmaicheniem zajęć było wykonanie pracy plastycznej przez uczniów – w związku z obchodzonymi rocznicami młodzież odwzorowała sylwetkę Don Kichota lub Williama Szekspira – powstały wspaniałe, spontaniczne prace. Uczniowie wspólnie odczytali na głos przygotowany przez nauczyciela bibliotekarza wiersz. Zajęcia zakończyła dyskusja na temat najczęściej wybieranych przez młodzież książek.

Z kolei zajęcia z edukacji czytelniczej i medialnej „Co warto wiedzieć o radiu?” przybliżyły uczniom historię radia, jego wynalazców, współczesne zagadnienia związane z radiem w Polsce oraz pracą dziennikarza. Zajęciom towarzyszyła wystawka materiałów związanych z tematem spotkania oraz prezentacja multimedialna. Uczniowie korzystali z materiałów bibliotecznych i pracując w grupach opracowywali podane zagadnienia. Zajęcia urozmaicone zostały krzyżówką.

Poza cyklem zajęć czytelniczych Biblioteka Pedagogiczna przeprowadziła konkurs plastyczny „Namaluj Chrzest Polski” w związku z obchodem 1050. rocznicy przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Dzieci szkół podstawowych nadesłały wspaniałe propozycje, jury nagrodiło 3 najlepsze prace plastyczne.

Pracownicy biblioteki zasiedli w jury międzyszkolnego konkursu czytelniczego „Krótko, aczkolwiek ciekawie o książce”, zorganizowanego przez bibliotekę Liceum Salezjańskiego w Pile. Konkurs miał dwie odsłony – oddzielnie zaprezentowali się uczniowie szkół podstawowych, oddzielnie gimnazjów. Jury było pod ogromnym wrażeniem poziomu występow młodzieży, która w atrakcyjny, barwny i oryginalny sposób opowiadała o wybranej przez siebie lekturze, zachęcając jednocześnie zebraną publiczność do jej przeczytania. Występom towarzyszyły scenki dramatowe, występy wokalne, rekwizyty i oczywiście dopasowane do tematyki książki stroje.

Na co dzień czytelnicy mogli zapoznać się z wystawami tematycznymi zamieszczonymi w holu biblioteki. Wystawki zawierały zarówno materiały informacyjne, jak również prezentowały najnowsze zbiory biblioteki związane z tematem przewodnim wystawy. Taki bezpośredni kontakt sprzyjał zainteresowaniu czytelników książką. Przykładowe tematy wystawki, to m.in.: „Rozwijanie kompetencji czytelniczych”, „Magia książki – wybieram czytanie”, „Chrzest Polski”.

Nietypową formą pracy z uczniami w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym były zajęcia edukacyjno-ekologiczne wykorzystujące grę planszową i internetową. Inspiracją dla warsztatów „Zielone gry” jest idea serious games, czyli gier, które nie tylko bawią, ale również skłaniają do refleksji, przekazują wiedzę lub pozwalają nabywać umiejętności. Podczas warsztatów młodzież miała okazję zapoznać się z grą „Ropa z Catanu” oraz „Gra z Kli-

matem". Rozgrywki przeprowadzane w małych grupach kilkusobowych stawały się punktem wyjścia do dyskusji na temat stanu naszego środowiska naturalnego oraz kurczących się zasobów naturalnych ziemi. Podczas warsztatów uczniowie wypowiadali się na temat swoich osobistych doświadczeń ekologicznych, na temat wpływu człowieka na stan ziemi, a podsumowaniem zajęć były krótkie filmiki prezentujące faktyczną wiedzę na temat bioróżnorodności, zmian klimatu oraz ekonomicznej wartości ekosystemów. Zajęciom towarzyszyły specjalnie dobrane do grupy wiekowej uczniów zbiory biblioteczne.

Pełne emocji rozgrywki „Ropy z Catanu” z licealistami.
Fot. M. Olejnik.

Pewnego rodzaju podsumowaniem projektu było spotkanie w formie panelu dyskusyjnego „Wpływ cyfrowych technologii na czytelnictwo uczniów” podczas konferencji *Republika Edukacji 3*, zorganizowanej przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile. Podczas spotkania gościliśmy eksperta, Magdalenę Brewczyńską z Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku oraz uczniów z Liceum Salezjańskiego. Punktem wyjścia dyskusji były słabe wyniki w badaniach czytelnictwa Polaków z lat ubiegłych, w tym dzieci i młodzieży. Z wypowiedzi zaproszonych młodych gości wyniknął bardziej optymistyczny obraz stosunku młodego pokolenia do książek i czytelnictwa, które zarówno technologie cyfrowe, jak i książki traktuje z taką samą uwagą. Według nich wyobraźnię i kreatywność pobudza ją zarówno dobra książka, jak i przydatna aplikacja cyfrowa. Z dyskusji wyniknęła myśl, że młodzież nie dzieli świata na cyfrowy i drukowany.

Uważam, że działania przeprowadzone w ramach projektu „Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania” w roku szkolnym 2015/2016 pozytywnie wpłynęły na rozwijanie kompetencji czytelniczych i upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Ponadto kontakty nawiązane z nauczycielami przedszkoli i szkół zaowocują w przyszłych latach kolejnymi ciekawymi spotkaniami i zajęciami czytelniczymi.

STRESZCZENIE:

Artykuł opisuje projekt edukacyjny „Skuteczne metody zachęcania uczniów do czytania”, który został zrealizowany przez pracowników Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile w roku szkolnym 2015/2016. Projekt ten skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także do nauczycieli szkół pilskich. Projekt obejmował różnorodne formy pracy z dziećmi i młodzieżą, takie jak: zajęcia czytelnicze, wystawy, konkursy czytelnicze, warsztaty z grami, a także konferencję dla nauczycieli. Pokróćce opisane zostały zajęcia czytelnicze, które bazowały na tekście literackim. Zajęcia opracowane zostały w sposób atrakcyjny i wykorzystywały metody aktywizujące uwagę ucznia oraz nowe technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK).

SŁOWA KLUCZOWE:

projekt edukacyjny, kompetencje czytelnicze, czytelnictwo dzieci i młodzieży, technologie informacyjno-komunikacyjne, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna CDN w Pile.

Barbara Pająk
Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

Interaktywne zajęcia dla dzieci podczas Nocy Kultury jako przykład edukacji międzykulturowej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu

Współczesny świat charakteryzuje się postępującym procesem globalizacji. Powoduje on otwarcie granic, a co za tym idzie liczne migracje, wraz z którymi środowisko życia staje się coraz bardziej zróżnicowane¹. W tym kontekście coraz ważniejsze staje się wdrażanie dzieci do uczestnictwa w kulturze już na najwcześniejszym poziomie ich edukacji.

Edukacja międzykulturowa, w szerokim rozumieniu, jest uczeniem o innych kulturach, budzeniem ciekawości i chęci poznania innych, poszukiwaniem podobieństw i dążeniem do zrozumienia różnic. Jest także uczeniem otwartości i umiejętności dialogu². Ten rodzaj edukacji pozwala na wzajemną komunikację, budowanie zaufania i szacunku dla własnej, jak i obcej kultury, religii i tożsamości. Dąży do zwalczania dyskryminacji³. Kształtowanie kompetencji kulturowych niezbędne jest nie tylko w kontaktach z przedstawicielami odmiennych kultur, ale również z osobami z naszego kręgu kulturowego, które żyją i myślą inaczej niż my⁴.

W Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu od kilku lat odbywają się zajęcia dla dzieci przybliżające kulturę danego kraju czy regionu. Ciekawą propozycję stanowiły czytelniczne warsztaty edukacyjno-kulturowe, przeprowadzane podczas corocznie organizowanych Nocy Kultury.

Podróż po krajach i kontynentach zaczęliśmy od Czarnego Lądu. „Dla młodego czytelnika – baśnie, duchy i Afryka” to temat warsztatów, które miały miejsce w Czytelni w 2012 roku.

Interaktywny spektakl z udziałem dzieci wprowadził w atmosferę wieczoru i rozpoczął doskonałą zabawę z przebieraniem, charakteryzacją, tańcem, śpiewem, grą na instrumentach. Na zajęcia przygotowano prezentację multimedialną, która ukazała specyfikę kontynentu. Wspólnie przenieśliśmy się do afrykańskiej wioski, do której przepustką było wymalowanie twarzy we wzorki charakterystyczne dla afrykańskich plemion. Za pomocą wyobraźni i kredek powstało ognisko, wokół którego, przy wtórce afrykańskich bębnow i grzechotek, dzieci śpiewały i tańczyły oraz słuchały afrykańskich baśni.

Podczas warsztatów wykorzystane zostały fragmenty utworów literackich, m.in. *Staś Pytański* Jana Brzechwy, podanie afrykańskie *Dziewczynka i gwiazdy* ze zbioru *Wybór baśni, legend, podań i mitów*, bajka afrykańska *Kolczaste drzewo* z książki *Zwierzęta jak ludzie: czar afrykańskich baśni*, a spektakl przygotowano tak, by zachęcić młodych uczestników zajęć do czytania i poznawania literatury.

¹J. Karczewska, K. Kundera, *Edukacja początkowa wobec wielokulturowości i międzykulturowości*. „Nauczanie Początkowe” 2014/2015, nr 3, s. 19.

²B. Biskup, *Świat w dziecięcych objęciach – międzykulturowość oswojona*. „Nauczanie Początkowe” 2011/2012, nr 3, s. 46.

³D. Przybyszewska, *Edukacja interkulturowa w przedszkolu i szkole*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2014, nr 10, s. 29.

⁴E. Kula, *Międzykulturowość jako problem edukacyjny*. „Nauczanie Początkowe” 2011/2012, nr 3, s. 8-9.

Przeczytane bajki i atmosfera wieczoru były inspiracją do rozmowy na temat odpowiedzialności za siebie nawzajem, wartości wspólnego działania, akceptacji i niepowtarzalnej indywidualności każdego z nas. Dodatkowym atutem były liczne rekwizyty (stroje, instrumenty muzyczne i inne przedmioty związane z kulturą i życiem codziennym ludów afrykańskich), które wprowadziły dzieci w nastrój proponowanej tematyki. Uczestnikom zajęć towarzyszyli opiekunowie: nauczyciele i rodzice.

Charakteryzacja mieszkańców afrykańskiego plemienia, Noc Kultury 2012. Fot. R. Oset.

Noc Kultury 2012. Fot. R. Oset.

Zdjęcie z plakatu promującego Noc Kultury 2012 w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu. Fot. R. Oset.

W kolejnej edycji Nocy Kultury w PBW udaliśmy się do Azji, by zatrzymać się w Indiach. „Kolorowy świat Indii” można było poznawać już od progu, dzięki bogatej aranżacji przestrzeni. Wystrój pomieszczeń wzbogaciła wystawa zdjęć autorstwa Marcina Podolana (Opolski Klub Fotograficzny) z wyprawy do Indii. Kulturę indyjską przybliżaliśmy dzieciom poprzez pokaz slajdów, naukę bollywoodzkich tańców, ubieranie indyjskich strojów (sari, lungi), przeczytanie legendy o powstaniu rzeki Ganges, naukę tańca – lotosu, liczne zabawy związane z kulturą indyjską, naukę wybranych słówek w języku hindi. Zwracaliśmy uwagę na specyfikę i różnorodność tego kraju, wielość wyznawanych religii, bogactwo budowli, a także na silne kontrasty społeczne.

Nauka bollywoodzkiego tańca, Noc Kultury 2013. Fot. R. Oset.

W podróży po różnych zakątkach świata nie sposób ominąć rodzimego kraju. W roku 2014, ogłoszonym Rokiem Oskara Kolberga, podczas Nocy Kultury przemierzaliśmy Polskę wzdłuż i wszerz. „Trzy razy na ludowo – kaszubskie nuty, góralskie posady, ślonsko godka” to tematy będące filarami wieczoru. Uczestnicy spotkania mieli okazję nauczyć się popularnej kaszubskiej piosenki *Kaszebscze Note*, po góralsku zatańczyć *W murowanej piwnicy* oraz zaśpiewać kilka znanych śląskich piosenek. Specyfikę języka lub gwary danego regionu ukazaliśmy czytając baśnie i legendy danego terenu, a dodatkowo zobrazowaliśmy je za pomocą pantomimy. Zadbaliśmy również o „ludową” charakterystykę przestrzeni.

Stworzenie Kaszub – pantomima do czytanej po kaszubsku legendy, Noc Kultury 2014. Fot. A. Skulski.

Noc Kultury 2014. Fot. A. Skulski.

Głównym motywem obchodów Nocy Kultury w PBW w 2015 roku uczyniliśmy „Podróżę Jana Potockiego”. W 2015 roku przypadała dwusetna rocznica śmierci Jana Nepomucena Potockiego – pisarza, podróżnika i historyka, autora słynnej powieści *Rękopis znaleziony w Saragossie*. Jednym z wydarzeń podczas tego wieczoru były warsztaty czytelniczo-edukacyjne z elementami spektaklu interaktywnego. W organizację warsztatów, jak zwykle, zaangażowało się wielu pracowników biblioteki. Wzbogacili je swoimi pomysłami, rekwizytami i występami. Warsztaty odbyły się w przygotowanej wcześniej scenerii, nawiązującej do tematyki zajęć. W gablotach zaprezentowana została wystawa „Śladami podróży Jana Potockiego”. W trakcie zajęć wykorzystano fragmenty książki Doroty Strzemińskiej-Więckowiak *Co kraj to obyczaj: wiersze dla dzieci* oraz inne utwory, m.in. baśń *Hyzyr* (Nazim Hikmet, *Allemkallem: baśnie tureckie*). Z Janem Potockim odwiedziliśmy również Egipt, Hiszpanię, Turcję i Holandię.

Hiszpańska bitwa na pomidory, Noc Kultury 2015. Fot. R. Oset.

Proponowane przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką warsztaty przynoszą dzieciom mnóstwo wrażeń i radości. Zarówno kultura polska, jak i kultura wielu innych krajów zostaje im przybliżona poprzez literaturę, zabawę, taniec, plastykę i muzykę. Motywem przewodnim wszystkich zajęć z zakresu edukacji międzykulturowej jest uwrażliwianie dzieci na potrzeby innych, na wartość wspólnego działania i różnorodność kultur.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu ma również w swojej ofercie zajęcia czytelnicze dla dzieci ujęte w cykle zatytułowane: *Bajkopodróżowanie*, *świata poznawanie*, *Bajkowa mozaika* oraz *Podróżę po Polsce z legendą*. Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć na stronie biblioteki⁵.

⁵Zob. Wspomaganie szkół i placówek – III. Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży [on-line]. [dostęp: 30.04.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.pedagogiczna.pl/index.php/wspomaganie-szkol/iii-zajecia-edukacyjne-dla-dzieci-i-mlodziezy>.

Bibliografia:

1. Biskup B., *Świat w dziecięcych objęciach – międzykulturowość oswojona*. „Nauczanie Początkowe” 2011/2012, nr 3, s. 41-51.
2. Karczewska J., Kundera K., *Edukacja początkowa wobec wielokulturowości i międzykulturowości*. „Nauczanie Początkowe” 2014/2015, nr 3, s. 19-29.
3. Kula E., *Międzykulturowość jako problem edukacyjny*. „Nauczanie Początkowe” 2011/2012, nr 3, s. 7-12.
4. Przybyszewska D., *Edukacja interkulturowa w przedszkolu i szkole*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, 2014, nr 10, s. 28-34.

STRESZCZENIE:

Artykuł dotyczy warsztatów z zakresu edukacji międzykulturowej, zorganizowanych przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Opolu w ramach obchodów Nocy Kultury 2012-2015. Podobne zajęcia, które w pośredni sposób przyczyniają się do popularyzacji czytelnictwa wśród najmłodszych, stanowią stałą propozycję w bogatej ofercie edukacyjnej PBW.

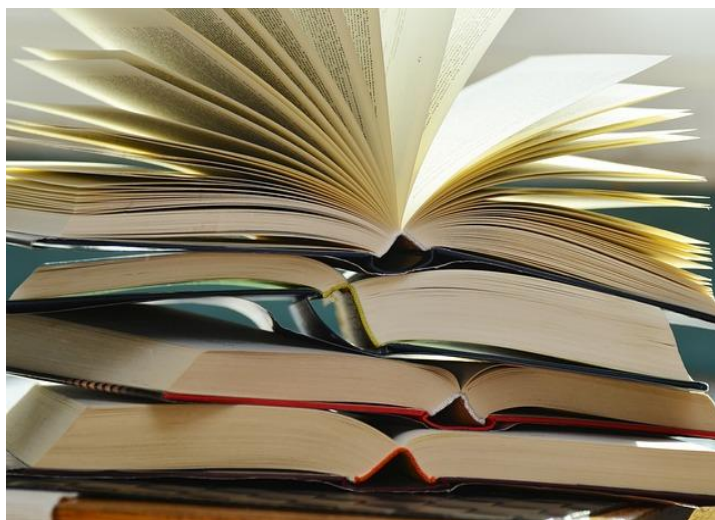
SŁOWA KLUCZOWE:

edukacja międzykulturowa, warsztaty edukacyjne, literatura dla dzieci, bajka, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu.

Magdalena Płatonow

Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim

3000 razy Sienkiewicz, czyli obchody roku pisarza w Bibliotece Pedagogicznej WOM w Gorzowie Wielkopolskim

Od kilku lat w bogatej ofercie działań edukacyjno-kulturalnych podejmowanych przez Bibliotekę Pedagogiczną Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim znajdują się także wydarzenia powiązane z sylwetkami i twórczością patronów poszczególnych lat. Nie inaczej było w przypadku Henryka Sienkiewicza, naszego wielkiego pisarza, którego 170. rocznica urodzin i 100. rocznica śmierci przypadły odpowiednio w maju i listopadzie ubiegłego roku.

Już od stycznia 2016 roku w gorzowskiej Bibliotece Pedagogicznej podjęto pierwsze kroki zmierzające do przypomnienia lub też przedstawienia gronu użytkowników twórczości oraz działalności pozaliterackiej autora *Trylogii*. Zaplanowano szereg działań, których realizacja przyjęła strukturę swoistego projektu.

W pierwszym półroczu 2016 przygotowano i wyeksponowano w Dziale Udostępniania Zbiorów Biblioteki Pedagogicznej gazetki informacyjne dotyczące odpowiednio: uzasadnienia wyboru patrona roku, mniej znanych faktów z życia prywatnego oraz twórczości pisarza czy w – trzecim etapie – zbiorów sienkiewiczowskich pozostających w zasobach biblioteki.

Wystawa z Poznania, wykład ze Szczecina

Następnym przedsięwzięciem było wypożyczenie ze zbiorów Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu wystawy „Henryk Sienkiewicz – życie i twórczość”. Ekspozycję dostępną w bibliotece od połowy września do połowy października poza korzystającymi w tym czasie z usług placówki oglądali też uczniowie miejscowych szkół. Zwiedzaniu wystawy towarzyszyły przede wszystkim pogadanki oraz wiele ciekawych dyskusji.

W połowie października w Czytelni Biblioteki Pedagogicznej odbył się też wykład dotyczący Litwosa. Prelekcję, której wysłuchała młodzież z gorzowskich szkół ponadgimnazjalnych oraz wszyscy zainteresowani jej tematyką wygłosiła Pani Cecylia Judek, sekretarz naukowy Książnicy Pomorskiej im. Stanisława Staszica w Szczecinie.

Punktem kulminacyjnym obchodów Roku Henryka Sienkiewicza było jednak ogłoszenie ogólnopolskiej akcji pt. *Pocztówka do Pana Sienkiewicza* objętej patronatem przez Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej. Akcja – skierowana do uczniów, nauczycieli i wszystkich zainteresowanych – została zainicjowana na początku października 2016 roku i polegała na własnoręcznym wykonaniu i wypisaniu pocztówki oraz wysłaniu jej do Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej. Celem przedsięwzięcia było popularyzowanie wiedzy o życiu i twórczości Litwosa, odkrywanie i promocja dziedzictwa pisarza, rozwijanie kultury czytelniczej, inspirowanie uczniów do pracy twórczej, a także rozwijanie zdolności plastycznych i literackich.

Pocztówki z miast, miasteczek, wsi

Przez niemal trzy miesiące swoje uczestnictwo w *Pocztówce...* zgłosiło 150 różnych placówek z terenu całego kraju – miast, miasteczek i wsi. Z informacji, które napłynęły od 175 nauczycieli i opiekunów wynika, że w tworzeniu sienkiewiczowskich kart pocztowych udział wzięło 3000 osób w różnym wieku – od kilkuletnich dzieci, które wspierali rodzice, aż po dorosłych już uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zadeklarowali oni przesłanie do Woli Okrzejskiej 2655 prac. Ostateczna liczba pocztówek pozostaje jednak tajemnicą... wszakże rejestracja uczestnictwa pozostawała sprawą dowolną.

Prace nadesłane przez uczestników akcji *Pocztówka do Pana Sienkiewicza*.
Źródło fotografii: fanpage Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej.

Powstawaniu „pocztówek do Pana Sienkiewicza” towarzyszyło wiele niezwykle ciekawych i twórczych działań takich jak: liczne warsztaty literacko-plastyczne, lektura dzieł, wspólne oglądanie ekranizacji powieści, prezentacje multimedialne poświęcone życiu i twórczości pisarza, apele, konkursy, wystawy, wykłady, pogadanki, projekty czytelnicze, spotkania klubów dyskusyjnych i spotkania autorskie, opracowywanie specjalnego wydania szkolnej gazety, kręcenie filmów, mini-spektakle teatralne, wycieczki nie tylko wirtualne do miejsc związanych z pisarzem.

Prace nadesłane przez uczestników akcji *Pocztówka do Pana Sienkiewicza*.
Źródło fotografii: fanpage Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej.

Pozostając pod wielkim wrażeniem wszystkich podjętych w związku z upamiętnieniem Sienkiewicza aktywności, składamy wyrazy uznania i podziękowania tym, którzy zechcieli wziąć udział w zaproponowanej przez nas akcji, a także we wszystkich wydarzeniach ją poprzedzających.

Prace nadesłane przez uczestników akcji *Pocztówka do Pana Sienkiewicza*.
Źródło fotografii: fanpage Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej.

Grupom, które zarejestrowały swój udział w „pocztówkowym przedsięwzięciu” zostały przesłane dyplomy uczestnictwa. Opiekunowie grup otrzymali pisemne podziękowania.

Przygotowanie i przeprowadzenie bogatych całorocznych „działań sienkiewiczowskich” w Bibliotece Pedagogicznej WOM było możliwe dzięki życzliwemu zaangażowaniu: krytycznym uwagom i wielowymiarowemu wsparciu płynącemu ze strony bibliotekarek Anny Giniewskiej, Elizy Paternowskiej i Moniki Żołędziejewskiej.

STRESZCZENIE:

Artykuł dotyczy obchodów Roku Henryka Sienkiewicza 2016, zorganizowanych przez Bibliotekę Pedagogiczną Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim. Ich punktem kulminacyjnym była ogólnopolska akcja *Pocztówka do Pana Sienkiewicza*.

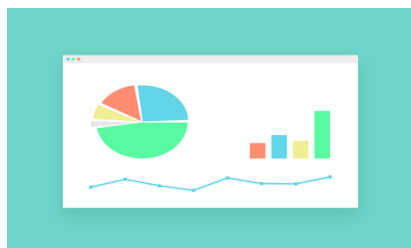
SŁOWA KLUCZOWE:

promocja czytelnictwa, Rok Henryka Sienkiewicza, Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim.

Aldona Zawalkiewicz

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

Podsumowanie wyników ogólnopolskiego badania satysfakcji użytkowników bibliotek pedagogicznych

Realizowane od września 2016 do stycznia 2017 roku badania miały przede wszystkim na celu poznanie stopnia satysfakcji użytkowników z usług świadczonych przez biblioteki pedagogiczne poprzez wyznaczenie Globalnego Wskaźnika Satysfakcji Użytkowników oraz Wskaźników Szczegółowych¹.

Biblioteki uczestniczące w badaniu

W Polsce w roku 2016 funkcjonowało 47 pedagogicznych bibliotek głównych wraz ze 193 filiami oraz 28 powiatowych bibliotek pedagogicznych.

Do projektu badań przystąpiło 25 bibliotek (w tym jedna powiatowa). Ostatecznie w badaniach wzięły udział 23 biblioteki (jedna z bibliotek badań nie podjęła, jedna wycofała się w trakcie badań).

Liczba filii	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Liczba bibliotek	5	3	0	1	6	3	0	1	0	1	2	0	0	0	1

Tabela nr 1: Liczba bibliotek wraz z filiami.

Biblioteki biorące udział w badaniu łącznie obsługują 138 108 użytkowników.

Realizacja badań

Termin realizacji badań zaplanowano na 17.10.–18.11.2016 roku. W wyznaczonym terminie badania zakończyło 81% bibliotek. Pozostałe, z powodu trudności z zebraniem określonej liczby ankiet, przedłużyły badania. Ostatecznie zakończono je w styczniu 2017 roku.

Narzędziem badawczym, którym posługiwały się biblioteki, był standardowy kwestionariusz ankiety opracowany przez Zespół ds. badania efektywności bibliotek publicznych i pedagogicznych. Nieliczne biblioteki dokonały drobnych zmian w kwestionariuszu, dopasowując go do specyfiki swojego działania. Modyfikacja kwestionariusza polegała na wykreśleniu w pytaniu dotyczącym szczegółowej oceny usług bibliotecznych elementów, które nie występują w badanej placówce.

¹ Koordynatorem projektu była Sylwia Czacharowska, przewodnicząca Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych. Za organizację badania odpowiedzialny był zespół w składzie: Aldona Zawalkiewicz (Biblioteka Pedagogiczna w Toruniu), Edyta Strzelczyk (Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej), Jolanta Sobielga (Biblioteka Główna Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach).

Biblioteki biorące udział w badaniu miały za zadanie przeprowadzenie akcji promocyjnej i informacyjnej zarówno przed rozpoczęciem badań, jak i w ich trakcie. Kanałami najczęściej wykorzystywanymi w działaniach promocyjnych były: drukowane plakaty i ulotki, informacje o badaniu zamieszczane na stronie www i na portalach społecznościowych, a także w prasie lokalnej.

Dystrybucja ankiety różnymi kanałami umożliwiała dotarcie do jak największej grupy odbiorców. Najprostszym i najbardziej skutecznym sposobem rozpowszechniania ankiet jest wyłożenie ich w miejscach odwiedzanych przez użytkowników. Ten sposób dystrybucji ankiet wybrało 81% bibliotek. W 45% bibliotek opracowano i udostępniono ankiety w wersji elektronicznej, wykorzystując jako narzędzie dystrybucji internet. W 58% bibliotek rozdawano ankiety uczestnikom szkoleń i imprez kulturalnych. 26% bibliotek rozsyłało ankiety pocztą elektroniczną, a 2% wysłało ankietę papierową pocztą tradycyjną.

Populacja i próba badawcza

Badaniami objęto użytkowników, którzy ukończyli 13 lat, zarówno tych zapisanych do biblioteki, jak również korzystających z usług bibliotecznych okazjonalnie (np. szkolenia, imprezy kulturalne) oraz użytkowników wirtualnych, korzystających z usług elektronicznych za pośrednictwem strony www.

	Obsługiwana populacja	Liczba bibliotek
1.	< 200	0
2.	201-500	1
3.	501-1000	0
4.	1001-2000	6
5.	2001-10 000	13
6.	10 001-15 000	5
	Suma	25

Tabela nr 2: Liczba bibliotek obsługujących populację o określonych liczebnościach.

W badaniach zastosowano kwotowy dobór próby, oparty na dostępności badanych. W 17 bibliotekach zebrano 100% ankiet w stosunku do wyliczonej próby badawczej, w 6 bibliotekach uzyskano od 56% do 98% wyznaczonej próby. W jednej z bibliotek zebrano poniżej 18% wyliczonej liczby ankiet i biblioteka ta zrezygnowała z kontynuowania badań, jedna z bibliotek mimo wyliczonej próby nie przystąpiła do badań.

Próba wzorcowa	Próba uzyskana	% realizacji próby
210	220	105%
344	194	56%
346	345	100%
362	362	100%
436	441	101%
461	353	77%
564	100	18%
600	612	102%
600	600	100%
600	607	101%
600	626	104%
600	600	100%
600	634	106%
600	0	0%
600	586	98%
600	597	100%
600	600	100%
600	563	94%
600	600	100%
600	600	100%
600	708	118%
600	543	91%
600	571	95%
600	680	113%
600	600	100%

Tabela nr 3: Liczebność prób badawczych i uzyskanych.

Ostatnim etapem prac było sporządzenie przez bibliotekarzy raportów z badań w oparciu o opracowany przez zespół schemat. Niektóre biblioteki przesyłały raporty do konsultacji.

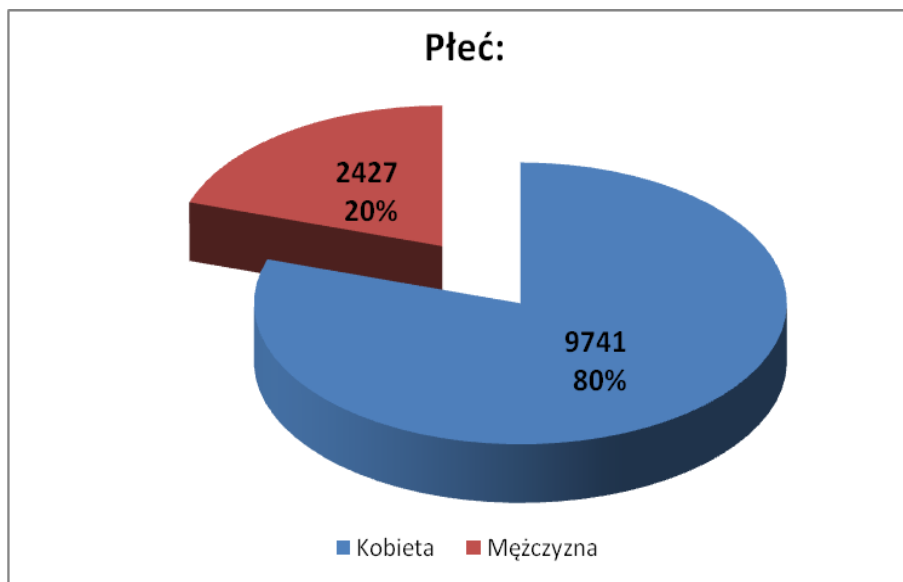
Wyniki badań uzyskane w poszczególnych bibliotekach zostały scalone do jednego arkusza kalkulacyjnego, bez możliwości identyfikacji poszczególnych placówek. Tak przygotowane dane mogą posłużyć do analiz oraz rozważań dotyczących ogólnego poziomu zadowolenia z działań bibliotek pedagogicznych, które są instytucjami szczególnego typu.

Analiza danych

Spośród zebranych w poszczególnych bibliotekach ankiet ostatecznie analizie poddano 12 241 kwestionariuszy, z czego 10 598 wypełnionych było w całości, a 1643 niekompletnie.

Cechy społeczno-demograficzne respondentów

Na podstawie analizy ankiet zebranych od respondentów wyliczono, że w badaniach satysfakcji użytkowników wzięło udział 80,05% kobiet i 19,95% mężczyzn.

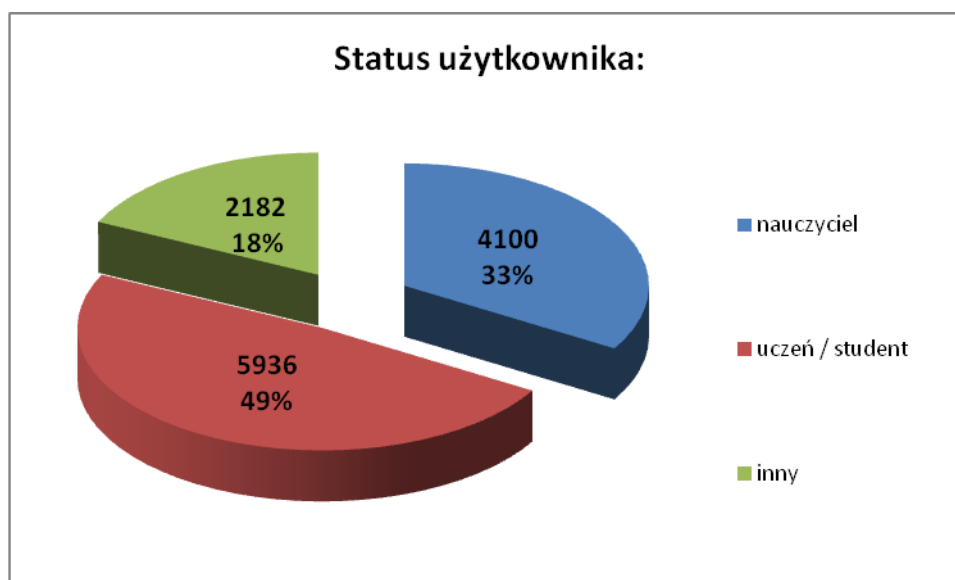
Wykres 1. Struktura respondentów wg płci.

Pod względem wieku najliczniejsze grupy stanowili użytkownicy w przedziale wiekowym 25-44 lata (37,92%) oraz 20-24 lata (30,56%). Około 1/5 badanych to osoby w wieku 45-60 lat (19,30%). Najslabiej reprezentowana była grupa najmłodszych użytkowników, w wieku 13-15. Stanowiła ona jedynie 0,98% badanych.

Wiek:		
odpowiedzi	częstość	procent
13-15	120	0,98%
16-19	1030	8,44%
20-24	3729	30,56%
25-44	4627	37,92%
45-60	2355	19,30%
powyżej 60 lat	342	2,80%
brak odpowiedzi	38	0,31%
Suma	12203	100,00%

Tabela nr 4: Struktura respondentów wg wieku.

Ze względu na status użytkownika najliczniejszą grupę badanych użytkowników bibliotek pedagogicznych stanowią studenci i uczniowie – 49% badanych. Nauczyciele to 33% badanych, a użytkownicy o statusie „inny” – 18%.

Wykres nr 2: Struktura respondentów wg statusu.

Respondentów charakteryzuje silne zróżnicowanie pod względem aktywności w korzystaniu z usług biblioteki. Najlicniejsza grupa to umiarkowanie aktywni użytkownicy, czyli odwiedzający bibliotekę przynajmniej raz w miesiącu (34,91%) i rzadziej niż raz w miesiącu (23,95%). Aktywni użytkownicy, czyli odwiedzający bibliotekę kilka razy w tygodniu i kilka razy w miesiącu stanowią łącznie 31,29% respondentów. Nieliczną grupę stanowią użytkownicy o aktywności sporadycznej, odwiedzający bibliotekę przynajmniej raz w roku (5,87%) lub rzadziej (3,97%). Stanowią oni łącznie 9,84% respondentów.

Jak często korzystał Pan/Pani z usług biblioteki?		
odpowiedzi	Częstość	procent
kilka razy w tygodniu	642	5,27%
kilka razy w miesiącu	3168	26,02%
przynajmniej raz w miesiącu	4250	34,91%
rzadziej niż raz w miesiącu	2916	23,95%
przynajmniej raz w roku	715	5,87%
korzystam sporadycznie (rzadziej niż raz w roku)	483	3,97%
brak odpowiedzi	66	0,54%
Suma	12174	100,00%

Tabela nr 5: Struktura respondentów wg częstotliwości korzystania z usług.

Globalny wskaźnik „Satysfakcja Użytkowników”

Dokonując analizy globalnego wskaźnika „Satysfakcja Użytkowników” i wskaźników szczegółowych należy zaznaczyć, iż zakres usług świadczonych w poszczególnych bibliotekach jest bardzo zbliżony.

W ogólnej ocenie oferty usług świadczonych przez biblioteki wzięło udział 12 241 użytkowników.

Ponad 77,59% badanych oceniło usługi ogółem na 5, a 19,80% na 4 w skali od 1 (ocena najniższa) do 5 (ocena najwyższa).

Wyliczony globalny wskaźnik „Satysfakcja Użytkowników” z tytułu usług świadczonych przez biblioteki jest bardzo wysoki, bo w skali 1-5 wynosi **4,75**. Wskaźnik stanowi średnią arytmetyczną ocen wskazanych przez użytkowni-

ków. Jego wartość analityczna, podobnie jak wskaźników cząstkowych, będzie wzrastać w miarę powtarzania badań w określonych odstępach czasowych. Umożliwi to analizy w aspekcie dynamicznym, zarówno samych wskaźników, jak również ich relacji ze wskaźnikami funkcjonalności bibliotek.

Jak Pan/Pani ocenia całość usług bibliotecznych? (wg skali od 1 do 5, gdzie: 1 oznacza „bardzo źle”, a 5 oznacza „bardzo dobrze”).		
oceny	częstość	procent
1	7	0,06%
2	40	0,33%
3	270	2,22%
4	2404	19,80%
5	9419	77,59%
brak odpowiedzi	100	0,82%
suma	12140	100,00%
Średnia arytmetyczna	4,75	

Tabela nr 6: Globalne oceny funkcjonowania bibliotek.

Szczegółowe wskaźniki „Satysfakcji Użytkowników”

Wskaźniki szczegółowe umożliwiają identyfikację usług, które wymagają przeprojektowania lub poprawy ze względu na niską ocenę użytkowników. W każdej z badanych instytucji użytkownicy najwyżej ocenili pracowników bibliotek – 4,83 oraz cechy bezpośrednio związane z ich pracą: kulturę obsługi – 4,85, kompetencje – 4,85 i dyspozycyjność – 4,80. Są to najwyższe wartości wśród wszystkich wskaźników szczegółowych.

Wartości wyliczonych wskaźników szczegółowych wskazują, że jakość usług w bibliotekach pedagogicznych jest wysoka i zadowalająca. Wszystkie usługi uzyskały oceny powyżej 4. Najniżej oceniono zbiory audiowizualne (4,13) i zasoby elektroniczne (4,33).

	Średnia arytmetyczna	ND
warunki lokalowe i czytelność oznakowania w bibliotece	4,52	2,12%
wyposażenie biblioteki (...)	4,39	2,12%
godziny otwarcia	4,64	1,50%
pracownicy biblioteki	4,83	1,33%
kultura obsługi (życzliwość, nastawienie, pomoc)	4,85	1,26%
kompetencje	4,85	1,48%
dyspozycyjność	4,80	2,06%
zbiory drukowane, np. książki, czasopisma (...)	4,35	5,12%
zbiory audiowizualne, np. audiobooki, filmy, nagrania (...)	4,13	34,39%

zasoby elektroniczne (...)	4,33	27,30%
zasady wypożyczeń	4,67	4,26%
czas realizacji zamówienia	4,76	5,15%
dopuszczalna liczba egzemplarzy	4,39	4,56%
dopuszczalny okres wypożyczeń	4,48	4,38%
usługi informacyjne (...)	4,65	7,18%
wydarzenia kulturalne organizowane przez bibliotekę	4,57	39,67%
oferta edukacyjna (...)	4,56	43,45%
witryna internetowa biblioteki (...)	4,52	14,23%
możliwość korzystania z komputerów i internetu (...)	4,57	19,59%
możliwość korzystania z urządzeń kopiujących (...)	4,44	25,72%

Tabela nr 7: Szczegółowe wskaźniki satysfakcji użytkowników w bibliotekach pedagogicznych.

Każdy z ocenianych aspektów można analizować wg zróżnicowania użytkowników wg płci, wieku, statusu czy aktywności korzystania.

Dla zilustrowania analizy niech posłuży tabela zestawiająca wskaźniki szczegółowe ze zmienną wiek.

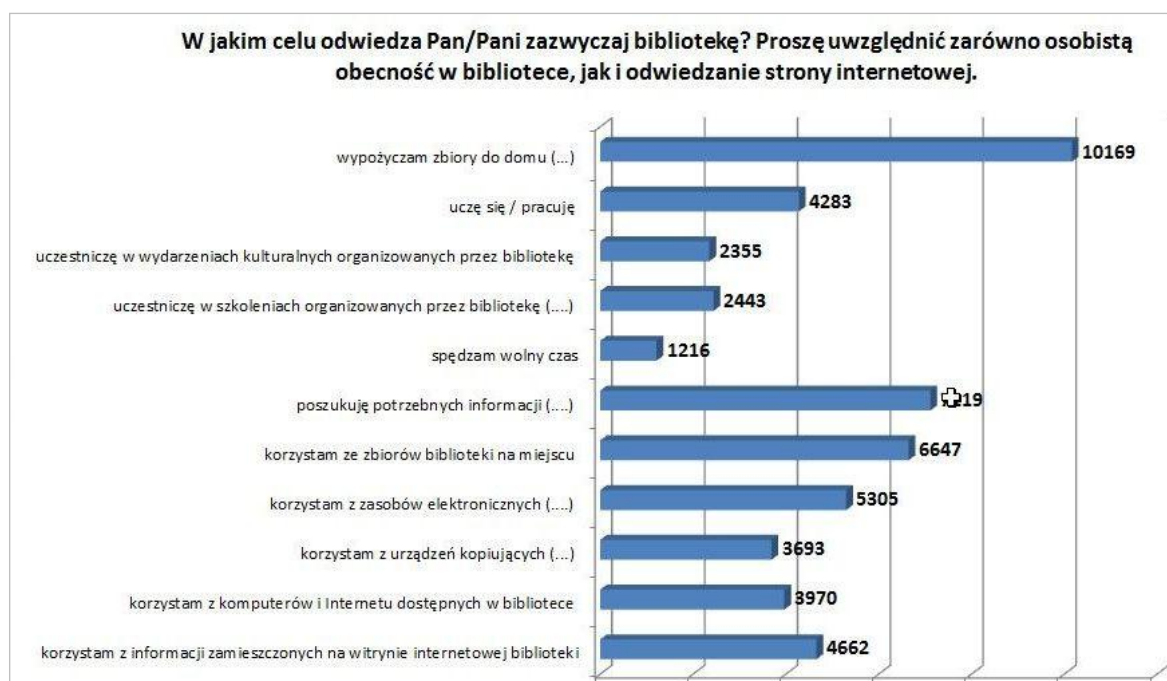
Można przyjąć, że wystawiane oceny mogą w pewnym stopniu zależeć od wieku użytkowników. Ogólnie rzecz ujmując osoby młodsze wystawiały niższe oceny niż osoby starsze. W poniższej tabeli kolorem czerwonym zaznaczono najniższe średnie z ocen, kolorem niebieskim najwyższe. Można zauważyć pewną zależność: wraz ze wzrostem wieku wzrasta średnia z wystawianych ocen. Różnice w ocenach niektórych usług są dosyć małe, w innych przypadkach bardziej wyraźne. Na przykład ocena czasu realizacji zamówienia jest dosyć zróżnicowana, najstabilniej usługę tę oceniły osoby młode w wieku 13-15 lat, ale już wydarzenia kulturalne organizowane przez bibliotekę najniżej oceniły nie osoby najmłodsze, ale z przedziału wiekowego 20-24 lata. Analizując liczbę odpowiedzi ND widać, że osoby starsze znacznie częściej zaznaczały, iż nie korzystają z tych samych usług czy zasobów, z których korzystają osoby młodsze (np. zbiory audiowizualne, witryna internetowa czy wykorzystanie urządzeń kopiujących i komputerów). Można więc również sformułować wniosek, iż osoby starsze mniej znają i rzadziej korzystają z osiągnięć nowych technologii niż osoby młodsze.

Oceniany aspekt	Wiek					
	13-15	16-19	20-24	25-44	45-60	60+
warunki lokalowe i czytelność oznakowania w bibliotece	4,22	4,49	4,51	4,52	4,54	4,51
wyposażenie biblioteki (...)	4,02	4,41	4,38	4,37	4,45	4,45
godziny otwarcia	4,49	4,59	4,59	4,64	4,74	4,75
pracownicy biblioteki	4,75	4,73	4,8	4,85	4,9	4,9
kultura obsługi (życzliwość, nastawienie, pomoc)	4,72	4,77	4,82	4,86	4,91	4,92
kompetencje	4,65	4,78	4,84	4,85	4,9	4,92
dyspozycyjność	4,66	4,72	4,77	4,8	4,86	4,88

zbiory drukowane, np. książki, czasopi- sma (...)	4,16	4,35	4,32	4,35	4,39	4,48
zbiory audiowizualne, np. audiobooki, filmy, nagrania (...)	3,69	4,04	4,11	4,15	4,18	4,1
ND	44,44%	42,18%	36,08%	31,36%	31,30%	49,36%
zasoby elektroniczne (...)	4,04	4,39	4,31	4,32	4,38	4,35
ND	37,61%	24,71%	21,61%	27,28%	30,62%	51,12%
zasady wypożyczeń	4,44	4,56	4,62	4,7	4,76	4,78
czas realizacji zamówienia	4,54	4,62	4,75	4,78	4,81	4,81
dopuszczalna liczba egzemplarzy	4,29	4,31	4,27	4,4	4,59	4,6
dopuszczalny okres wypożyczeń	4,28	4,37	4,36	4,51	4,61	4,69
usługi informacyjne (...)	4,49	4,53	4,61	4,64	4,77	4,78
wydarzenia kulturalne organizowane przez bibliotekę	4,68	4,5	4,49	4,55	4,69	4,73
ND	34,23%	46,26%	48,32%	38,17%	27,14%	32,05%
oferta edukacyjna (...)	4,56	4,41	4,47	4,54	4,7	4,71
ND	69,23%	54,47%	53,44%	38,65%	29,61%	50,63%
witryna internetowa biblioteki (...)	4,4	4,35	4,48	4,51	4,66	4,66
ND	39,66%	21,37%	13,01%	11,32%	14,81%	33,44%
możliwość korzystania z komputerów i internetu (...)	4,61	4,35	4,56	4,58	4,66	4,73
ND	18,33%	23,51%	16,48%	18,13%	23,91%	31,17%
możliwość korzystania z urządzeń kopiu- jących (...)	4,59	3,74	4,34	4,55	4,62	4,7
ND	30,77%	33,17%	23,12%	24,66%	27,90%	28,75%

Tabela nr 8: Zestawienie szczegółowych wskaźników „Satysfakcja Użytkowników” ze zmienną wiek.

Duże znaczenie dla zarządzających bibliotekami ma informacja wynikająca z analizy celów odwiedzin biblioteki przez użytkowników. Liczba wskazań poszczególnych usług pokazuje, te najbardziej popularne i rozpowszechnione oraz te, które są słabo wykorzystane. Zebrane dane stanowią podstawę do zarządzania usługami w bibliotekach i podejmowania działań poprawiających i usprawniających najbardziej popularne usługi, a także promujących i rozpowszechniających usługi sporadycznie wykorzystywane przez użytkowników.

Wykres nr 3: Cele odwiedzin w bibliotekach.

W poniższej tabeli kolorem zielonym zaznaczono najwyższy procent wskazań celów odwiedzin, a kolorem białym najniższy.

Analizując rodzaje potrzeb realizowanych w bibliotece (11 potencjalnych celów odwiedzin biblioteki) obserwujemy najbardziej dominujące aktywności użytkowników. Najwięcej, bo ponad 86,47% użytkowników studentów wypożycza zbiory do domu, ponad 64% badanych użytkowników nauczycieli poszukuje potrzebnych informacji, a 56% deklaruje korzystanie ze zbiorów biblioteki na miejscu. Prawie 50% nauczycieli korzysta z informacji zamieszczonych na stronie bibliotecznej. Aż 44% nauczycieli korzysta ze szkoleń organizowanych przez biblioteki. Najmniejszy odsetek osób biorących udział w szkoleniach stanowią studenci – 6,66%.

cele odwiedzin	Status		
	nauczyciel	uczeń / student	inny
korzystam z informacji zamieszczonych na witrynie internetowej biblioteki	49,71%	31,45%	34,28%
korzystam z komputerów i internetu dostępnych w bibliotece	27,76%	34,06%	36,85%
korzystam z urządzeń kopiujących (...)	29,17%	30,78%	30,52%
korzystam z zasobów elektronicznych (...)	48,15%	43,38%	34,33%
korzystam ze zbiorów biblioteki na miejscu	56,00%	54,77%	49,95%
poszukuję potrzebnych informacji (...)	64,37%	57,13%	49,31%
spędzam wolny czas	8,12%	8,27%	17,83%
uczestniczę w szkoleniach organizowanych przez bibliotekę (...)	44,12%	6,60%	10,95%
uczestniczę w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez bibliotekę	33,00%	9,64%	19,48%
uczę się / pracuję	32,66%	38,44%	29,93%
wypożyczam zbiory do domu (...)	80,07%	86,47%	79,61%

Tabela nr 9: Cele odwiedzin ze względu na status użytkownika.

Analizując cele ze względu na częstotliwość odwiedzin biblioteki, można stwierdzić, że liczba zaznaczanych celów spada proporcjonalnie do częstotliwości odwiedzin. Osoby aktywne (odwiedziny kilka razy w tygodniu i kilka razy w miesiącu) – wskazywały średnio 5-6 dominujących celów, osoby umiarkowanie aktywne (odwiedziny przynajmniej raz w miesiącu i rzadziej niż raz w miesiącu) – 3-4, pozostali, czyli sporadycznie lub rzadko odwiedzający bibliotekę, wybierali zazwyczaj 1-2 cele. Wskazuje to na zależność pomiędzy celami a aktywnością użytkowników. Osoby najaktywniejsze przychodzące do biblioteki kilka razy w tygodniu najczęściej wypożyczają zbiory lub korzystają z nich na miejscu, korzystają z internetu i komputerów, spędzają wolny czas i uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych (co trzeci aktywny użytkownik deklarował takie motywy odwiedzin swojej biblioteki). W pozostałych grupach największa liczba wskazań dotyczy dwóch celów: wypożyczanie zbiorów do domu i korzystanie z nich na miejscu.

cele odwiedzin	częstotliwość					
	kilka razy w tygodniu	kilka razy w miesiącu	przynajmniej raz w miesiącu	rzadziej niż raz w miesiącu	przynajmniej raz w roku	korzystam sporadycznie (rzadziej niż raz w roku)
korzystam z informacji zamieszczonych na witrynie internetowej biblioteki	45,33%	44,35%	37,65%	34,19%	29,93%	24,84%
korzystam z komputerów i internetu dostępnych w bibliotece	57,01%	40,75%	30,99%	25,55%	19,72%	16,36%
korzystam z urządzeń kopiujących (...)	43,46%	36,14%	31,48%	23,73%	20,14%	14,70%
korzystam z zasobów elektronicznych (...)	51,40%	51,93%	43,69%	38,44%	32,03%	19,88%
korzystam ze zbiorów biblioteki na miejscu	68,07%	66,70%	53,04%	46,09%	43,50%	33,33%
poszukuję potrzebnych informacji (...)	63,71%	66,04%	58,78%	53,26%	47,27%	41,20%
spędzam wolny czas	30,53%	13,19%	8,26%	6,65%	5,03%	0,00%
uczestniczę w szkoleniach organizowanych przez bibliotekę (...)	24,61%	22,13%	17,84%	19,27%	19,44%	21,33%
uczestniczę w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez bibliotekę	29,75%	23,48%	18,12%	15,33%	16,22%	14,29%
uczę się / pracuję	51,71%	40,97%	33,84%	31,38%	24,06%	21,95%
wypożyczam zbiory do domu (...)	76,64%	86,65%	87,15%	81,76%	70,63%	60,04%

Tabela nr 10: Zestawienie zmiennej cele odwiedzin ze zmienną częstotliwość korzystania z usług.

Wnioski

Z analizy wyników badań satysfakcji z usług w bibliotekach pedagogicznych, wynika że użytkownicy w większości są zadowoleni z funkcjonowania swoich placówek. Średnia z ocen usług bibliotecznych wynosi **4,75**. Najwyżej użytkownicy ocenili pracowników bibliotek, ich kompetencje, kulturę obsługi i dyspozycyjność. Najniżej zostały ocenione zbiory audiowizualne, zasoby elektroniczne i wyposażenie bibliotek. Stosunkowo nisko oceniana jest liczba egzemplarzy do wypożyczenia oraz szkoleń organizowanych przez biblioteki.

Najczęściej użytkownicy przychodzą do bibliotek w celu wypożyczenia książek do domu i korzystania z nich na miejscu. Najmniej popularne wśród użytkowników są usługi dotyczące zasobów elektronicznych. Popularność pozostałych usług jest na podobnym poziomie, tzn. wykorzystywane są przez około 1/3 użytkowników bibliotek.

Wraz ze spadkiem częstotliwości odwiedzin w bibliotece zmniejsza się średnia z wystawianych ocen, co oznacza, że im ktoś rzadziej bywa w bibliotece, tym jest bardziej krytyczny w swych ocenach. Niezależnie od płci, wieku, statusu czy częstotliwości korzystania użytkownicy przychodzą do biblioteki głównie aby wypożyczyć zbiory lub skorzystać z nich na miejscu – dwa podstawowe cele są stałe. Można natomiast dostrzec drobne różnice w sposobach i intensywności korzystania z innych usług w zależności od poszczególnych zmiennych. Najczytelniejsza zależność ujawnia się między liczbą wskazywanych celów odwiedzin a aktywnością korzystania: im częściej ktoś przychodzi do biblioteki, tym więcej celów odwiedzin wskazywał.

Podsumowanie

Badanie satysfakcji użytkowników usług bibliotecznych przeprowadzone z zastosowaniem standardowego narzędzia, wspólnej metodologii i w tym samym czasie, było pierwszym tego typu przedsięwzięciem w grupie bibliotek pedagogicznych.

Można uznać, iż projekt zakończył się sukcesem. Osoby zaangażowane w jego realizację wykazały bowiem dużą aktywność w zakresie przygotowania i przeprowadzenia badań. Bibliotekarze chętnie uczestniczyli w webinarium szkoleniowym, a następnie w realizacji poszczególnych zadań: przygotowaniu kwestionariusza, promocji badań w bibliotekach, zbieraniu ankiet i analizie uzyskanych danych.

Biblioteki biorące udział w AFBE zbadały poziom satysfakcji z oferowanych usług, wyrażony Wskaźnikiem Satysfakcji Użytkowników, który zostanie wpisany jako nowy miernik funkcjonalności bibliotek do aplikacji AFB, rejestrującej dane za rok 2016.

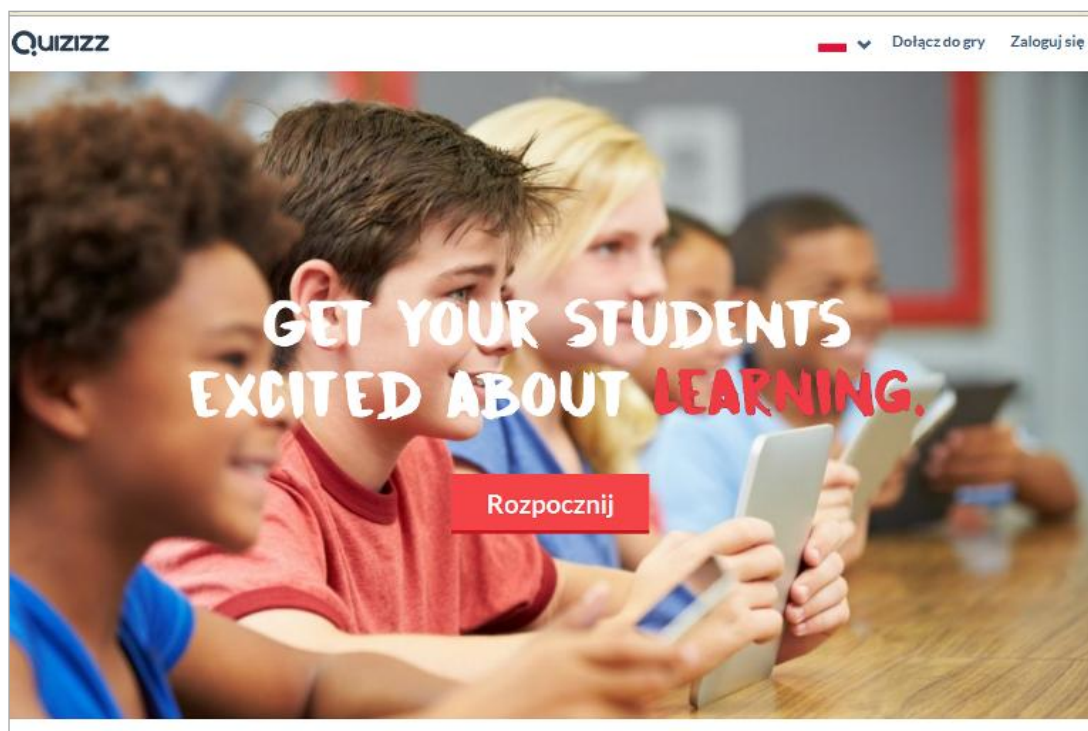
Anna Marcol
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

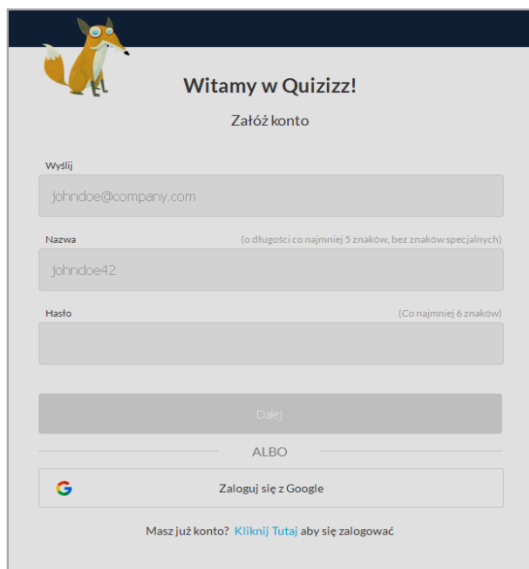
Tworzymy turniej czytelniczy w Quizizz

Quizizz to proste narzędzie internetowe do tworzenia interaktywnych ćwiczeń z różnych dziedzin wiedzy, które mogą przybrać formę klasowych turniejów. Awatary, muzyka i śmieszne memy sprawiają, że ich rozwiązywanie jest prawdziwą przyjemnością. Podczas gdy uczniowie rozwiązują quiz, korzystając z tradycyjnych komputerów, tabletów czy smartfonów, nauczyciel może sprawdzić poziom ich wiedzy, zaglądając do statystyk. Opracowanie ćwiczenia jest bardzo proste, bezpłatne i zajmuje niewiele czasu. Wystarczy czytać pojawiające się instrukcje i komentarze, które są dostępne w języku polskim.

Tworzone ćwiczenia mogą sprawdzać znajomość wybranej lektury lub biografii jej autora. Na następnych stronach zostaną zaprezentowane kolejne etapy prac nad przykładowym quizem, który można wykorzystać w ramach lekcji języka polskiego oraz zajęć bibliotecznych. Aby przystąpić do jego tworzenia, należy wejść na stronę <https://quizizz.com/>. W jej prawym górnym rogu są widoczne dwa linki: **Dołącz do gry** – za jego pośrednictwem uczeń może rozpocząć rozwiązywanie gotowego quizu (podając kod otrzymany od nauczyciela/bibliotekarza) oraz **Zaloguj się** – ten klawisz umożliwia zalogowanie się na już istniejące konto lub rejestrację w serwisie, jeżeli jeszcze nie jesteśmy jego użytkownikami.

Witamy w Quizizz!
Założ konto

Wyslij
johndoe@company.com

Nazwa (o długości co najmniej 5 znaków, bez znaków specjalnych)
johndoe42

Hasło (Co najmniej 6 znaków)

Imię i nazwisko (Co najmniej 6 znaków)

ALBO

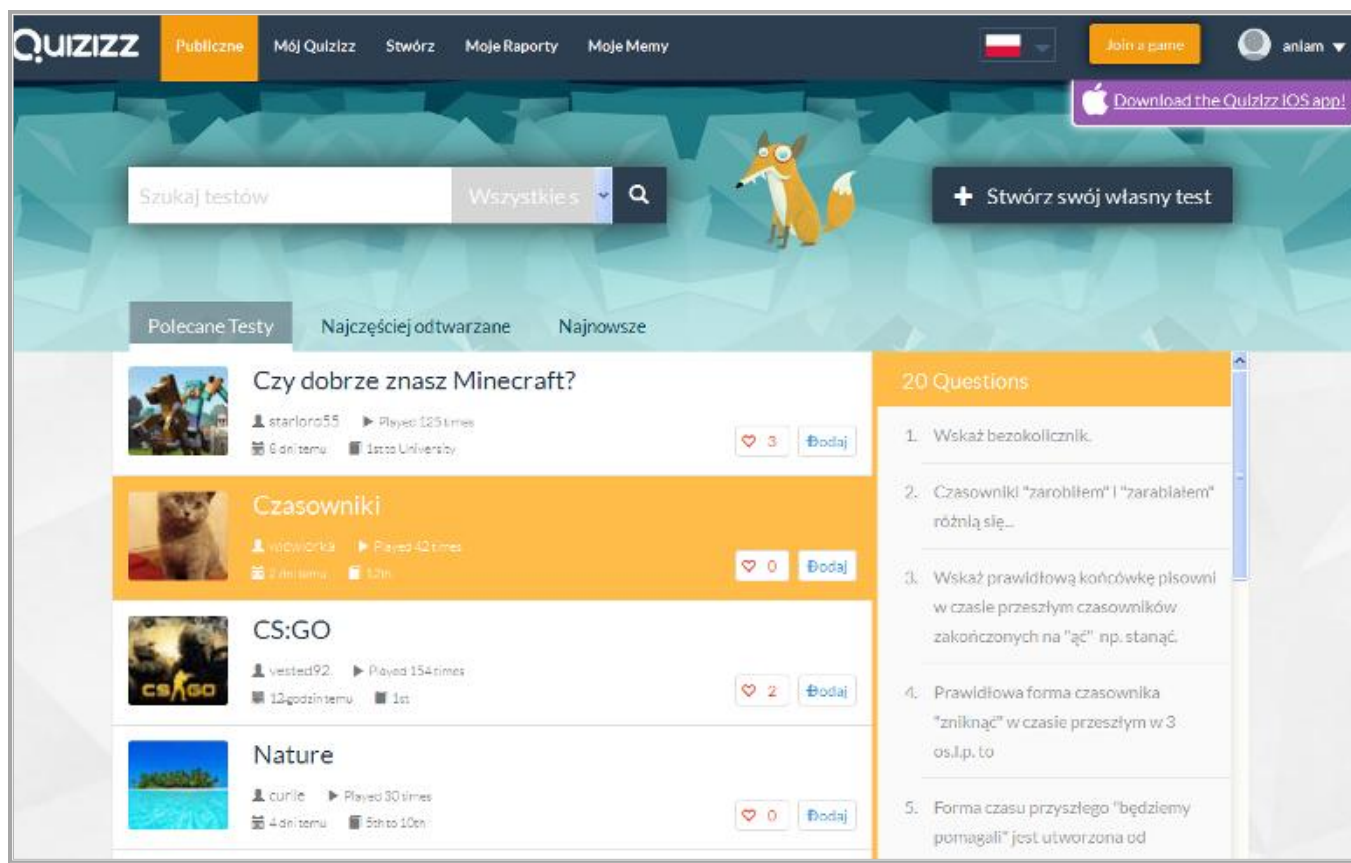
Zaloguj się z Google

Masz już konto? [Kliknij Tutaj](#) aby się zalogować

Podczas rejestracji podajemy adres mailowy, nazwę użytkownika (nick) oraz hasło, zwracając uwagę na zalecenia znajdujące się przy poszczególnych polach. Posiadacze kont Google mogą się zarejestrować za ich pośrednictwem.

Po zalogowaniu mamy wgląd do polecanych quizów udostępnionych przez innych użytkowników (trafiamy do działu **Publiczne**), które możemy zmodyfikować lub udostępnić uczniom w oryginalnej wersji. Widzimy też linki odsyłające do ćwiczeń najczęściej odtwarzanych i najnowszych. W odnalezieniu testów na interesujące nas tematy pomoże wyszukiwarka.

Mamy także możliwość opracowywania własnych ćwiczeń od podstaw – wówczas klikamy w klawisz **Stwórz swój własny test** lub **Stwórz** (na górnej listwie).

Quizizz Publiczne Mój Quizizz Stwórz Moje Raporty Moje Memy

Szukaj testów Wszystkie s

+ Stwórz swój własny test

Polecane Testy Najczęściej odtwarzane Najnowsze

Czy dobrze znasz Minecraft?
starloro55 ▶ Played 125 times
6 dni temu 1st to University

Czasowniki
wielwionka ▶ Played 42 times
7 dni temu 1st to

CS:GO
vested92 ▶ Played 154 times
12 godzin temu 1st

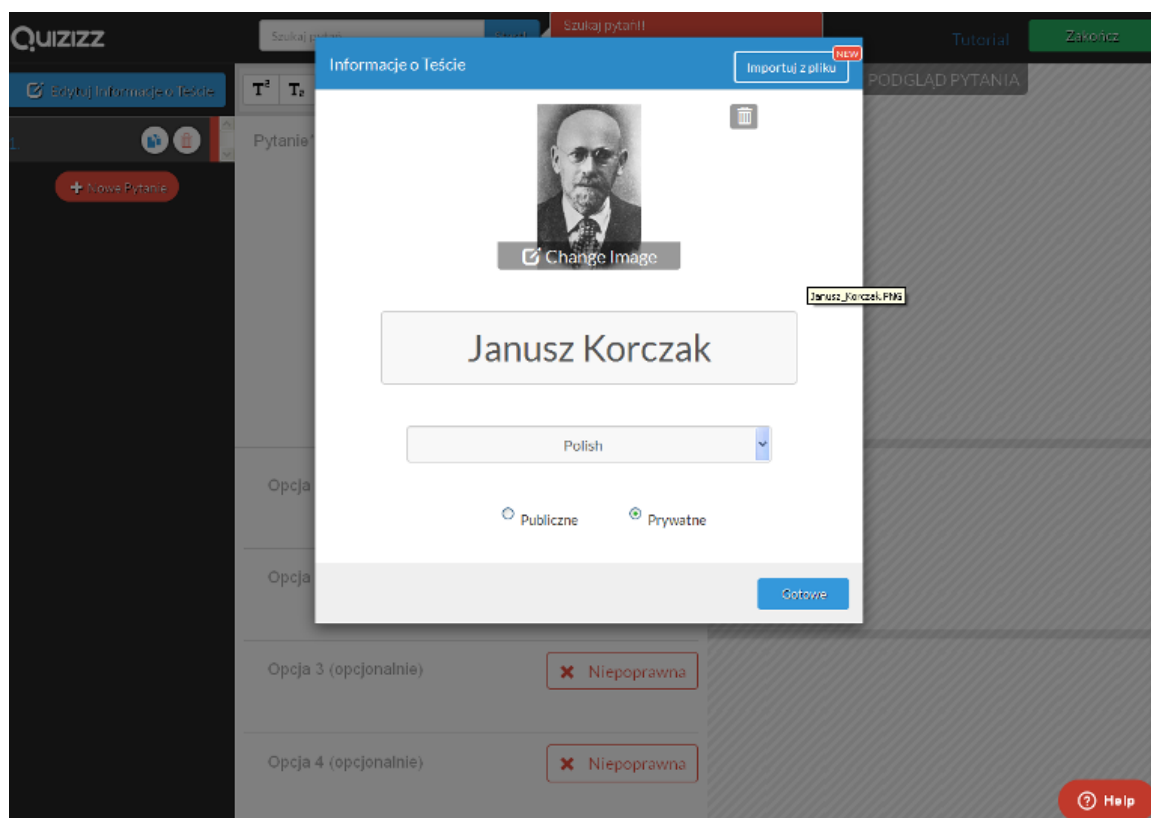
Nature
curile ▶ Played 30 times
4 dni temu 5th to 10th

20 Questions

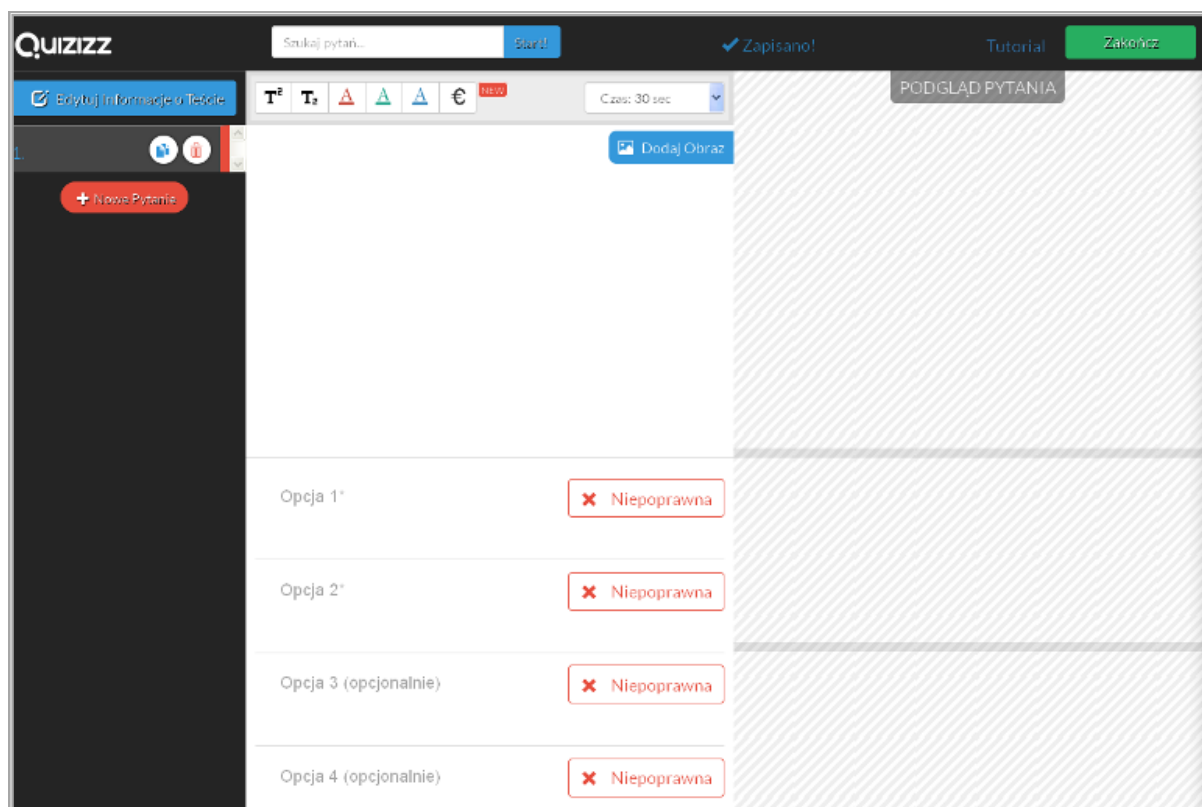
1. Wskaż bezokolicznik.
2. Czasowniki "zarobiłem" i "zarabiałem" różnią się...
3. Wskaż prawidłową końcówkę pisowni w czasie przeszłym czasowników zakończonych na "ać" np. stanąć.
4. Prawidłowa forma czasownika "zniknąć" w czasie przeszłym w 3 os. l.p. to
5. Forma czasu przyszłego "będziemy pomagali" jest utworzona od

Przed przystąpieniem do tworzenia quizu warto przygotować pytania i zdjęcia, które zamierzamy wykorzystać w ćwiczeniu. Jeżeli brakuje nam czasu (lub pomysłu), możemy kopiować i modyfikować pytania pochodzące z quizów innych użytkowników. Na następnych stronach zostaną przedstawione kolejne etapy tworzenia przykładowego ćwiczenia dla uczniów, będzie to test wiedzy o Januszu Korczaku.

Po otwarciu szablonu możemy wgrać fotografię tytułową (zdjęcie Korczaka), wpisać tytuł ćwiczenia (np. *Janusz Korczak*), ustawić język (Polish) oraz określić dostęp do testu (publiczny lub prywatny – tę opcję wybrano w tym przypadku). Okno zamykamy klikając w klawisz **Gotowe**. W razie potrzeby można je ponownie otworzyć (niebieski klawisz **Edytuj informacje o teście**) i zmodyfikować wprowadzone dane.

Po zamknięciu okna możemy rozpocząć tworzenie pierwszego pytania – wprowadzając je samodzielnie, do pustego szablonu, lub pobierając z quizu innego użytkownika za pomocą wyszukiwarki (i w razie potrzeby modyfikując) – jeżeli w zasobach serwisu znajdziemy udostępnione publicznie materiały, nawiązujące do tematyki tworzonego testu. Quizizz pozwala na wprowadzanie prostych pytań, z jedną poprawną odpowiedzią, którą uczeń wybiera spośród 2-4 propozycji.

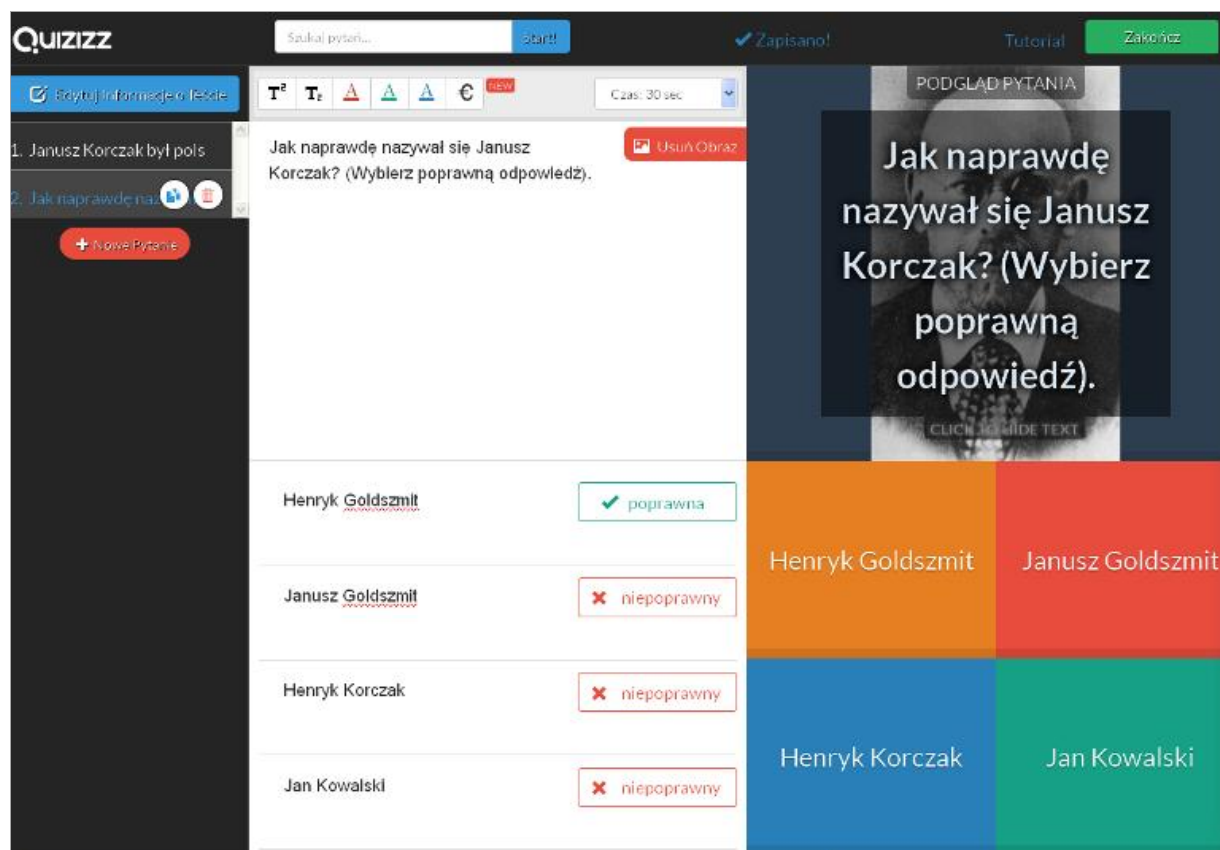
Do pustego okna, znajdującego się pod literkami (umożliwiają edycję tekstu – wielkość, kolor oraz wybór znaków specjalnych), wprowadzamy treść pytania/zadania. Możemy do niego dołączyć ilustrację za pomocą klawisza **Dodaj Obraz** (pobierając plik z komputera albo wpisując lub kopiując jej adres URL). Ponadto nad klawiszem umożliwiającym dodawanie zdjęcia znajduje się strzałka, która pozwala wybrać limit czasu na odpowiedź.

Pod pytaniem uzupełniamy propozycje odpowiedzi nanosząc je na tekst zastępczy – muszą być co najmniej dwie (tak, jak w tym przypadku) – poprawna i niepoprawna. Maksymalnie można wprowadzić cztery propozycje – jedną poprawną i trzy niepoprawne. Należy pamiętać o zaznaczeniu odpowiedzi poprawnej.

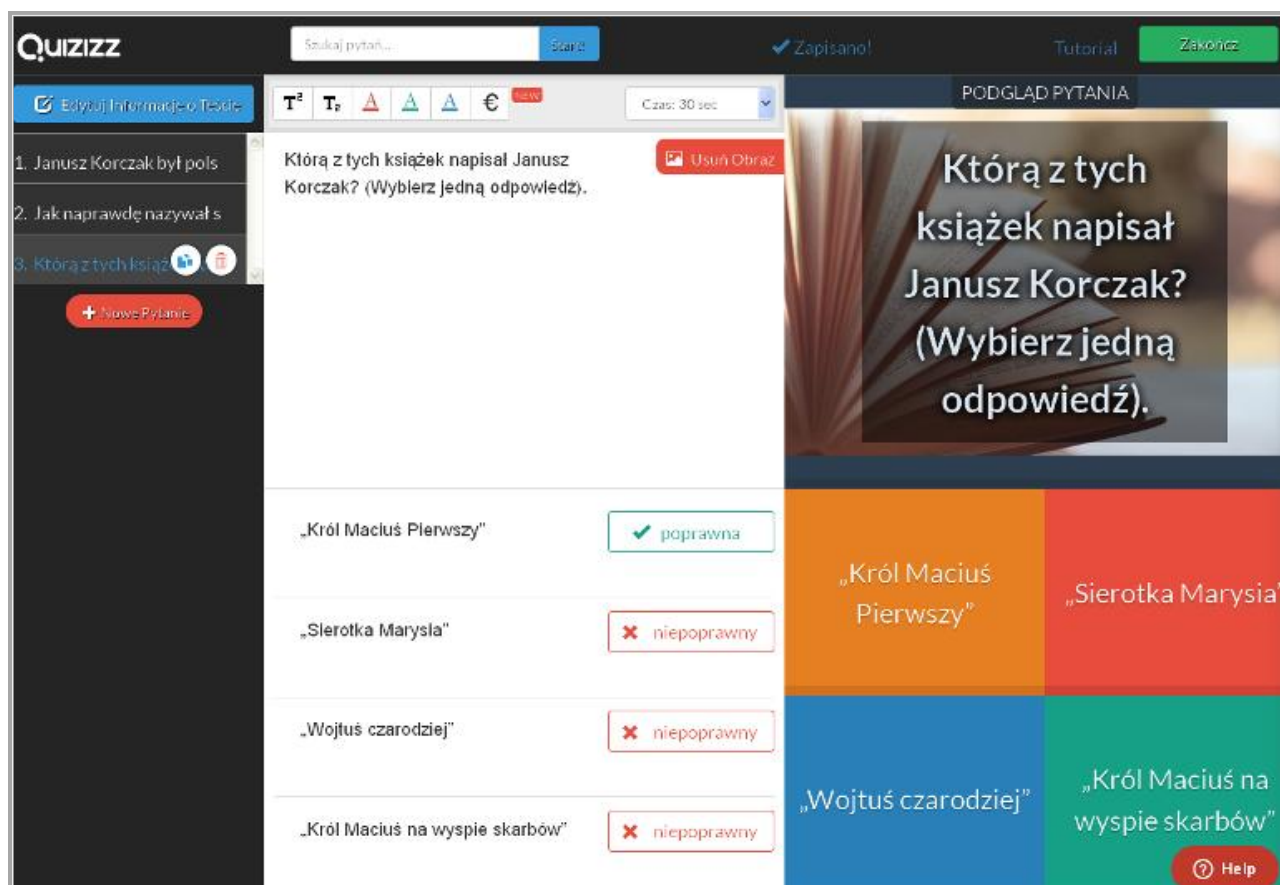
Po prawej stronie umieszczono podgląd, dzięki któremu możemy śledzić nanoszone zmiany. Natomiast na ciemnym pasku (po lewej stronie ekranu) widzimy utworzone pytanie. W razie potrzeby można je zduplikować lub usunąć za pomocą odpowiedniej ikonki. Aby przejść do tworzenia kolejnego pytania, klikamy w czerwony klawisz **Nowe pytanie**.

The screenshot displays the Quizizz web application interface. At the top, there's a search bar and a 'Start!' button. The main area is divided into three sections. On the left, a sidebar shows a list of questions, with the first one selected: '1. Janusz Korczak'. Below this is a '+ Nowe Pytanie' button. The central section shows the question text: 'Janusz Korczak był polsko-żydowskim lekarzem, pedagogiem, pisarzem, publicystą i działaczem społecznym. (Wybierz poprawną odpowiedź)'. Below the text are four answer options: 'PRAWDA' (marked as correct with a green check), 'FAŁSZ', 'Opcja 3 (opcjonalnie)', and 'Opcja 4 (opcjonalnie)' (all marked as incorrect with red X's). On the right, a 'PODGLĄD PYTANIA' (Preview Question) section shows the question text in a dark box. At the bottom right, there's a 'Help' button.

W drugim pytaniu (zadaniu) podajemy cztery propozycje odpowiedzi. Dołączymy do niego także fotografię za pomocą klawisza **Dodaj obraz**. Po jej dodaniu klawisz zmienia kolor i nazwę (**Usuń obraz**). Jeżeli uznamy, że fotografia nie będzie nam potrzebna (lub będziemy chcieli zamienić ją na inną), możemy z niego skorzystać.

Do trzeciego pytania również dodajemy ilustrację i cztery propozycje odpowiedzi.

W tym przypadku ograniczymy się wyłącznie do trzech pytań. Tworząc własny quiz można dodać kolejne.

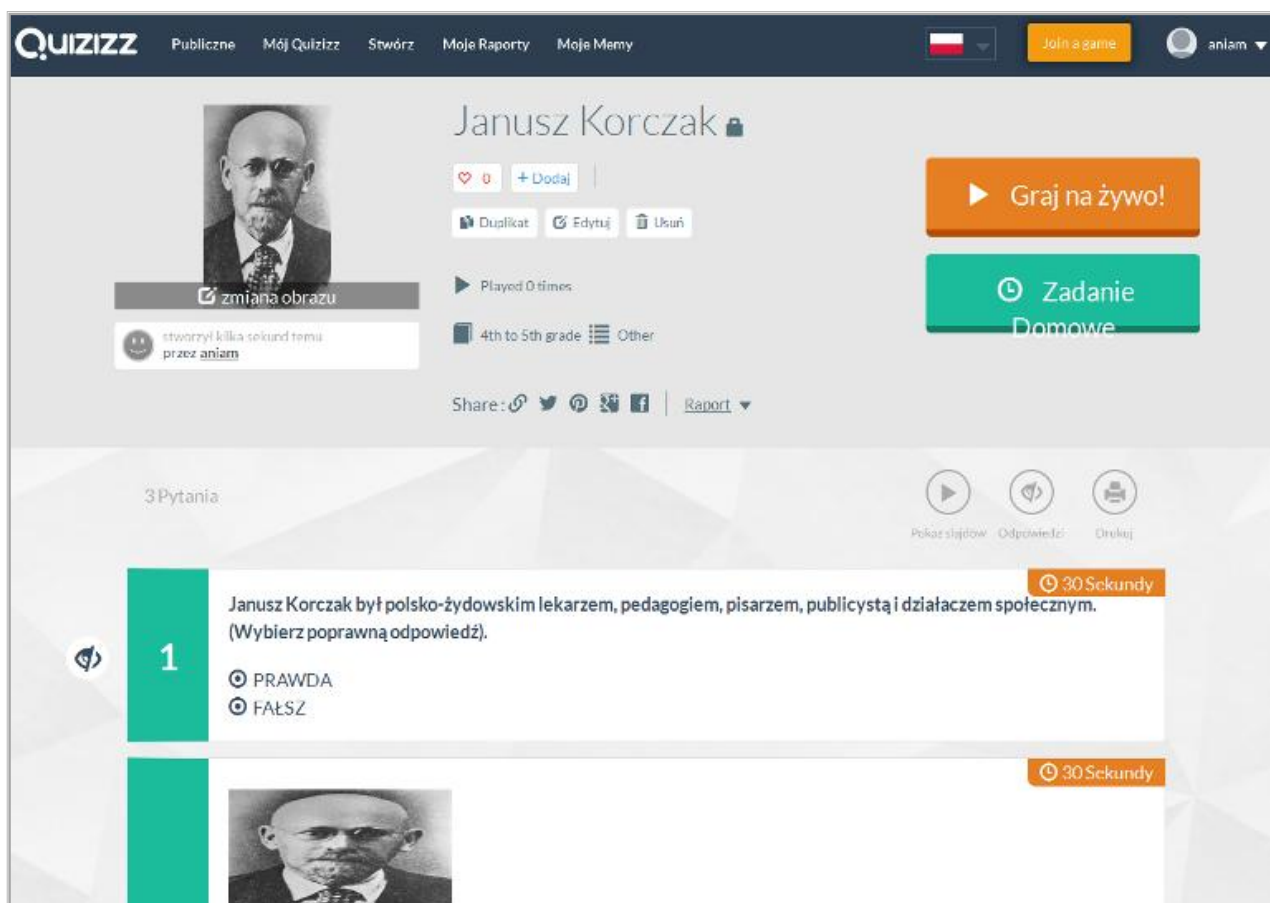
Finalizując pracę nad quizem klikamy w zielony klawisz **Zakończ**, który znajduje się w prawym górnym rogu. Wówczas wyświetli się okno, które pozwoli nam określić adresatów testu (poziom nauczania, przedział klas), wskazać przedmiot związany z jego tematyką oraz wpisać słowa kluczowe. Polski użytkownik nie znajdzie tutaj niektórych przedmiotów nauczania – wówczas można wybrać kategorię **Inne nauki** lub **Inne**, jak na poniższej ilustracji. Nazwę „język polski” wprowadzono jako słowo kluczowe.

Po uzupełnieniu danych klikamy w niebieski klawisz **Zakończ i stwórz test** i przenosimy się tym samym do działu **Mój Quizizz**.

Teraz można już przejrzeć przygotowane ćwiczenie. Nad pytaniami znajdują się trzy szare ikonki, które umożliwiają przegląd pytań, sprawdzenie, która odpowiedź jest poprawna oraz wydruk testu.

Z tego poziomu możemy też zamienić fotografię tytułową na inną, polubić swój test oraz dodać go do kolekcji (ich zakładanie jest przydatne, kiedy chcemy pogrupować tworzone ćwiczenia). Widzimy także, jaki jest status naszego quizu (publiczny/prywatny), do jakiego poziomu i kategorii został przyporządkowany i czy już ktoś go rozwiązywał. Mamy również możliwość jego zduplikowania, edycji i usunięcia oraz udostępnienia (podając linki do ćwiczenia lub przesyłając je do mediów społecznościowych), widzimy też odnośnik o nazwie **Raport**, który daje nam wgląd do statystyk (dostęp do danych jest także możliwy za pomocą działu **Moje Raporty**, który znajduje się na górnej listwie).

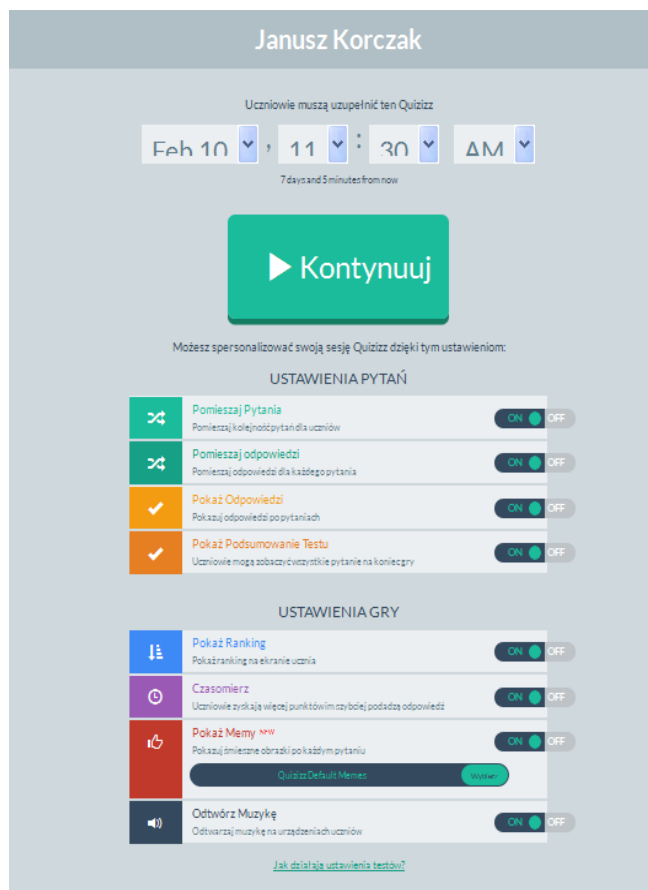
Quiz możemy udostępnić uczniom na dwa sposoby, wybierając opcję – **Graj na żywo!** lub **Zadanie Domowe**. Klikając w wybrany klawisz otrzymujemy dostęp do kodu, który należy podać graczom. Jeżeli zdecydujemy się udostępnić ćwiczenie w formie zadania domowego, mamy możliwość podania terminu, do którego należy je rozwiązać.

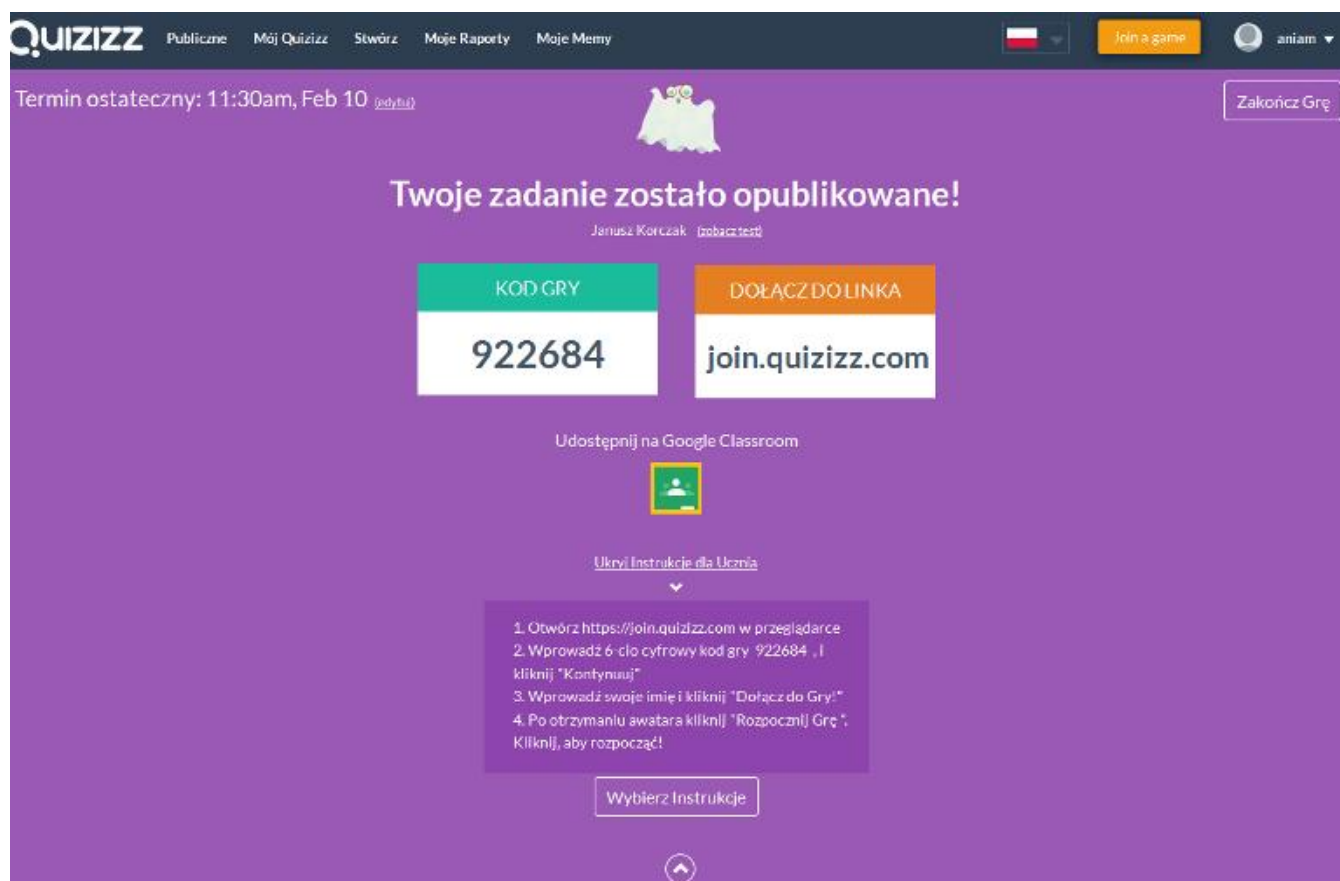

W tym przypadku wybrano opcję **Zadanie Domowe**, co pozwoliło na ustawienie daty. To okno umożliwia także zmianę ustawień pytań i gry. Zgodnie z ustawieniami domyślnymi za każdym razem, kiedy uczeń otworzy ćwiczenie, będzie tasowana kolejność pytań i odpowiedzi, po każdym pytaniu zobaczy poprawną odpowiedź, a po rozwiązaniu całego testu pojawi się podsumowanie. Będzie też widział ranking i memy, zyskiwał lepszą punktację za udzielenie szybkiej odpowiedzi oraz słyszał muzykę. Każde z tych ustawień można zmienić.

Śmieszne obrazki, które będą się pojawiały po udzieleniu przez ucznia poprawnych lub niepoprawnych odpowiedzi, można przygotować samodzielnie (dział **Moje Memy**).

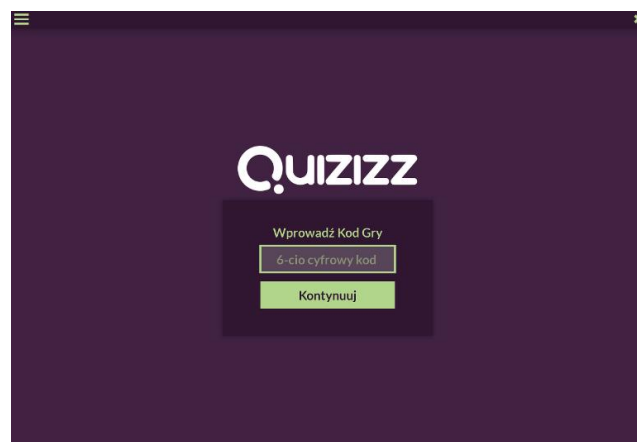
Po kliknięciu w zielony klawisz **Kontynuuj** możemy opublikować test i sprawdzić, czy działa poprawnie. Kopiujemy lub zapamiętujemy podany kod i klikamy w link join.quizizz.com. Po wpisaniu nazwy użytkownika (imienia) i wylosowaniu awatara, można przystąpić do gry.

Uczeń, który będzie chciał rozwiązać nasz quiz, musi wejść na stronę <https://quizizz.com/> oraz kliknąć w link **Dołącz do gry**, który znajduje się w prawym górnym rogu. Wówczas pojawi się okno, do którego będzie mógł wpisać (wkleić) kod podany przez nauczyciela.

Po wpisaniu swojego imienia i wylosowaniu awatara, może przystąpić do gry.

Agnieszka Kaczmarczyk

Miejskie Przedszkole nr 1 im. Misia Uszatka w Częstochowie

Aleksandra Kupka-Kucharska

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Jaworznie

Iwona Walczak

Szkoła Podstawowa nr 21 im. Ks. Stanisława Konarskiego w Częstochowie

Barbara Wawrzak

Szkoła Podstawowa nr 21 im. Ks. Stanisława Konarskiego w Częstochowie

Rola rodziny w kształtowaniu kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży

Od wielu lat instytucje zajmujące się problematyką książki i czytelnictwa prowadzą badania czytelnictwa dzieci i młodzieży. Placówkami, które do nich należą są między innymi Instytut Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej oraz Instytut Badań Edukacyjnych. Badania mają na celu określenie czynników wpływających na rozwój czytelnictwa wśród dzieci, wyodrębnienie preferencji czytelniczych dzieci i młodzieży, wpływu środowiska rodzinnego i rówieśniczego na dokonywanie wyborów literackich oraz określenie stosunku uczniów do

lektur szkolnych. Jeden z badanych obszarów dotyczy społecznych sytuacji inicjacji literackich, wzorów czytelniczych wyniesionych z domów rodzinnych¹. W opublikowanym w 2014 roku raporcie Czytelnictwo dzieci i młodzieży Zofia Zasacka zwraca uwagę, iż: *Skutecznym sposobem socjalizacji do czytania niezależnie od środowiska społeczno-kulturowego rodziny jest głośne czytanie dzieciom w wieku przedszkolnym przez ich opiekunów (matki, ojców, dziadków) bajek, wierszy i innych utworów literackich. Praktyki te dostarczają ważnych i pozytywnych doświadczeń dzieciństwa, które sprzyjają pogłębianiu więzi rodzinnych oraz początkom odnajdowania przyjemności w poznawaniu utworów literackich i słuchanych historii. Kształtowana jest w ten sposób umiejętność śledzenia akcji, suspensu, identyfikacji z bohaterem, zaciekawienia opowiadaną historią – wszystkich tych elementów, które są odpowiedzialne za postawę zaangażowania w lekturę i wewnętrzne motywacje czytelnicze*².

¹ Z. Zasacka: *Czytelnictwo dzieci i młodzieży* [on-line]. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych, 2014. [dostęp: 02.06.2017]. Dostępny w internecie: <http://eduentuzjasci.pl/publikacje-ee-lista/raporty/203-raport-z-badania/czytelnictwo-dzieci-i-mlodziezy/1184-czytelnictwo-dzieci-i-mlodziezy>.

² Tamże, s. 159.

Ważna rola w kształtowaniu pozytywnych postaw czytelniczych przypada rodzinie i najbliższemu środowisku dziecka. W niej bowiem od najmłodszych lat dziecko uczy się kultury czytelniczej oraz pogłębia swoją wiedzę z zakresu literatury. Wiedzą o tym również nauczyciele, którzy zachęcają rodziców do wspólnego czytania książek i czasopism oraz wykorzystywania zasobów bibliotek dla dzieci. Nauczyciele poszerzają swoją wiedzę i umiejętności w zakresie promocji czytelnictwa przez uczestnictwo w różnych formach doskonalenia zawodowego. Jedną z nich była sieć współpracy i samokształcenia „Rola rodziny w kształceniu kompetencji czytelniczych dzieci” koordynowana przez nauczycieli bibliotekarzy Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie – Agatę Arkabus i Annę Płusę. Celem pracy sieci było wypracowanie metod i form rozwijania kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży oraz wymiana doświadczeń. Sieć współpracy i samokształcenia „Rola rodziny w kształceniu kompetencji czytelniczych dzieci” działała w okresie od lutego do czerwca 2017 roku. Uczestnicy sieci dzielili się swoimi pomysłami oraz dobrymi praktykami, które zostały zaprezentowane poniżej.

Agnieszka Kaczmarczyk – nauczyciel wychowania przedszkolnego w Miejskim Przedszkolu nr 1 im. Misia Uszatka w Częstochowie, koordynator projektu „Mały Miś w świecie wielkiej literatury”.

W roku szkolnym 2016/2017 w Miejskim Przedszkolu nr 1 im. Misia Uszatka w Częstochowie był realizowany projekt edukacyjny **„Mały Miś w świecie wielkiej literatury”** (wersja „Misiaki i przedszkolaki”) pod patronatem Rzecznika Praw Dziecka. Głównym celem projektu było upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci zgodnie z kierunkiem realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2016/2017 oraz rozwijanie współpracy z rodzicami w zakresie kształtowania kompetencji czytelniczych dzieci. Projekt realizowany był we wszystkich grupach wiekowych. Nauczyciele poszczególnych grup przygotowali misie, które wędrowały po domach przedszkolaków z „Dzienniczkiem Podróży”. Obowiązkiem dziecka była opieka nad Misiem Uszatkiem, a zadaniem rodziców – czytanie dziecku i misiowi na dobranoc. Każda rodzina, którą odwiedził Miś Uszatek w „Dzienniczku Podróży” zostawiała dla niego pamiątkę: wpisywała imię dziecka, datę odwiedzin, tytuł przeczytanej książki i wykonywała rysunek ilustrujący przeczytaną bajkę. Projekt cieszył się ogromnym zainteresowaniem zarówno dzieci, jak i rodziców. Autorem projektu jest Pani Aneta Konefał – Dyrektor Miejskiego Przedszkola nr 1 w Kolbuszowej.

Kolejną z form współpracy przedszkola z rodzicami w zakresie kształcenia kompetencji czytelniczych dzieci było zorganizowanie podczas Dnia Rodziny akcji **„Książka nie tylko dla przedszkolaka”**, w trakcie której zarówno dzieci, jak i rodzice wymieniali się książkami, które już przeczytali. Warto zaznaczyć, że w punkcie wymiany książek można było znaleźć książki dla dzieci, książki kulinarne, hobbystyczne, przygodowe, historyczne, kryminały i wiele innych. Każdy rodzic lub dziecko, które przyniosło książkę na wymianę, otrzymywało medal „Przyjaciela książki”. Na stoisku wyeksponowano również słowno-obrazkowe zasady korzystania z książek.

Aleksandra Kupka-Kucharska – komendant 29 Szczepu „Barwne Iskry”, terapeuta zajęciowy w Publicznej Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Jaworznie.

„Bieg po biblioteczne” jest formą spotkania z książką adresowaną do rodzin, klas szkolnych czy drużyn harcerskich. Celem biegu jest zapoznanie dziecka, a często także rodziców ze strukturą biblioteki, przybliżenie im takich zwrotów jak: sygnatura czy ISBN książki, a także umożliwienie odkrycia jej zasobów.

SCENARIUSZ SPOTKANIA

Dziecko wraz z rodzicami dostaje zaszyfrowaną wiadomość. Celem gry jest jak najszybsze rozszyfrowanie hasła i przekazanie go organizatorowi. Podczas gry liczy się szybkość wykonania zadania, jego bezbłędność oraz zbieranie jak najmniejszej liczby punktów karnych. Hasłem może być cytat ze znanej książki, aforyzm itp. Ważne jest, by wybrane przez nas hasło było mało znane i nie ułożyło się samoistnie np. po odszyfrowaniu pierwszych trzech wyrazów.

Szyfr: każdy wyraz hasła jest zaszyfrowany osobno (tyle ile wyrazów tyle szyfrów, ważne by organizator pamiętał, że jeżeli chce dać różne hasła poszczególnym drużynom, to każde hasło musi zawierać tyle samo wyrazów); poszczególne słowa szyfrujemy w następujący sposób – jako pierwszą informację podajemy sygnaturę książki, następna cyfra to strona książki, kolejna to wers i ostatnia to słowo w wersji np. 825864-sygnatura oznaczająca książkę, 58-strona, 15-wers, 8-słowo w wersji.

Pierwszą czynnością, jaką należy wykonać przy organizacji biegu jest uzyskanie zgody biblioteki i pomocy bibliotekarza. Ważne jest, by zwrócić uwagę na sposób katalogowania książek w bibliotece i uwzględnić to podczas szfrowania. Najtrudniejszym i najciekawszym momentem w tej grze jest odnalezienie konkretnej książki. Przy tym zadaniu pomocni będą pracownicy biblioteki, przy czym można grę obarczyć klauzulą, że każdorazowe skorzystanie z ich pomocy jest punktem karnym zapisywanym na koncie drużyny. Podczas gry biblioteka ma możliwość zaprezentowania zbiorów, do których zazwyczaj czytelnicy nie mają bezpośredniego dostępu.

Organizując wyżej wymienioną grę warto pamiętać o nagrodzie dla zwycięzców – może to być np. tort lub paczka cukierków, którą wygrani mogą podzielić się z resztą uczestników. Dla młodzieży można grę zorganizować już w wybranej klasie lub sali np. podczas zajęć świetlicowych.

Wyżej wspomnianą grę zorganizowałam pierwszy raz w lutym 2014 roku dla harcerzy z 29 Szczepu „Barwne Iskry” w Gminnej Bibliotece Publicznej w Rudnikach. Została ona bardzo pozytywnie przyjęta przez uczestników i pracowników biblioteki. Zaowocowało to stałą współpracą pomiędzy naszym szczeblem a biblioteką.

„Biwak/wycieczka z książką” oraz **„Bieg na targach książki”** – te formy spotkania z książką powstały na bazie „Nocy z książką”. Okazało się, że są pewne książki, które oprócz prezentowanej historii, mogą służyć jako przewodnik po miejscach jeszcze nieodkrytych, a także pozwalają na nowo, w całkiem inny sposób zobaczyć to, co wydaje się nam znane. Celem biwaku z książką jest wybór jednej pozycji literackiej i za jej pomocą poruszanie się po danym mieście lub regionie. Próbę wczucia się w klimat prezentowany w książce osiągamy dzięki poznaniu miejsc, zabytków, historii, sposobu życia i pracy mieszkańców opisanego miasta lub regionu.

Pierwszy biwak z książką zorganizowałam wraz z kadrą 29 Szczepu „Barwne Iskry” w październiku 2015 roku. Zorganizowany został w Krakowie, gdzie poznawaliśmy miejsca opisane w książce Romy Ligockiej pt. *Dziewczynka w czerwonym płaszczyku*. Lektura przedstawia losy żydowskiego dziecka w okresie okupacji niemieckiej, w czasie drugiej wojny światowej. Podczas naszego pobytu w Krakowie odwiedziliśmy żydowską dzielnicę Kazimierz (wojenne getto opisane w książce), Fabrykę Emalia Oskara Schindlera (Oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa), oglądaliśmy także film *Lista Schindlera*. Ponadto próbując poznać klimat Krakowa odwiedziliśmy Muzeum Inżynierii Miejskiej, Krakowską Manufakturę Czekolady, odbyliśmy wieczorny spacer brzegiem Wisły podziwiając Zamek Królewski. Uczestniczyliśmy również we mszy świętej w Kościele Mariackim. We wszystkich tych miejscach odczytywaliśmy krótkie fragmenty książki, w których są one opisane.

Podczas biwaku dzieci i młodzież uczestniczyli w Międzynarodowych Targach Książki, które w tym okresie odbywały się w Krakowie. W czasie targów zorganizowałam bieg harcerski (rodzaj podchodów z zadaniami do wykonania), którego zadaniem było skierowanie harcerzy do najciekawszych punktów targów. Wśród zadań należy wymienić:

- zdobyć autograf pisarza;
- dowiedz się, która z bajek jest najdłużej wydawana;
- znajdź słownik z największą liczbą haseł;
- przeprowadź wywiad z wystawcami „Dlaczego tutaj jesteście”;
- zdobyć przynajmniej trzy tytuły książek, które ukazały się po raz pierwszy na targach (nowości wydawnicze).

Taka forma zwiedzania targów zapewniła atrakcyjnie spędzony tam czas oraz bezpieczeństwo uczestników, gdyż każda z grup miała swojego opiekuna.

W roku szkolnym 2016/2017 biwak z książką odbył się w Katowicach, a motywem przewodnim była książka Kazimierza Gołby *Wieża spadochronowa*.

Rola rodziców:

1. Ważnym aspektem podczas organizowania wyżej wymienionych wyjazdów jest świadomość dużego ruchu miejskiego, konieczność ciągłego przemieszczania się za pomocą środków komunikacji miejskiej, szybkiego przedostawania się pomiędzy zwiedzanymi punktami, a co za tym idzie konieczność zapewnienia wzmożonego bezpieczeństwa. Dlatego tak bardzo pomocni okazują się rodzice uczestników, którzy są dodatkowymi opiekunami.
2. Warto przed biwakami zorientować się, czy wśród rodziców dzieci nie ma kogoś, kto by znał miasto, do którego się wybieramy. Można wówczas poprosić taką osobę o pełnienie roli przewodnika i zaprezentowanie ciekawych historii. Warto tutaj wspierać się pomocą nie tylko rodziców, ale także dalszej rodziny.

3. Ciekawą formą wypoczynku, która może zostać zainspirowana biwakiem harcerskim jest także indywidualny wyjazd dziecka z rodzicami śladem wybranej wspólnie książki.

4. Należy także pamiętać, że to dzięki finansowemu wsparciu rodziców takie wyjazdy są możliwe.

„**Noc z książką**” organizowana może być dla: klas szkolnych, drużyn harcerskich, gromad zuchowych. Ogólnie wszędzie tam, gdzie uczestnicy danej grupy potrafią już czytać, niekoniecznie płynnie. Celem jej jest wzajemne rekomendowanie książek, które dzieci fascynują i interesują. Forma ta jest bardzo atrakcyjna dla dzieci i młodzieży, ponieważ:

1. W młodym wieku każda noc spędzona poza domem rodzinnym, w gronie rówieśników, przyjaciół jest pasjonującym przeżyciem.

2. Powyższe spotkanie jest imprezą, którą uczestnicy współtworzą wraz z opiekunem – organizatorem, a więc mają realny wpływ na jej przebieg.

3. W zależności od stopnia zażyłości w grupie – może ono służyć wzajemnemu poznaniu się lub głębszej integracji.

4. Atmosfera tajemniczości wytworzona podczas tej nocy oraz forma „biletu wstępu”, który na nią obowiązuje, wywołuje wśród uczestników poczucie uczestnictwa w spotkaniu ekskluzywnym i zastrzeżonym dla wybranych.

Bardzo ważną rolę przy tym spotkaniu odgrywają rodzice. To oni:

- przywożą i odwożą dzieci,
- zapewniają poczęstunek,
- pomagają dziecku wybrać odpowiednią literaturę.

Ciekawą odmianą tych zajęć jest zaproszenie do nich rodziców z prośbą o zaprezentowanie książek, które oni czytali będąc w wieku uczestników. Przy takich zajęciach okazuje się, że są książki „nieśmiertelne” budzące zainteresowanie i ciekawość w każdym pokoleniu. Z drugiej strony dzięki takim zajęciom możemy „przywrócić do życia” książki nieodkryte przez obecne pokolenie. Ciekawym zjawiskiem jest także to, że często po tych spotkaniach rodzice sięgają ponownie do literatury dziecięcej i młodzieżowej, twierdząc przy tym, że czują się jakby ubył im znacząco lat. Bardzo ważnym aspektem jest także integracja, która następuje między rodzicami a dziećmi, a którą obserwujemy podczas zajęć z książką i zajęć ruchowych. Często ta na nowo odkryta więź przenoszona jest na życie codzienne.

SCENARIUSZ

1. Biletem wstępu są przyniesione przez każdego z uczestników dwie książki, które są mu szczególnie bliskie.

2. Na miejsce spotkania należy wybrać przestrzenną salę, która daje możliwości swobodnego rozlokowania uczestników pozostawiając sporą przestrzeń wolną, która będzie wykorzystywana do zajęć ruchowych.

3. Sprzęt: wygodne materace, lateksy, na których rozlokowani są uczestnicy, świece, lampka biurkowa, ewentualnie sprzęt nagłaśniający, duża kartka formatu A1 lub nawet A0, coś do pisania np. marker.

4. Scenografia: uczestnicy siedzą w kole na materacach, pośrodku np. na krążku drewna ustawione są świece, w jednym miejscu kręgu mamy lampkę do czytania.

5. Przebieg zajęć:

Prowadzący rozpoczyna zajęcia krótką gawędą, opowiadaniem o tym, czym dla niego są książki. Może tutaj odwołać się do sławnych cytatów, własnych przeżyć lub zasłyszanych opowieści. Po wstępie uczestnicy wspólnie tworzą mapę świata książek. Przy wykorzystaniu arkusza papieru powstaje np. tabelka lub gwiazda z tematyką przyniesionych przez uczestników książek. Pojawia się np. romanse, komiksy, fantastyka itp. Następnie uczestnicy po kolei siadają w świetle lampki, która oprócz świec jest jedynym źródłem światła na sali. Po zaprezentowaniu tytułu książki jest on wpisywany w odpowiedni dział na mapie (może to zrobić jedna osoba lub każdy z uczestników – wtedy mapa będzie zindywidualizowana dzięki różnorodnym charakterom pisma). Następuje teraz odczytanie wybranego wcześniej fragmentu książki (zazwyczaj jest to jedna strona) i opowieść, dlaczego akurat ta książka jest tak fascynująca dla przedstawiającego, że postanowił ją zaprezentować. Osoba odpowiedzialna za przebieg zajęć musi mocno pilnować, by podczas opowieści nie została zdradzona puenta książki lub nie zostały ujawnione zbyt liczne szczegóły.

W ten sposób prezentuje się kilka osób, a następnie robimy przerwę, podczas której proponujemy zebrany zabawie ruchowe. Bardzo dobrze tutaj spełniają swoją rolę tańce integracyjne, ponieważ dzięki muzyce i ekspresyjnym ruchom pobudzamy dzieci i zapewniamy możliwość rozruszania się. W tym momencie możemy także wykorzystać harcerskie piosenki i zabawy lub krótkie zawody sportowe. Po przerwie ruchowej gasimy światła i wracamy do tajemniczego świata książek.

Podczas wystąpienia prezentowana jest jedna książka (następna w drugiej turze).

6. O czym należy pamiętać:

- uczestnicy zaproszeni na noc z książką powinni być w podobnym (zbliżonym) wieku, co zapewnia odpowiedni do wieku dobór książek,
- powinniśmy zapewnić dostęp do napojów oraz przekąsek,
- ważne jest, by zapewnić kilka przerw, podczas których uczestnicy będą mogli skorzystać z toalety czy wymienić się wrażeniami,
- każdy z uczestników na noc z książką oprócz książek przynosi również śpiwór,
- dobrą praktyką jest pozwolenie, by osoby zmęczone położyły się spać w śpiworach w kręgu. Do samego końca zajęć pozostaną nam najwytrwalsi i najczęściej najstarsi.

Zaprezentowaną tu formę spotkania z książką zorganizowałam pierwszy raz w lutym 2015 roku w Publicznym Gimnazjum im. A. Wajdy w Rudnikach dla harcerzy 29 Szczepu „Barwne Iskry”. Forma ta zyskała wielki aplauz wśród uczestników i od tego czasu jest cyklicznie organizowana. W dzisiejszych czasach często zarzuca się, że dzieci i młodzież nie czytają książek, tymczasem na naszych spotkaniach nie brakuje chętnych do ich prezentacji. Od pierwszego spotkania książki, które zostały zaprezentowane, stale są wymieniane między członkami naszego szczepu. Serdecznie polecam tę formę spotkania z literaturą.

Barbara Wawrzak – nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 21 im. Ks. Stanisława Konarskiego w Częstochowie.

Akcje promujące czytelnictwo wśród uczniów klas młodszych

Jak bardzo ważny jest kontakt z książką, to my nauczyciele doskonale wiemy. Czytanie może uchronić dziecko przed uzależnieniem od komputera i telewizji oraz dostarczyć pozytywnych wrażeń i doznań poprzez codzienny kontakt z literaturą. Ważną rolę odgrywają rodzice, którzy angażując się w projekty czytelnicze, stają się autorytetem dla swoich dzieci i wzorem do naśladowania. Jeśli czyta rodzic, czyta też dziecko.

W klasie pierwszej byłam koordynatorem promocji czytelnictwa i włączyłam rodziców do projektu „Czytanie na dywanie”. Raz w tygodniu, rodzic przychodził do klasy z wybraną przez swoje dziecko ulubioną książką i czytał 20 minut. Później zadaniem uczniów było odpowiedzieć na pytania związane z tekstem lub narysować ilustrację do wysłuchanej lektury. Przyznam, że bardzo dobrze bawili się zarówno rodzice, jak i dzieci. W klasie drugiej postanowiłam, że akcja czytelnicza będzie kontynuowana w formie odwróconej – to uczniowie będą czytać swoim bliskim, w ramach kolejnego projektu „Czytam swoim bliskim”. Celem tego projektu było wspólne spędzenie czasu z rodzicami, którzy słuchają jak czytają ich dzieci. Zadaniem rodziców było również potwierdzenie podpisem i datą czasu czytania, a uczniowie otrzymywali listki, które przyklejali przy swoim nazwisku. Uczniowie w mojej klasie czytają chętnie i dużo, co potwierdza liczba wypożyczonych książek w bibliotece szkolnej.

W zakresie współpracy z rodzicami, którzy rozwijają kompetencje czytelnicze i zamiłowanie do czytania, uczniowie również:

- prowadzą dzienniczki lektur,
- w roku szkolnym 2016/2017 napisali i zilustrowali pierwszą, autorską książeczkę, zdobywając czołowe lokaty,
- przygotowali wystawę: „Moje ulubione baśnie, bajki, opowiadania i wiersze”,
- brali udział w Szkolnym Konkursie Czytelniczo-Plastycznym „Czy znasz swoje lektury?”, którego byłam organizatorem,
- przekazali przeczytane książeczki do biblioteki szkolnej, w ramach akcji: „Podzielmy się książkami, które już przeczytaliśmy”,
- wspólnie układali hasła i rymowanki promujące czytanie, np.: *Lubię czytać wieczorami, wtedy zasypiam z kolorowymi snami, Czytam w nocy, czytam w dzień, bo nie jestem żaden leń, Klasa II a dobrze wie, książki są, by czytać je!, II a bajki zna, czyta każdy ty i ja!, U nas taka moda w klasie, każdy czyta ile da się.*

Dzięki wsparciu rodziców, mogę z całym przekonaniem stwierdzić, że efekty są bardzo widoczne, a ja jako wychowawca jestem bardzo dumna.

Iwona Walczak – nauczyciel bibliotekarz Szkoły Podstawowej nr 21 im. Ks. Stanisława Konarskiego w Częstochowie

Nocne harce w bibliotece 2015/2016

W roku szkolnym 2015/2016 po raz pierwszy zorganizowaliśmy imprezę promującą czytelnictwo „Nocne harce w bibliotece”. Na podstawie opracowanego scenariusza, po wspólnym wysłuchaniu fragmentów wybranej lektury, przystąpiliśmy do przygotowywania kolacji. Były to sałatki przyrządzone według pomysłu dzieci. Uczniowie dobrali się w grupy, które miały opracować przepis, wykonać potrawę i ją zareklamować. Po wykonaniu zadania, słuchając e-booka, mogliśmy skosztować przygotowanych dań. W organizację imprezy włączyli się również aktywnie rodzice.

Wszyscy z niecierpliwością oczekiwali kulminacyjnego punktu programu, czyli poszukiwania skarbu. Aby uzyskać instrukcję prowadzącą do jego odnalezienia – grupy musiały zdać test sprawnościowy. Był to szereg zadań wymagających od dzieci sprytu, zwinności, szybkości. Wśród zabaw znalazły się: konkurs szybkiego zjedzenia jabłka zawieszonego na nitce, spożycie cytryny z uśmiechem, pokonanie toru przeszkód, pajęczyny czy worek zgadywanek.

Zwycięzcy tych konkurencji otrzymali kartę zadań i mapę prowadzącą do skarbu. Uczniowie w ciemnościach, wyposażeni w latarki, wyruszyli na trasę poszukiwań. Zadania prowadzące do celu znajdowały się między innymi w zasobach e-podręczników. Każda z grup zmagala się z łamigłówkami logicznymi, słownymi i literackimi. Należało też wykazać się znajomością obsługi tablicy interaktywnej, ale również umiejętnością logicznego myślenia i pracy w zespole. Dotarcie do kolejnych wskazówek sprawiło uczestnikom sporo trudności. Z wielką determinacją jednak uczniowie rozwiązywali kolejne zadania.

W przerwie poszukiwań odwiedził nas niespodziewany, nocny gość. Był nim nasz absolwent, członek zespołu Pipes&Drums. Jest to jedyna orkiestra w Polsce wykonująca tradycyjną szkocką muzykę na wielkich dudach szkockich. Ubrany w tradycyjny szkocki strój zapoznał dzieci z instrumentem, wykonał dla nich kilka utworów, a dzieci mogły zadawać pytania i same zagrać na tym niełatwym i rzadkim instrumencie.

Wszystkim grupom udało się odnaleźć ukryty na terenie szkoły skarb. Młodzi poszukiwacze zostali nagrodzeni słodkimi upominkami. Było dużo pracy, ale też śmiechu i zabawy. Przed udaniem się na nocny odpoczynek uczniowie przebrali się w stroje przygotowane wcześniej w domu i rozpoczął się pokaz mody. Niektórzy bardzo ciekawie prezentowali się na scenie. Były wróżki, księżniczki, zwierzęta. W tym czasie pozostali uczestnicy wykonywali im zdjęcia. Pozowanie do zdjęć bardzo podobało się uczestnikom zabawy.

Następnie zmęczeni, przystąpiliśmy do wieczornej toalety. To była niesamowita frajda dla dzieci, że mogły nocoować wspólnie z koleżankami i kolegami w szkole. Uczniowie gotowi do spania czytali sobie ulubione książki, które przynieśli z domu. Potem mieli możliwość wymienienia się książkami, które ich zainteresowały. Ostatnim punktem programu było oglądanie na ekranie filmu oraz zasobów o książce „Lew, czarownica i stara szafa” w Story Jumper.

Jako podsumowanie imprezy poszczególne grupy zadaniowe wykonały prezentacje multimedialne z wykorzystaniem wykonanych podczas zabawy zdjęć. Celem podchodów czytelniczych było ukazanie obecności literatury we wszystkich aspektach życia codziennego.

Nocne harce w bibliotece 2016/2017

„Nocne harce w bibliotece”, które cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem, zostały zorganizowane po raz drugi. Do wieczornej zabawy zaprosiliśmy uczniów klas III-VI. Celem zajęć było zdobycie ukrytego „skarbu”. Jego odnalezienie było możliwe po wykonaniu wielu zadań: na początku zręcznościowych, następnie – literackich. W podchodach wzięły udział trzy grupy dzieci, które rywalizowały ze sobą poruszając się po wyznaczonych salach na terenie szkoły. Każda z grup, wyposażona w latarki, musiała w ciemności odnaleźć 10 ukrytych kopert z zadaniami, które po ich prawidłowym rozwiązaniu prowadziły do celu – paczki z niespodzianką. Grupa, która w całej rywalizacji zdobyła największą liczbę punktów otrzymała „skarb” ukryty w zakamarkach biblioteki. Zgodnie z tradycją „Nocnych harców” odwiedził nas niespodziewany gość – w tym roku był to choreograf zespołu tanecznego – Justyna Wilk z grupą uczniów ubranych w stroje ludowe. Zaprezentowali oni znane tańce narodowe. Dowiedzieli-

śmy się wielu ciekawostek dotyczących tańców, strojów ludowych i ciężkiej pracy tancerzy. Na imprezie nie zabrakło również smacznego poczęstunku i „słodkiego co nieco”. W organizację spotkania włączyli się również rodzice.

Zabawie towarzyszyły wielkie emocje, więc na jej zakończenie zmęczeni obejrzelismy film *Mały księż*. Bawiliśmy się i uczyliśmy; poznaliśmy szkołę z innej strony – jako przyjazne miejsce spędzania wolnego czasu. Było wesoło, radośnie, śmiesznie i rozrywkowo.

Z pewnością bez udziału rodziców w procesie wdrażania do czytania dzieci nie wychowamy młodych czytelników. Dlatego należy przybliżyć rodziców do biblioteki i propagować wśród nich czytelnictwo, wykorzystując różnorodne, nieszablonowe działania. Mam tu na myśli m.in. włączanie rodziców do wszelkiego rodzaju imprez czytelnich za pośrednictwem dzieci: konkursy, spotkania autorskie, wystawy, prelekcje, przedstawienia oraz uroczystości. Jedną z takich form w mojej szkole są cyklicznie organizowane „Nocne harce w bibliotece”. Rodzice nie tylko angażują się w przygotowanie tej imprezy (zakup nagród, dary książkowe, kontakty z różnymi instytucjami, odpowiednie wyposażenie dzieci), ale także lepiej poznają bibliotekę, jej działania i ofertę skierowaną do swoich czytelników. Pomagając w przygotowaniu różnych atrakcji (np. nocna wizyta niespodziewanego gościa, wspólny poczęstunek przy wykorzystaniu przepisów na zdrowe jedzenie, surówki, desery) i opiece nad dziećmi poznają się wzajemnie, często nawiązując przyjaźnie. Postrzegają szkołę i bibliotekę nie tylko jako miejsce nauki. Doceniają rolę biblioteki w wychowaniu ich dzieci, w kulturalnym zagospodarowaniu wolnego czasu, ochronie ich dzieci przed uzależnieniem od internetu. W ten sposób rodzice stają się bezcennym potencjałem w promocji książki i biblioteki.

Czytelnictwo dzieci i młodzieży należy rozwijać. Ważne jest, aby wszelkie inicjatywy promujące rozwój zainteresowań czytelniczych były wspierane także przez rodzinę – rodziców, rodzeństwo, babcię, dziadka, ponieważ ich pozytywne wzorce i postawy wpływają korzystnie na proces rozwoju kultury czytelniczej wśród dzieci.

Alicja Przytomska-Pietrzak

Biblioteka Pedagogiczna Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku

Programowanie czas zacząć!

Można powiedzieć, że całe nasze życie toczy się wokół programowania. Informacje o kolorze włosów, oczu, wzroście, zdolnościach językowych czy inteligencji zakodowane są w naszym DNA.

Czym jest programowanie, kodowanie w edukacji? Czy można nauczyć się programowania bez komputera?

Posługiwanie się nowymi technologiami jest bardzo pożądane w XXI wieku. Poza umiejętnościami komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym, przyszła kolej na trzeci język – język technologiczny, czyli komunikowanie się przy użyciu nowoczesnych technologii. Zdaniem Billa Gatesa „nauka pisania programów to gimnastyka dla mózgu. Pozwala wypracować umiejętność efektywnego myślenia o rzeczach niezwiązanych z informatyką”. Zdobytą wiedzę i umiejętności przekładać się będą w przyszłości na wykonywane zawody.

Jednym z priorytetów reformy edukacji jest nauka programowania już na etapie nauczania wczesnoszkolnego. Podstawa programowa, podpisana przez minister Annę Zalewską 14 lutego 2017 roku, kładzie szczególny nacisk na stwarzanie uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik mających podstawy w informatyce.

W nowej podstawie programowej widnieje zapis: *Programowanie jest rozumiane znacznie szerzej niż tylko samo napisanie programu w języku programowania. To cały proces, informatyczne podejście do rozwiązywania problemu: od specyfikacji problemu (określenie danych i wyników, a ogólniej – celów rozwiązania problemu), przez znalezienie i opracowanie rozwiązania, do zaprogramowania rozwiązania, przetestowania jego poprawności i ewentualnej korekty przy użyciu odpowiednio dobranej aplikacji lub języka programowania. Tak rozumiane programowanie jest częścią zajęć informatycznych od najmłodszych lat, wpływa na sposób nauczania innych przedmiotów, służy właściwemu rozumieniu pojęć informatycznych i metod informatyki. Wspomaga kształcenie takich umiejętności jak: logiczne myślenie, precyzyjne prezentowanie myśli i pomysłów, sprzyja dobrej organizacji pracy, buduje kompetencje potrzebne do pracy zespołowej i efektywnej realizacji projektów¹.*

W związku z powyższym Biblioteka Pedagogiczna Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku wychodzi z propozycją zajęć programowania dla dzieci młodszych z klas 1-3 „bez” i „z” użyciem komputera. Poprzez kodowanie na dywanie (bez komputera) dzieci mają możliwość rozwiązywania problemów, pokonywania trudności oraz przezwyciężania własnych lęków. Poprzez wspólną zabawę uczniowie poznają treści dotyczące np. bezpiecznego korzystania z internetu, czy też wspólnie poznają tekst bajki, wiersza, piosenki bądź nowe słówka z języka obcego, itd. Nie ma tu żadnych ograniczeń, jeśli chodzi o tematykę prowadzonych zajęć. Tak naprawdę w programowanie można włączyć każdą informację, którą dziecko powinno poznać zgodnie z obowiązującą podstawą programową. Wprowadzanie dziecka rozpoczniemy od zajęć bez komputera (w trybie offline). Poprzez gry i zabawy dzieci poznają szereg reguł i zasad obowiązujących w programowaniu. Ważne jest pokazanie dziecku, że istnieją sytuacje, w których jest wiele dróg prowadzących do celu. Zwykle jedna droga jest najlepsza,

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017, poz. 356, s. 27).

inne nieco gorsze, jeszcze inne zupełnie złe. Można więc ująć, że programowanie to nic innego jak rozwiązywanie problemów. Sposób zapisania rozwiązane problemu to kodowanie, a osobą od rozwiązywania problemów jest programista.

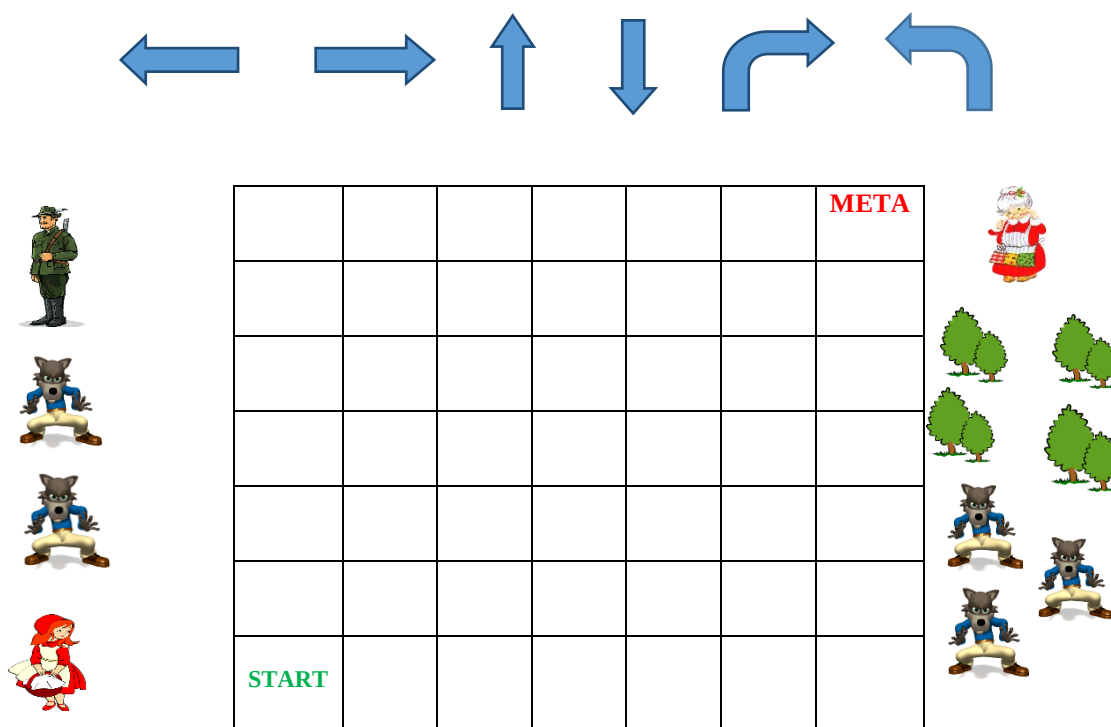
W programowaniu nie chodzi więc tylko o tworzenie algorytmów. Dziecko uczy się podejmować właściwe decyzje, rozwiązywać problemy zarówno te przewidziane, jak i nieprzewidywalne, a to cecha najbardziej pożądana w przyszłej pracy zawodowej.

Jak to zrobić? Poniżej podaję kilka przykładów.

Kodowanie na dywanie, czyli uczymy się programować bez komputera

Przykład 1: Bajka o „Czerwonym Kapturku” (wersja skrócona).

Środki dydaktyczne: ilustracje z bohaterami (Babcia, Czerwony Kapturek, Leśniczy, pięć ilustracji z wilkiem, cztery ilustracje z lasem), mata Mistrzów Kodowania (jeśli jej nie posiadamy możemy zrobić ją sami lub nakleić na podłogę taśmę malarską o kwadracie 7 kratek x 7 kratek, po 5 strzałek:

Nauczyciel czyta skróconą wersję bajki i przeprowadza krótką pogadankę. Uczniowie otrzymują po jednej z ilustracji i rozmieszczają je na dowolnych polach (jedna ilustracja – jedno pole). Na starcie znajduje się postać Czerwonego Kapturka, na mecie – Babcia. Pozostałe ilustracje umieszczają dowolnie na polach. Zadaniem dzieci jest przeprowadzić Czerwonego Kapturka bezpiecznie do Babci wybierając kolejno: najkrótszą oraz najdłuższą drogę.

Warunki: nie można przechodzić przez pola z wilkiem i nie można poruszać się na ukos.

Każdą z wersji drogi dzieci przedstawiają w formie kodu wykonanego za pomocą przygotowanych strzałek (zaczynamy od pola START, kończymy na polu META).

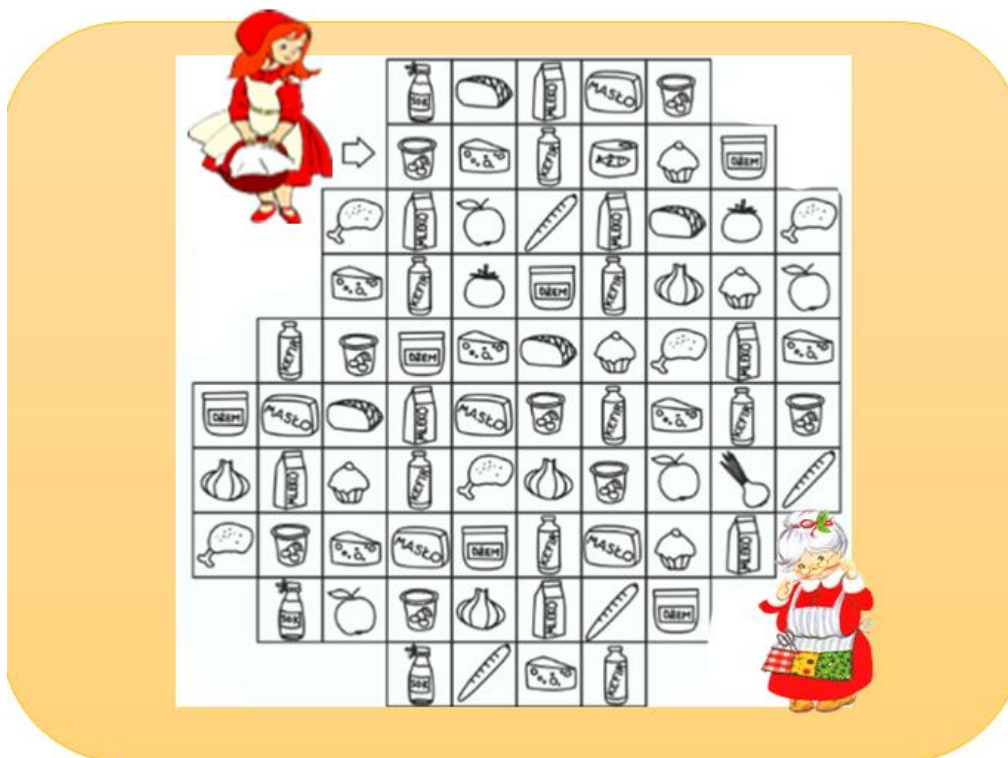
UWAGA: Uczniowie mogą podać kilka rozwiązań. Możemy użyć w tej zabawie każdego innego tekstu literackiego, dostosowując go do swoich potrzeb.

Np.

Przykład 2: Co Czerwony Kapturek miał w koszyku?

Praca samodzielna. Każde z dzieci otrzymuje ołówek i kartę pracy.

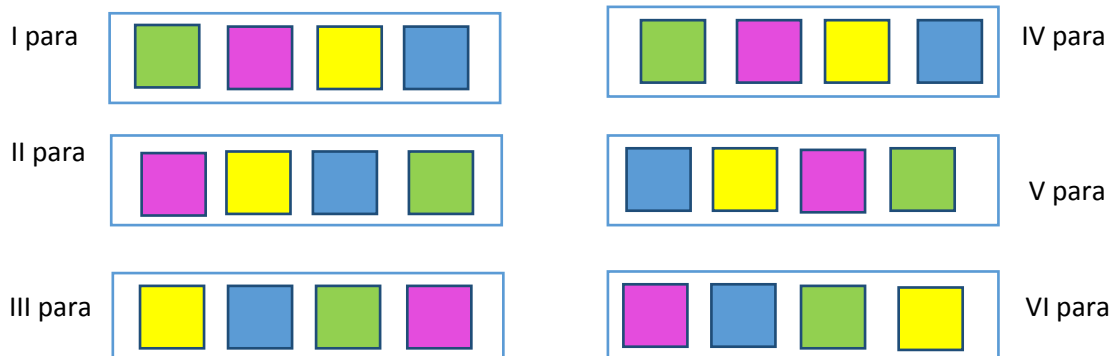
UWAGA: Zadanie to może być pretekstem do przypomnienia dzieciom, jakie produkty są produkowane z mleka oraz dlaczego warto je spożywać.

Przykład 3: Zachowaj kod.

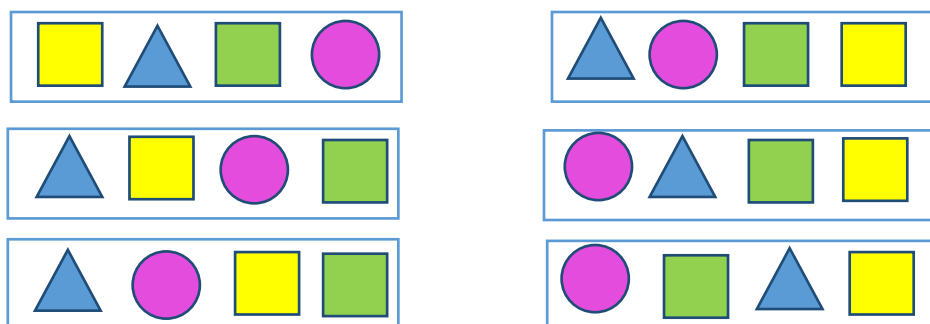
Środki dydaktyczne: plastikowe kubeczki w 4 kolorach dla każdej pary uczniów oraz karteczki z układem kolorów.

Polecenie: Ułóż kubeczki jak najszybciej według podanego wzoru:

Wersja1:

Wersja 2 (na każdym kubeczku jest naklejona jedna figura geometryczna w różnych kolorach):

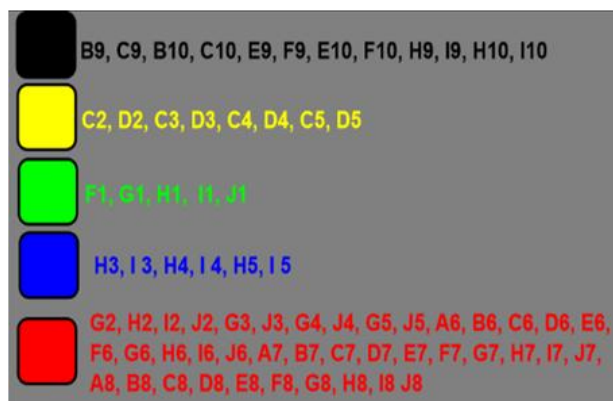
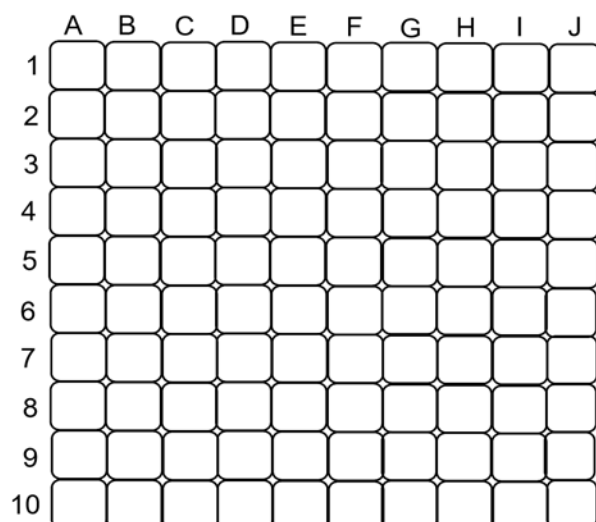

Przykład 4: Graficzne dyktando.

Środki dydaktyczne: tablica multimedialna, ewentualnie szablony dla każdego ucznia, kredki.

Do zadania możemy wykorzystać tablicę multimedialną. Jeśli szkoła nie posiada tablicy, wykonujemy szablon dla każdego ucznia.

UWAGA: Starszym uczniom możemy przygotować pusty szablon, aby wykonali własny rysunek, a następnie go zakodowali.

Przykład 5: „Lustrzane odbicie”.

Zabawa z wykorzystaniem tablicy multimedialnej.

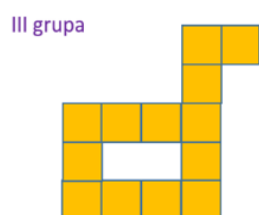
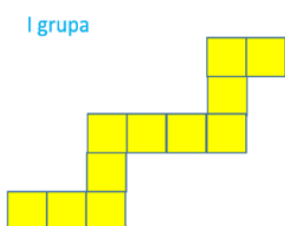
Polecenie: Dopełnij właściwie lustrzane odbicie motyla.

Przykład 6: „Jestem robotem”.

Jedno dziecko jest robotem, drugie wydaje komendy: PROSTO, SKRĘT W PRAWO, SKRĘT W LEWO.

Pozostałe osoby dzielimy na grupy. Każda z grup otrzymuje na kartce wzór. Robot ma przejść drogę określoną za pomocą komend. Dzieci zapisują ruchy na kartce za pomocą strzałek.

II grupa

IV grupa

Jak widać na zaprezentowanych przykładach, nauka programowania możliwa jest przy braku sprzętu komputerowego. Przejdźmy teraz do wykorzystania technologii w programowaniu.

Kodujemy z komputerem

Istnieje bardzo wiele aplikacji ułatwiających uczniom zrozumienie i rozwijanie umiejętności okołoprogramistycznych. Poprzez multimedialne gry i zabawy uczniowie są w stanie zrozumieć, dlaczego wszystkie elementy programowania są tak ważne. Brak chociażby jednego elementu powoduje, że gra nie zadziała. Z tworzeniem programu jest tak samo jak z przepisem na herbatę. Jeżeli nie odkręcimy wody i nie wlejemy jej do czajnika, nie postawimy go na kuchence, nie włączymy gazu herbata nam się nie uda, chociaż mamy przygotowany kubek, a w nim saszetkę z herbatą. Kolejność jest bardzo ważna.

Jedną z aplikacji przeznaczoną dla najmłodszych pokazujących takie zależności jest **Kodable**. Za pomocą poleceń programujemy drogę włochatej kulki. Misją jest zebranie wszystkich monet znajdujących się w labiryncie przy użyciu prostych poleceń związanych z kierunkiem ruchu. Na wyższych poziomach stosujemy warunki oraz powtórzenia.

Na pewnym etapie w labiryncie pojawią się kolorowe pola, a w elementach do układania skryptów odpowiadające im kolorowe kartoniki. Jeżeli chcemy, aby nasz bohater zmienił kierunek ruchu, nie na skutek dotknięcia ściany labiryntu, a po dotknięciu kolorowego pola, musimy skorzystać z nowej funkcji. Układamy skrypt w taki sposób, aby pod wybraną strzałką ruchu ułożyć kolorowy kartonik. Wtedy nasz włochaty bohater zmieni kierunek w miejscu zgodnym z ułożoną przez nas sekwencją.

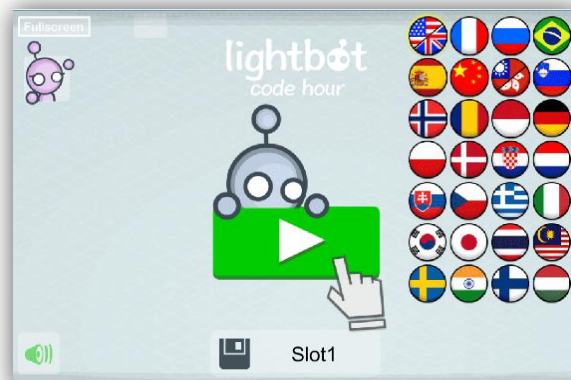
Druga z aplikacji, przeznaczona dla najmłodszych użytkowników, to codeSpark Academy & The Foos (dostępna także w wersji na androida). Gra uczy podstaw programowania i wykorzystywania ich przy tworzeniu kodu. Charakterem przypomina grę platformowo-przygodową. Sterowanie postacią odbywa się za pomocą układanych skryptów. W miarę pokonywania kolejnych etapów przed graczem otwierają się nowe funkcje i polecenia.

Jeżeli w trakcie kolejnych zadań chcemy zmienić kierunek ruchu bohatera wystarczy kliknąć na strzałkę znajdującą się na dole ułożonego polecenia. Wtedy pojawią się wszystkie możliwości, z których możemy skorzystać.

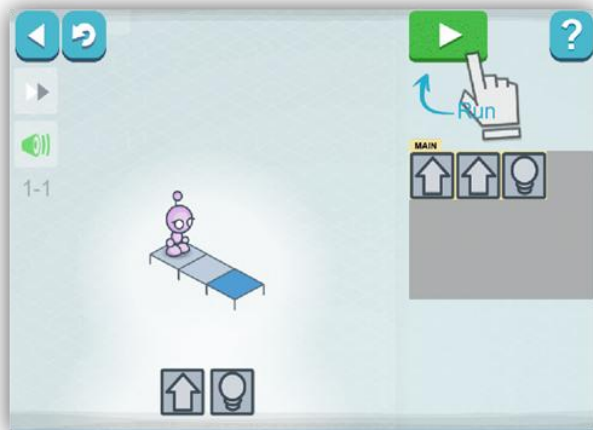

Trzecią z proponowanych przeze mnie aplikacji jest **Lightbot**.

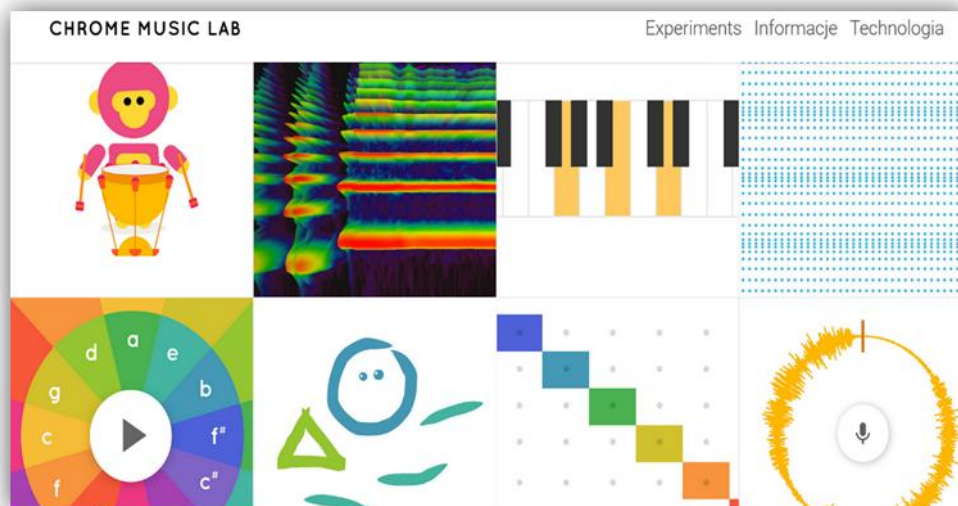

Gra przeznaczona jest zarówno dla dzieci, jak i dorosłych. Po uruchomieniu gry warto rozpocząć od pierwszego zadania, które nas zapozna z interfejsem.

W zadaniach należy tak zaprogramować robota, aby zapalił on, po użyciu polecenia „żarówka”, wszystkie niebieskie pola znajdujące się na planszy. Czasami miejsca na skrypty w polu roboczym jest bardzo mało, dlatego w niektórych etapach musimy dobrze zastanowić się, zanim ułożymy odpowiednią sekwencję ruchu. W ten sposób jesteśmy zachęcani przez twórców aplikacji do optymalizacji sposobu rozwiązywania problemu.

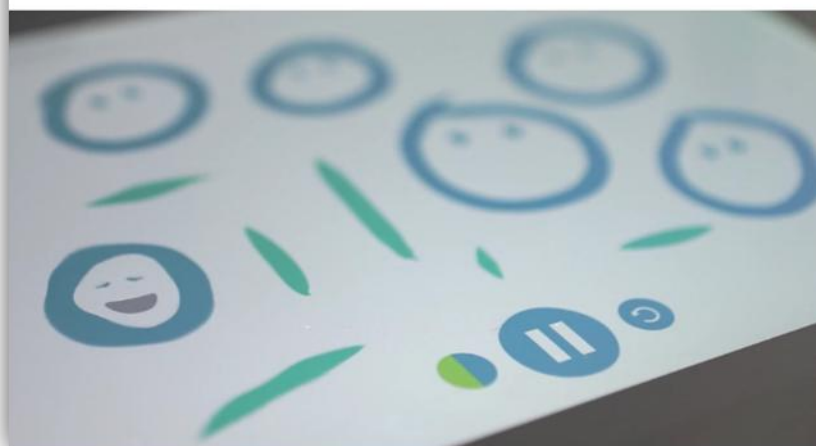

„Muzyka łagodzi obyczaje” to ulubione powiedzenie Jerzego Waldorffa. Żyjemy w świecie dźwięków. Dlatego też warto poeksperymentować z kodowaniem i w tej dziedzinie. Projekt Google **Chrome Music Lab** nie zastąpi edukacji muzycznej, ale dzięki niemu możemy zobaczyć muzykę. Na stronie muzycznego laboratorium znajdziemy kilka zakładek, które poprowadzą nas od podstaw rytmu, poprzez interwały, aż do tworzenia własnej, prostej piosenki. Wrażenie robi spektrogram, w którym podejrzmy jak wygląda dźwięk tworzony przez różne instrumenty oraz... nasz głos. W ten sam sposób możemy przyrzeć się, jak wyglądają rozchodzące się w przestrzeni fale dźwiękowe, a nawet jak „wygląda” harmonia. Super zabawa dla całej rodziny.

Na zajęciach, które prowadziłam dla dzieci z klas 0-3 bardzo spodobała się część Kandinsky. Jak podają twórcy projektu: „Ten eksperyment został zainspirowany osobą Wassilego Kandinskiego – artysty, który porównywał malowanie do komponowania muzyki. W jego ramach możesz przekształcić w muzykę wszystko, co narysujesz – linie, okręgi, trójkąty, a nawet bazgroły”.

Chrome Music Lab: Making 'Kandinsky'

Podsumowanie

Można tu przytaczać wiele przykładów programów związanych z programowaniem. Kodowanie i szyfrowanie informacji oprócz tego, że wprowadza dzieci w świat programowania, uczy rozpoznawania problemów, zadawania pytań, może także okazać się niesamowitą zabawą dla uczniów, jeśli tylko dobierzemy odpowiednie pomoce. Poza tym: orientuje dzieci w przestrzeni wokół nich, uczy wykrywania własnych i cudzych pomyłek, naprawy błędów, dawania wzajemnie wskazówek. Sprzyja także rozwijaniu współpracy w grupie oraz braniu odpowiedzialności za wynik drużyny, rozwija spostrzegawczość i wyobraźnię, myślenie matematyczne, logiczne. Wyrabia umiejętność sprawnego czytania i pisanie, liczenia i – co najważniejsze – motywuje do nauki.

Jako podsumowanie polecam kilka stron, z których czerpałam inspiracje do swoich zajęć i mam nadzieję, że również osoby korzystające z tego materiału znajdą inspiracje dla siebie. Nauczyciele z pasją dzielą się swym doświadczeniem, scenariuszami zajęć oraz materiałami dydaktycznymi gotowymi do wydruku. Można je znaleźć na następujących stronach:

- www.oswajamyprogramowanie.edu.pl,
- www.specjalni.pl,
- <https://code.org/>,
- <http://kodowanienadywanie.blogspot.com/>,
- http://wiki.mistrzowiekodowania.pl/index.php?title=Strona_g%C5%82%C3%B3wna,
- <https://musiclab.chromeexperiments.com/>,
- <http://lightbot.com/flash.html>,
- <https://scratch.mit.edu/>.

Polecam również książki, dostępne w Bibliotece Pedagogicznej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku (www.cen.org.pl), z których można czerpać inspiracje:

- Dyktanda graficzne / Zofia Handzel. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2014.
- Kolorowe dyktanda graficzne / oprac. Iwona Wąsik. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2014.
- Młody mistrz programowania : języki Baitie i Scratch dla dzieci / Agnieszka Borkowska, Paweł Borkowski. - Gliwice : Wydawnictwo Helion, cop. 2016.
- Oficjalny ScratchJr : podręcznik : pomóż swojemu dziecku w nauce kodowania! / Marina Umaschi Bers, Mitchel Resnick. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2017.
- Pocztówkowe i inne dyktanda graficzne / Jacek Furmański. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2015.
- Symetryczne dyktanda graficzne / Robert Zelker. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2013.

Anna Siemińska

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

Niekonwencjonalne metody wspierania czytelnictwa dzieci i młodzieży:

O wyruszaniu w drogę, spotkaniach i przemianach

Sprawozdanie z warsztatów

10 marca 2017 r. w Goethe-Institut w Warszawie odbyła się druga edycja polsko-niemieckich warsztatów z cyklu *Niekonwencjonalne metody wspierania czytelnictwa dzieci i młodzieży*, zorganizowanych przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Goethe-Institut w Warszawie. Zajęcia, w czasie których polscy bibliotekarze mogli poszerzyć swoją wiedzę na temat kreatywnych metod rozwijających czytelnictwo zainteresowania dzieci i młodzieży, poprowadziła Kathrin Buchmann, dyrektor LesArt, Berlińskiego Centrum Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej.

Motywy przewodnim marcowego spotkania była podróż – inicjacyjna, wprowadzająca młodego czytelnika w świat kultury i w świat wartości, sprzyjająca kształtowaniu osobowości i ucząca dzieci tolerancji i szacunku dla szeroko pojmowanej inności i obcości. Do tematyki podróży nawiązywała też przestrzeń, w której odbywały się warsztaty. Na środku sali leżały walizki i walizeczki oraz inne akcesoria niezbędne w czasie podróży.

Interaktywna podróż po Niemczech

Na początku zajęć K. Buchmann zaproponowała uczestnikom grę pantomimiczną, polegającą na spakowaniu walizki. Zadaniem każdego podróżnika było wybranie jednej rzeczy, niezbędnej – jego zdaniem – w czasie podróży, i pokazanie za pomocą mimiki i gestów, o jaki przedmiot chodzi, zaś zadaniem jego współtowarzyszy – odgadnięcie z mowy ciała, o co chodzi, i dokładne powtórzenie jego ruchów.

Po zakończeniu gry K. Buchmann otworzyła jedną z walizek i poprosiła bibliotekarzy o wylosowanie tabliczek z obrazkami, zaczerpniętymi z książki Iwony Chmielewskiej *abc.de*, przybliżającej młodym (i starszym) czytelnikom kulturę krajów niemieckojęzycznych. Następnie prowadząca opowiedziała krótką historię wiążącą się z wylosowanym przez siebie obrazkiem i zaproponowała, aby każdy z uczestników zajęć wymyślił historyjkę związaną ze swoją ilustracją, nawiązującą do opowiadania swego poprzednika. W ten sposób powstała barwna, wielowątkowa opowieść o podróżniku, przeżywającym niezwykle przygody, wędrującym w przestrzeni i podróżującym w czasie, a nawet zwiedzającym baśniowe krainy. Po zakończeniu zabawy prowadząca poprosiła bibliotekarzy, aby położyli swoje obrazki na podłodze, a następnie otworzyła kolejną walizkę, zawierającą tym razem tabliczki z tekstem. Każdy z uczestników warsztatów wylosował tekst, który należało dopasować do odpowiedniej ilustracji leżącej na podłodze. Następnie odbyła się dyskusja na temat powiązań między obrazem a tekstem.

W pierwszej części warsztatów K. Buchmann udowodniła, że czytanie książek nie jest jedynym sposobem wprowadzania dziecka w świat literatury. Oglądanie ilustracji i wymyślanie własnych opowieści wiążących się z postaciami przedstawionymi na obrazkach pobudza wyobraźnię, poszerza wiedzę i rozwija umiejętności językowe dzieci. Zaostrza też ich ciekawość, zachęca do sięgnięcia po książkę i sprawdzenia, czy wymyślona historyjka pokrywa się z losami książkowych bohaterów.

O istotach pozaziemskich i międzygalaktycznych spotkaniach

W drugiej części zajęć prowadząca postanowiła zabrać bibliotekarzy w międzygalaktyczną podróż, której celem była eksploracja nieznanego świata i badanie obcych form życia. Przygotowując się do wyprawy, uczestnicy warsztatów obejrżeli film Georges'a Mélièsa *Le Voyage dans la Lune* z 1902 roku, opowiadający o podróży grupy uczonych na Księżyc i nieudanej próbie nawiązania kontaktu z kosmitami. Po projekcji filmu odbyła się dyskusja na temat przyczyn konfliktu między ludźmi a mieszkańcami Księżyca oraz błędów popełnionych przez Ziemian, wynikających ze strachu przed obcymi.

Po krótkim szkoleniu bibliotekarze dzięki Instytutowi A.L.I.E.N. wyruszyli w kosmos i wylądowali na planecie Quittenquart, gdzie spotkali i zbadali pozaziemskie formy życia, a następnie próbowali nawiązać z nimi kontakt.

Spotkanie z obcymi. Fot. A. Siemińska.

W ten żartobliwy sposób K. Buchmann zapoznała uczestników warsztatów z książką obrazkową Nadii Budde *Unheimliche Begegnungen auf Quittenquart*, która uczy młodych czytelników tolerancji i szacunku do innych/obcych oraz zachęca ich do przezwycięzania barier komunikacyjnych.

Na trasie odkryć literatury dziecięcej

Ostatnia część zajęć przebiegała pod hasłem: *Kto podróżuje, ten ma coś do opowiedzenia*. K. Buchmann zaprosiła bibliotekarzy do zabawy w układanie puzzli. Rozlosowała między nimi fragmenty różnych obrazków i poprosiła o ułożenie puzzli. W ten oryginalny sposób dokonała podziału uczestników warsztatów na grupy i wprowadziła ich w temat kolejnego zadania, wiążącego się tematycznie z poszczególnymi układankami, odwołującymi się do nagrodzonych w Niemczech książek obrazkowych, dziecięcych lub młodzieżowych, takich jak *Tschick* Wolfganga

Herrndorfa. Zadaniem każdej grupy podróżniczej było zapoznanie się z fragmentem książki i znalezienie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Kto wyrusza w podróż i dlaczego?
2. Jakie są przygotowania do podróży?
3. Jaka atmosfera panuje wśród uczestników podróży?
4. Jaki jest cel podróży?
5. Jakiego potencjału konfliktowego możemy się spodziewać?

Ponadto każda grupa miała wykonać zadanie pobudzające do twórczego myślenia i rozwijającego wyobraźnię, np. wymyślenie dialogów lub ucharakteryzowanie się na bohaterów swojej książki.

Marcowa edycja warsztatów z cyklu *Niekonwencjonalne metody wspierania czytelnictwa dzieci i młodzieży* cieszyła się ogromną popularnością. Wszyscy bibliotekarze biorący udział w zajęciach wyrazili chęć uczestniczenia w kolejnych szkoleniach rozwijających praktyczne umiejętności w zakresie kreatywnych metod wspierania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Agnieszka Kłyk

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Siemianowicach Śląskich

Beata Wolna-Kudełko

Zespół Szkół nr 3 w Siemianowicach Śląskich

Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży

II Forum Bibliotekarzy Szkolnych w Siemianowicach Śląskich

25 maja 2016 roku z inicjatywy Sekcji Bibliotekarskiej działającej przy Zarządzie Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Siemianowicach Śląskich odbyło się II Forum Bibliotekarzy Szkolnych. Mniej więcej rok wcześniej siemianowiccy nauczyciele bibliotekarze obiecali zaprezentować działania bibliotek szkolnych związane z rozwijaniem kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianiem czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Celami Forum były: prezentacja bibliotek szkolnych oraz działań popularyzujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży, konsolidacja środowiska bibliotekarskiego w mieście oraz uświadomienie szeroko rozumianemu środowisku, iż reorganizacja sieci siemianowickich szkół spowodowała, że bibliotekarze muszą sprostać nowym wyzwaniom. Okazją do zorganizowania Forum stał się obchodzony w maju Tydzień Bibliotek, a współorganizatorem została Miejska Biblioteka Publiczna w Siemianowicach Śląskich, która zaprosiła uczestników w swoje gościnne mury.

II Forum Bibliotekarzy Szkolnych w Siemianowicach Śląskich. Fot. A. Stysz-Adamska.

Swoją obecnością uświetnili imprezę: wiceprezes Okręgu Śląskiego ZNP – Zbigniew Dworecki, Prezes Oddziału ZNP w Siemianowicach Śląskich – Grażyna Hołyś-Warmuz, wiceprezes Oddziału ZNP w Siemianowicach Śląskich – Alicja Stysz-Adamska, przewodnicząca Okręgowej Sekcji Bibliotekarskiej ZNP – Renata Sowada oraz przewodniczące, wiceprzewodniczące i przedstawiciele Sekcji Bibliotekarskich ZNP miast Okręgu Śląskiego: Chorzowa, Częstochowy, Sosnowca i Tychów. Gościem honorowym była dr Anna Marcol z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach, która wygłosiła prelekcję na temat „Bezpłatne aplikacje internetowe w pracy dydaktycznej biblioteki szkolnej”.

II Forum Bibliotekarzy Szkolnych w Siemianowicach Śląskich. Fot. A. Stysz-Adamska.

Zebrani zostali zapoznani z działaniami bibliotek siemianowickich zespołów szkół – Zespołu Szkół nr 2, Zespołu Szkół nr 3, Zespołu Szkół Sportowych oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, związanymi z priorytetem Ministerstwa Edukacji Narodowej,¹ zaś w przypadku zreorganizowanych przez organ prowadzący szkół z logistycznym przedsięwzięciem, jakim było łączenie księgozbiorów gimnazjalnych z licealnymi. Prezentacji działań służących rozwijaniu kompetencji czytelniczych i upowszechnianiu czytelnictwa dokonali również bibliotekarze MBP – działu dla dzieci i młodzieży oraz działu udostępniania.

II Forum Bibliotekarzy Szkolnych w Siemianowicach Śląskich. Fot. A. Stysz-Adamska.

Goście z miast ościennych bardzo chwalili zaangażowanie siemianowickich bibliotekarzy w nietuzinkowe sposoby propagowania książki i czytania oraz zakres podejmowanych przez nich działań. Spotkanie bibliotekarzy szkolnych było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń, pochwalenia się swoimi osiągnięciami oraz wypracowania jednolitych sposobów rozwiązywania problemów, z którymi bibliotekarze borykają się na co dzień.

Z niecierpliwością czekamy na kolejne – trzecie już Forum Bibliotekarzy Szkolnych w Siemianowicach Śląskich, które odbędzie się za rok.

¹ Pierwszym kierunkiem realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017 było: *Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży.*

Mateusz Paradowski

Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. Karola Wojtyły w Elblągu

Zdobądź nowe umiejętności online!

Skorzystaj z oferty Bibliotecznego Centrum Zdalnej Edukacji

Dziewięć lat temu, 7 maja 2008 roku, oficjalnie rozpoczęło swoją działalność Biblioteczne Centrum Zdalnej Edukacji, które stało się wirtualnym wydziałem Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Elblągu.

Na przestrzeni 9 lat funkcjonowania BCZE systematycznie poszerzano ofertę szkoleniową skierowaną zarówno do bibliotekarzy, nauczycieli, jak i wszystkich zainteresowanych, którzy chcą doskonalić swój warsztat pracy. Obecnie nasi użytkownicy mają dostęp do 45 kursów, wśród których dominuje problematyka z zakresu obsługi wybranych programów i aplikacji internetowych – przede wszystkim bezpłatnych. Zdobyte w ten sposób umiejętności kursanci mogą wykorzystać w pracy z czytelnikami, zachęcając ich do sięgania po książki za pomocą nowych technologii.

Na platformie znajdują się zarówno kursy z prowadzącym, jak i szkolenia, które mają formę warsztatu samokształceniowego. Zebrano je w 11 kategoriach tematycznych.

1. *Cyfrowe opowieści* – aplikacje pozwalające tworzyć i udostępniać efektowne historie wizualne, np. w formie strony internetowej, elektronicznej książeczki, kolaży, pokazu zdjęć czy komiksów (Adobe Spark, StoryJumper, ToonyTool, Kizoa, PhotoStory 3 dla Windows, ToonDoo).
2. *Elektroniczne plakaty* – usługi do tworzenia elektronicznych plakatów i infografik (Glogster EDU, Easelly, Piktochart).
3. *Oprogramowanie biurowe* – kursy samokształceniowe, w ramach których uczestnik poznaje możliwości programów do tworzenia dokumentów, prezentacji oraz publikacji (MS Excel 2010, MS Word 2010, MS PowerPoint 2010, MS Publisher 2010, MS Excel 2003, MS PowerPoint 2003).
4. *Prezentacje online* – szkolenia adresowane do tych osób, które chcą zaskoczyć swoich odbiorców prezentacją w formie kolorowej animowanej kreskówki, prezentacją nieliniową lub prezentacją 3D (PowToon, Prezi, Emaze).
5. *Obraz i dźwięk* – w tej kategorii uwzględniono narzędzia do tworzenia chmur wyrazów, mówiących awatarów oraz samodzielnej obróbki zdjęć i dźwięków (m.in. Tagxedo, Voki, BeFunky, Picasa, Gimp, Blabberize, Audacity).
6. *Testy, krzyżówki i inne łamigłówki* – aplikacje, które mogą zastąpić tradycyjne kartkówki i prace domowe lub pomogą stworzyć ciekawe ćwiczenia dla uczniów do wykorzystania na tablicy interaktywnej (Quizlet, Educaplay, LearningApps, Plickers, Quizizz, EclipseCrossword, HotPotatoes).
7. *Wirtualne tablice* – Padlet, Pinterest, Blendspace – pozwalają na zebranie w jednym miejscu materiałów, które chcemy udostępnić uczniom. Są także przydatne w pracy zespołowej i działaniach związanych z promocją placówki.
8. *Materiały do lekcji* (tematy zajęć: *Od starodruku do e-booku – od biblioteki do mediateki, Jan Paweł II, Żuławy – tajemnicza depresja, Michał Kajka, Drzewa – proste, giętkie, poskręcane, tajemnicze, porąbane*).
9. *Materiały dla bibliotekarzy* – materiały z dwóch konferencji organizowanych przez WMBP w Elblągu oraz kurs *Elementy komunikacji interpersonalnej w relacjach z „trudnym” czytelnikiem*.
10. *Sieci współpracy i samokształcenia* (kurs przeznaczony dla sieci polonistów).

11. *Grant W-M KO* – materiały prezentowane podczas konferencji i warsztatów zrealizowanych w ramach Grantu Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty *Rozwijanie zainteresowań czytelniczych uczniów*, które odbyły się 25 i 26 listopada 2016 roku w Elblągu.

Kursy poświęcone obsłudze wybranych programów i aplikacji internetowych to najczęściej szkolenia, które odbywają się pod opieką prowadzącego. Prowadzący na bieżąco monitoruje postępy uczestników, odpowiada na pojawiające się na forach pytania, a przed zakończeniem kursu sprawdza zadania zaliczeniowe. Stanowią one podstawę do wystawienia potwierdzeń.

W bogatej ofercie kursów znajdują się również takie, które są udostępnione w trybie samokształceniowym. Kursy te nie mają stałego nadzoru osoby prowadzącej i nie zawierają koniecznych do wykonania zadań.

Wszystkie zamieszczone na platformie kursy są bezpłatne i dostępne po zalogowaniu się do BCZE na stronie **<http://moodle.wmbp.edu.pl>**.

Zapraszamy do korzystania z naszej oferty!

Anna Marcol

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

Promocja czytelnictwa za pomocą gier edukacyjnych

Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe jest wydawcą serii *Między nami graczami*, w ramach której ukazują się materiały do gier dydaktycznych. Można je wykorzystać w ramach lekcji języka polskiego oraz zajęć organizowanych w bibliotece, ponieważ zachęcają do wnikliwego czytania lektur, sprzyjają pracy grupowej, ćwiczą zdolności manualne, rozwijają spostrzegawczość oraz pobudzają wyobraźnię. W rozgrywkach może uczestniczyć dowolna liczba uczniów, ponieważ materiały zostały przygotowane w taki sposób, że w razie potrzeby można je łatwo powielić. Dotychczas ukazały się gry dotyczące tytułów omawianych

w szkole podstawowej (*Akademia pana Kleksa*, *Chłopcy z Placu Broni*, *Opowieści z Narnii*, *Pinokio*, *Tomek w krainie kangurów*, *W pustyni i w puszczy*) i gimnazjum (*Dywizjon 303*, *Hobbit*, *Mały Książę*, *Romeo i Julia*, *Stowarzyszenie umarłych poetów*, *Zemsta*). W latach 2015-2016 na rynku wydawniczym pojawiły się nowe propozycje, nawiązujące do *Tajemniczego ogrodu* F.H. Burnett (szkoła podstawowa), *Krzyżaków* H. Sienkiewicza (gimnazjum) oraz książki *Charlie i fabryka czekolady* R. Dahla (szkoła podstawowa), które przybliżamy poniżej.

Między nami graczami : gry dydaktyczne na motywach lektur szkolnych : Rycerskie śluby / Jacek Foromański; [il. Grażyna Rigall]. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, 2016.

Rycerskie śluby to gra planszowa dla całej klasy, którą warto wykorzystać przed przystąpieniem do omawiania *Krzyżaków* H. Sienkiewicza. Klasę można podzielić na 6 zespołów – tyle zestawów znajduje się w materiałach. Na każdy zestaw składa się: plansza, 72 karty z zadaniami (pytaniami), skrócony opis zasad gry oraz pionki. Celem uczniów jest zebranie jak największej liczby pawich czubów krzyżackich, wzorem Zbyszka z Bogdańca. Aby tego dokonać, muszą się wykazać bardzo dobrą znajomością treści lektury.

Między nami graczami : gry dydaktyczne na motywach lektur szkolnych – Obudźmy nasz ogród : etap I "Szukamy klucza", etap II "Budzimy ogród" / [aut. Agnieszka Frejlich, Monika Lipartowska, Elżbieta Kazimierska, Jolanta Augustyn]. - Wyd. 3. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, 2015.

Nawiązująca do *Tajemniczego ogrodu* F.H. Burnett gra *Obudźmy nasz ogród* składa się z dwóch części – gry planszowej *Szukamy klucza* (jej celem jest sprawdzenie znajomości lektury) oraz konkursu klasowego *Budzimy ogród*, podczas którego uczniowie rywalizują ze sobą rozwiązując kolejne zadania. Każda z części została zaplanowana na jedną godzinę lekcyjną. W materiałach znajdują się zestawy dla czterech grup: opis zasad gry, plansze i pytania. Dołączono do nich także karty pracy, które są niezbędne podczas realizacji części konkursowej. Zadanie uczniów polega na zebraniu jak największej liczby kwiatów (punktów), które należy przykleić na planszę z pustym ogrodem. Zwycięży ta drużyna, która przyklei ich najwięcej, tworząc w ten sposób najbardziej żywy i kolorowy ogród.

Między nami graczami : gry dydaktyczne na motywach lektur szkolnych : Złoty klucz / [aut. Agnieszka Frejlich, Elżbieta Kazimierska, Agnieszka Bednarska, Marzena Wieczorek, Dominika Jastrzębska, Monika Boral, Monika Lipartowska, Jolanta Augustyn, Jolanta Peryga ; il. Grażyna Rigall]. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, 2016.

Gra dydaktyczna *Złoty klucz* jest oparta na motywach książki *Charlie i fabryka czekolady* R. Dahla. Opracowane materiały są przeznaczone do przeprowadzania rozgrywek zespołowych, podczas których uczniowie wykonują kilka typów zadań (otwarte, zamknięte, z luką, dobór elementów, prawda/fałsz) o zróżnicowanym stopniu trudności. Zestaw zawiera karty pracy, kartę do zaznaczania zdobytych punktów, plansze z labiryntem oraz dyplom ze złotym kluczem. Zadanie uczniów polega na zebraniu jak największej liczby punktów (zamalowanych kluczy). Zwycięska drużyna otrzymuje certyfikat własności fabryki czekolady. Pełna rozgrywka została zaplanowana na 90 minut.

Wydawca: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 00-335 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7; tel.: 22 827 52 96

Redaktor Naczelna: dr Anna Marcol

Zespół redakcyjny: Magdalena Brewczyńska, Mateusz Paradowski - redaktorzy prowadzący, Wiesława Budrowska, Aldona Zawałkiewicz - konsultacja merytoryczna, Bożena Boryczka - projekt i redakcja strony internetowej, Beata Malentowicz

Projekt graficzny: Wojciech Zawałkiewicz

Skład i redakcja techniczna: Jadwiga Pawluk

Korekta: Izabella Milewska-Warta

E-mail: biuletyn.bnb@gmail.com

http://bnb.oeiizk.waw.pl